

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Ajankohtaiswebinaari ammattillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjille

29.11.2023

Tilaisuuden ohjelma

- Tilaisuuden avaus, *ylijohtaja Petri Lempinen (OKM)*
- Verkkoavoriihien tulosten esittely, *varatoimitusjohtaja Tuomo Lähdeniemi ja projektipäällikkö Hanna Niemelä (Fountain Park)*
- Opiskelijan ja työntekijän oleskeluluvalla tapahtuva oppisopimuskoulutus, *ylitarkastaja Marika Heikkilä ja opiskelijat ja tutkijat –tulosalueen johtajan sijainen Janne Paananen (Migri)*
- Ammatillisen koulutuksen laatu ja laadunhallinta, *yksikön päällikkö Kati Lounema (OPH)*
- Toisen asteen koulutuksen tulevaisuus –seminaari 17.1.2024, *ylijohtaja Petri Lempinen (OKM)*
- Muut ajankohtaiset asiat, *ylijohtaja Petri Lempinen (OKM)*
- Tilaisuuden päättäminen, *ylijohtaja Petri Lempinen (OKM)*

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Hallitusohjelmakuuleminen: Toisen asteen kehittäminen.

Webinaari 29.11.2023

Ammatillisen koulutuksen kuuleminen

Tavoite, kutsuminen ja osallistuminen

Tavoite:

Kerätä ajatuksia toisen asteen kehittämiseksi hallitusohjelman tavoitteiden mukaan

Kohderyhmät:

Ammatillisen koulutuksen sidosryhmät

Kutsumisen kanavat:

Sähköpostikutsut

Osallistumisaika:

28.9.-17.10.2023

Osallistumisia yhteensä :

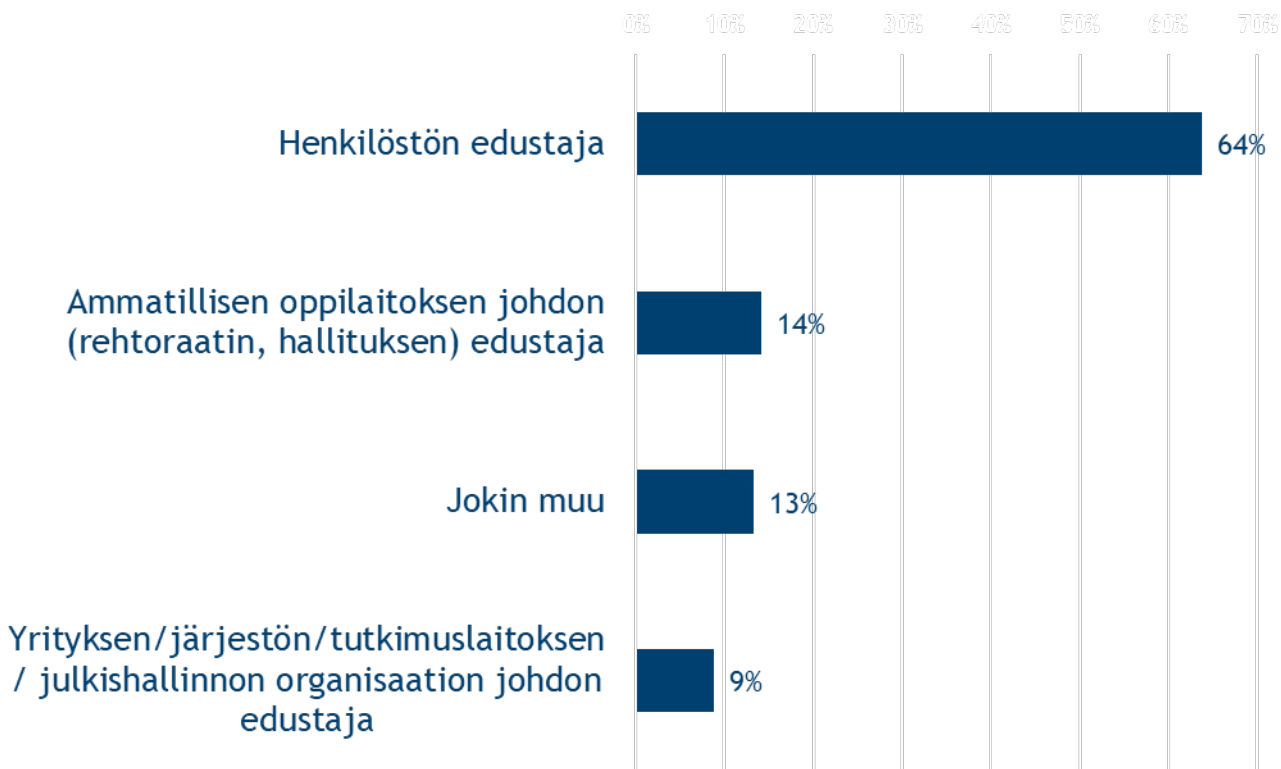
1074

Suomeksi: 978

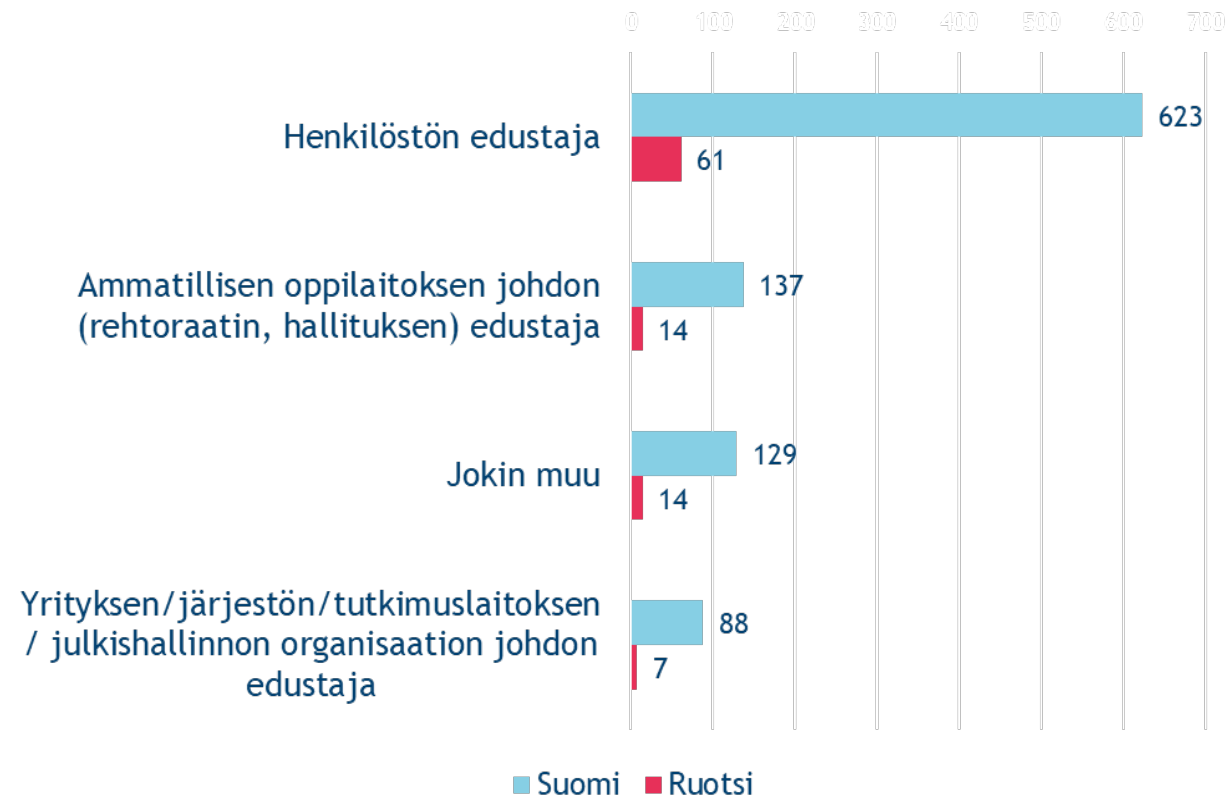
Ruotsiksi: 96

Osallistumisia yhteensä 1074

Rooli yhteensä

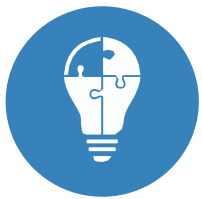
Rooli kieliversioittain

Nostoja tuloksista

Osallistujat kommentoivat aktiivisesti. Vastaukset olivat punnittuja ja pitkiä. Osallistujat mieltivät konkreettisia käytännön toimia sekä esittivät mielipiteitään hallitusohjelman tavoitteiden oikeasuuntaisuudesta.

Ammatillisen koulutuksen rooli TE2024-uudistuksessa kaipaa vielä täsmentämistä. Yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa tehdään jo valmiiksi useilla tavoilla, työelämän tarpeisiin pyritään vastaamaan ketterästi.

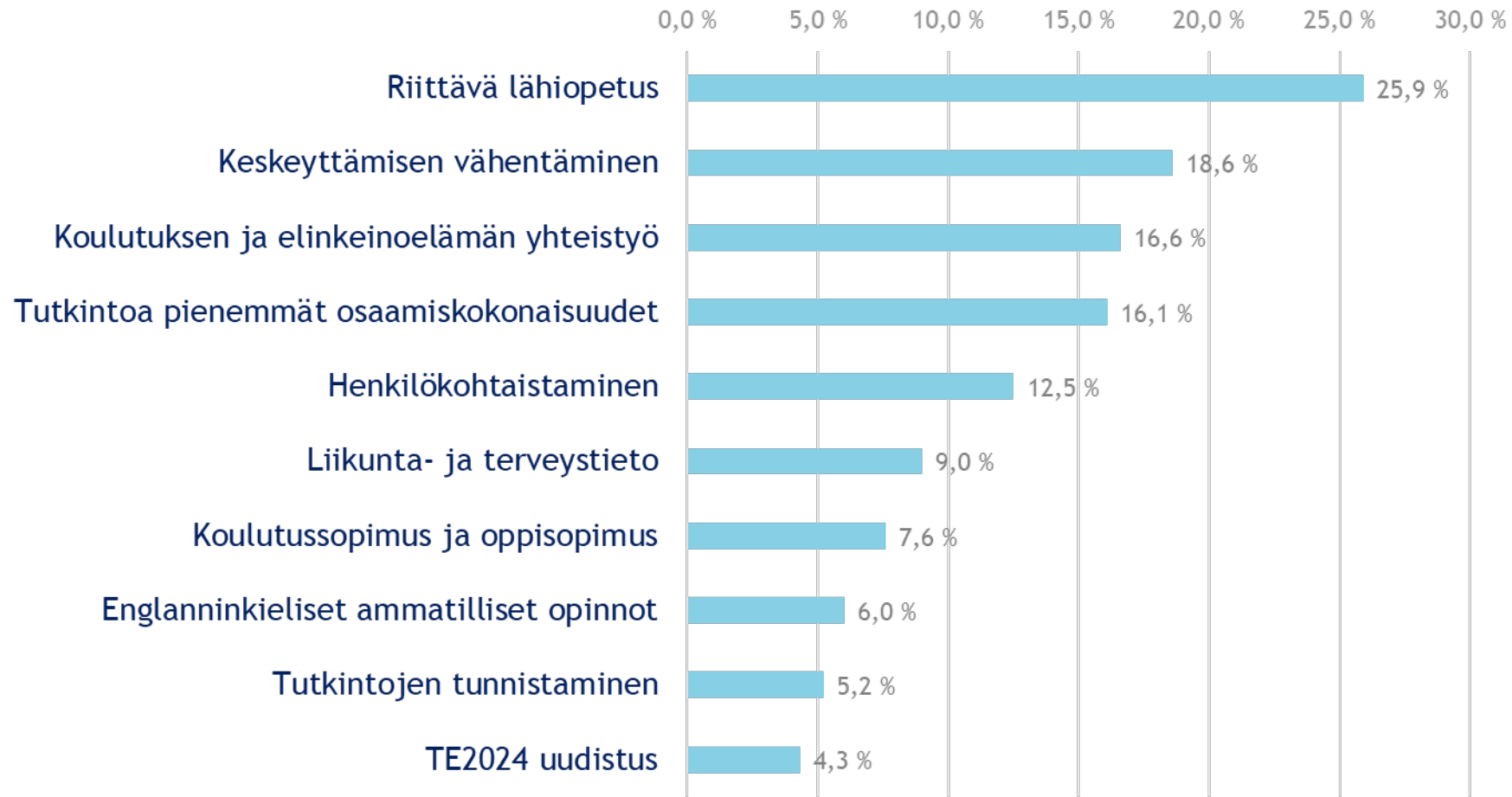

Hallitusohjelman tavoitteista hyväksyntää sai mm. pyrkimys turvata riittävä lähiopetuksen määrä. Tavoitteen toteuttamiseen liittyy mm. huoli riittävästä opettajien määrästä ja ryhmien koosta.

Rahoitusmallilta toivotaan selkeyttä, ennakoitavuutta ja jatkuvuutta. Toivotaan myös laadun huomiointia rahoitusperusteissa.

Osallistujat kommentoivat laajasti ja monipuolisesti hallitusohjelmaan kirjattuja tavoitteita

Miten kehitetään ammatillista koulutusta, jotta se toimii parhaalla mahdollisella tavalla? (N=1228)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan.

Tärkeimmäksi nostetut asiat ammatillisen koulutuksen kehittämässä – TOP15

1. Riittävästi aikaa opettamiselle.
2. Riittävät valmiudet aloittaa ammatilliset opinnot
3. Riittävä opettaja ja ohjaaja resurssi
4. Lähiopetusta lisää
5. Lähiopetus + oppimateriaalit kuntoon
6. Sopivat ryhmäkoot
7. Vaativaa tukea tarvitsevat erityisammattioppilaitoksiin
8. Kohdennettu resursointi ja pysyvästi
9. Tuki oppijoille jotta opintojen keskeytyminen vähenee
10. Oikeus tarvittavaan oppimisen tukeen
11. Lähiopetuksessa opiskelua ja ohjausta

12. Kouluihin tarvitaan lisää aikuisia, joilla on aikaa kohdata opiskelijat ja jotka tukevat, kannustavat ja ohjaavat tukitoimien pariin innostavasti
13. Riittävät tukitoimet opintojen etenemiseksi
14. Koulutuksen keskeyttämisen ehkäisyssä yhteisöllisyys ja osallisuus ovat tärkeitä elementtejä
15. Keskeyttämisten ehkäisy: keinoja oman ammattialan löytymiseen tulisi lisätä

Keinoja toteuttaa hallitusohjelmaan kirjattuja tavoitteita

Erityisesti pyrkimys turvata riittävä lähiopetuksen määrä sai hyväksyntää. Riittävän lähiopetuksen katsottiin lisäävän opetuksen laatua, tukevan oppimista ja auttavan oppijaa kiinnittymään kouluyhteisöön. Riittävän lähiopetuksen toteutumisen seuraaminen sekä riittävä perusrahoitus tukevat tavoitteen toteutumista. Huomioidaan erilaiset oppimisympäristöt ja esimerkiksi työelämässä tapahtuva oppiminen.

Keskeyttämisen vähentämiseksi tarvitaan opintojen ohjausta, tukipalveluita ja tukea opintoihin kiinnittymiseen. Mahdollisuus **henkilökohtaisiin suunnitelmiin** ja omaehtoiseen etenemiseen. Henkilökohtaisten suunnitelmien tekemisen arvo nähdään, mutta itse prosessi koetaan työläänä ja aikaa vievänä.

Koulutuksen ja työelämän yhteistyötä tehdään jo nykyisellään paljon erilaisin keinoin. Syventäminen vaatii aikaa, suunnitelmallisuutta ja tähän työhön kohdennettuja resursseja. Yhteistyön toivotaan entisestään tiivistyvän **TE2024-uudistuksen myötä**. Monipuoliset polut osaamisen lisäämiseksi ja uudelleen kouluttautumiseksi ovat tarpeen tulevaisuudessa. **Koulutusopimuksella** ja **oppisopimuksella** nähdään olevan tarjottavaa tässä kokonaisuudessa, samoin tutkintoja pienempien osakokonaisuuksien laajempi hyödyntäminen.

Tutkintojen tunnistamisen nopeuttaminen ja helpottaminen palvelee jatkuvan oppimisen ja osaamisen päivittämisen kokonaisuutta. Osaamisen päivittämisen toteuttaminen tulee jatkossakin tehdä oppijan **henkilökohtaisten tarpeiden** mukaan. **Englanninkielisten tutkintojen** tarjontaa kannattaa miettiä alueelliset tarpeet huomioiden.

Poimintoja aineistosta ammatillisen koulutuksen kehittämiseen liittyen

Nuorten opinnot eivät keskeydy. Nuoret oppivelvollisuusikäiset opiskelijat, jotka haluavat keskeyttää opinnot, ohjataan automaattisesti non stop -periaatteella toimivaan, jokaisessa oppilaitoksessa toimivaan TUVA-ryhmään. Kukaan ei siis tipu kelkasta, kun ammatillinen opiskelu vaihtuu urasuunniteluun, valmentavaan opetukseen ja tarvittaessa joustavaan peruskoulun arvosanojen korottamiseen.

Koulutuksen keskeyttämistä toisella asteella vähennetään määrätietoisesti Oppivelvollisuuslaki on joko poistettava tai laitettava pikaisesti kuntoon. Nyt osoituksilla tulevat, ei-koulukuntoiset henkilöt (hoidolliset) vievät paikat muilta. Lisäpaikat ja lisärahat loistavat poissaolollaan.

Henkilökohtaiset suunnitelmat. Usein tuntuu että erityisen tuen suunnitelmia laaditaan mutta niiden toteutus arjessa jää puuttumaan. Eli suunnitelmista pitäisi päästä arjen tukeen ja toteuttamiseen (lisää henkilökuntaa tukitoimiin mm. koulunkäynninohjaajia, laaja-alaisia erityisopettajia.)

Resurser. God målsättningar! Det största hindret för att uppnå dem är för lite personalresurser i utbildningen. Vi har idag ca 20% färre lärare än för 10 år sedan, men samma mängd studerande. Resurser via projekt är bra för att utveckla och ta in nya saker, men en kraftig höjning av basfinansieringen för att anställa fler lärare är ännu viktigare.

Oppisopimusta ei osata käyttää niin paljon kuin se mahdollistaa ja tarjoaisi malleja myös TE24 yhteistyöhön. Voisi hyödyntää paljonkin enemmän yhteistyötapoja oppilaitos-työelämä-uudelleen koulutus(tmv) ja oppisopimus. Veikkaan, että osaaminen ja hyvien mallien jakaminen sekä joidenkin mallien "pakottavampi" käyttöönotto olisivat iso apu ja lisäisivät tunnettuutta yrityksille.---

Eroja taustamuuttujien välillä

Kaikki taustamuuttujaryhmät keskustelevat eniten samoista top 5 aiheiden teemoista. Kaikki puhuvat eniten lähiopetuksesta, mutta myös muita paljon puhuttuja teemoja löytyi.

Henkilöstö: Pohdittiin muita enemmän lähiopetusta. Kommentteissa vahva pyrkimys parempaan opetuksen ja ohjauksen laatuun sekä opiskelijoiden tarpeiden huomioimiseen sekä lähi- ja verkko-opetuksen tasapainoon.

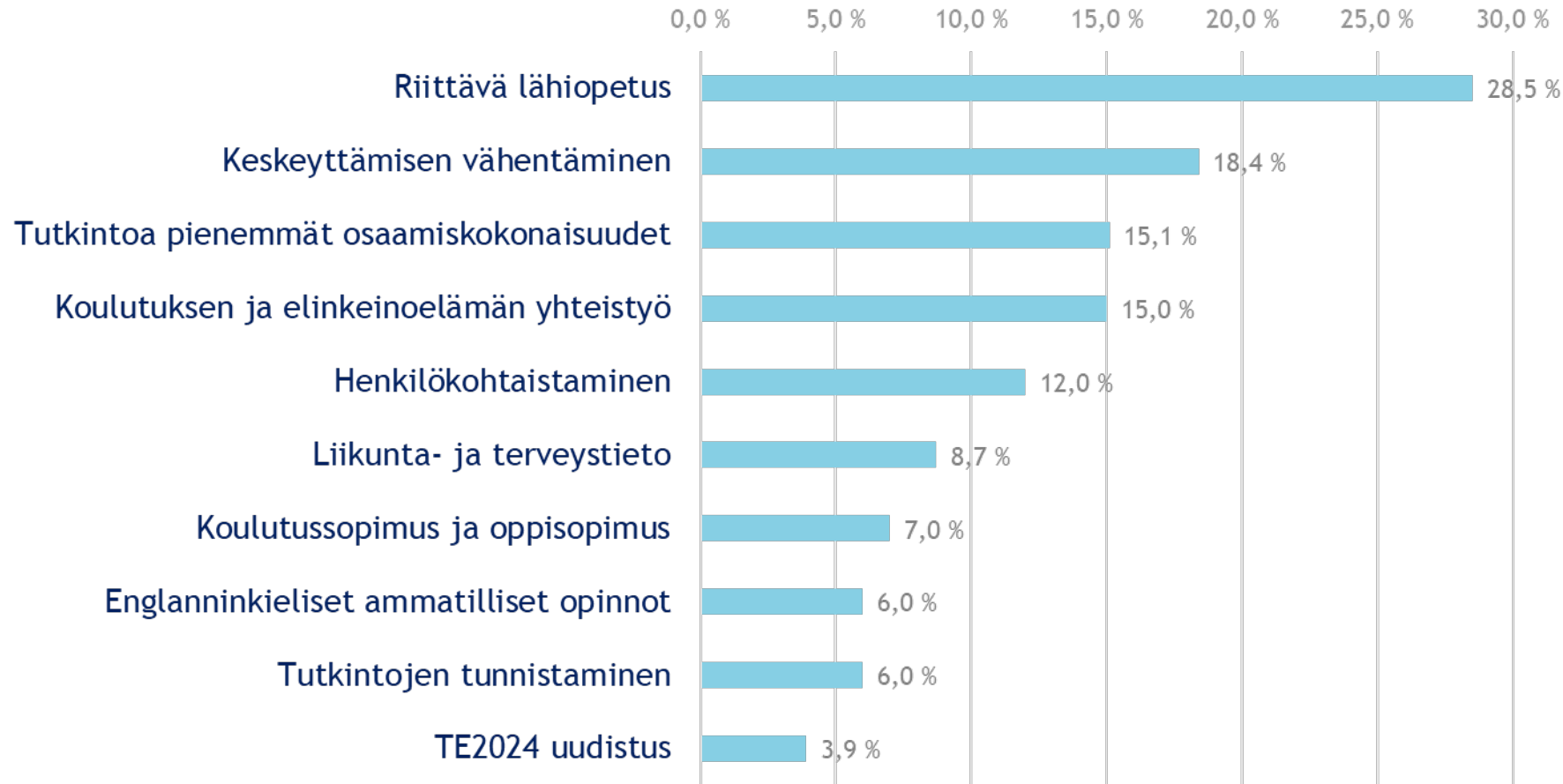
Johto: Muut paljon puhuttaneet teemat ovat keskeyttämisen vähentäminen, tutkintoa pienemmät osaamiskokonaisuudet sekä koulutuksen ja työelämän yhteistyö. Keskeyttämisen vähentämiseen pyritään mm. vahvistamalla opiskelijoiden ohjausta ja tukemista, parantamalla opetuksen laatua, tiivistämällä yhteistyötä oppilaitosten välillä sekä vahvistamalla sidettä työelämän kanssa.

Muiden sidosryhmien johto: Muut paljon puhuttaneet teemat ovat koulutuksen ja työelämän yhteistyö, keskeyttämisen ehkäisy ja tutkintoa pienemmistä osaamiskokonaisuudet. Yhteistyön osalta tavoitteena on tunnistaa työelämän tarpeet, kehittää koulutusta vastaamaan nykyisiä ja tulevia työvoimatarpeita sekä tarjota opiskelijoille mahdollisuuksia työelämässä oppimiseen ja harjoitteluun.

Muut osallistujat: Puhuvat paljon keskeyttämisen vähentämisestä ja kokonaisvaltaisesta tuesta oppijoille, koulutuksen ja työelämän yhteistyöstä sekä tutkintoa pienempien osaamiskokonaisuuksien mahdollisuuksista.

Henkilöstön edustajat

Miten kehitetään ammatillista koulutusta, jotta se toimii parhaalla mahdollisella tavalla? (N=748)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan.

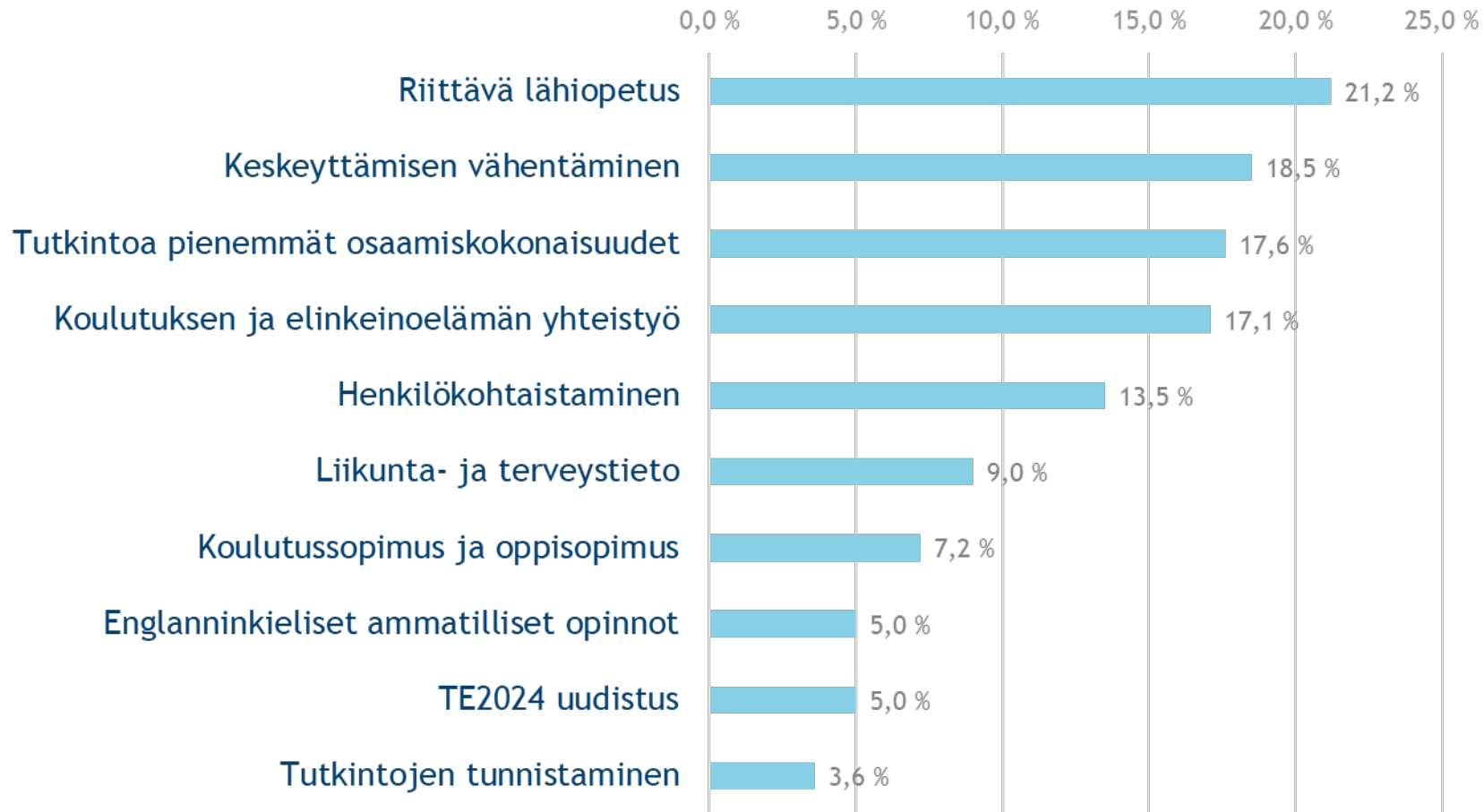
Henkilöstön edustajat: Tärkeimmäksi nostetut asiat ammatillisen koulutuksen kehittämisessä – TOP15

1. Riittävästi aikaa opettamiselle.
2. Opiskelijoiden oikeus riittävään lähiopetuksen määrään
3. Tuki oppijoille jotta opintojen keskeytyminen vähenee
4. Lähiopetus + oppimateriaalit kuntoon
5. Kohdennettu resursointi ja pysyvästi
6. Riittävä opettaja ja ohjaaja resurssi.
7. Lähiopetusta lisää
8. Sopivat ryhmäkoot
9. Vaativaa tukea tarvitsevat erityisammattioppilaitoksiin
10. Riittävät valmiudet aloittaa ammatilliset opinnot

11. Turvataan riittävä lähiopetuksen määrä
12. Lähiopetuksessa opiskelua ja ohjausta
13. Kouluihin tarvitaan lisää aikuisia, joilla on aikaa kohdata opiskelijat ja jotka tukevat, kannustavat ja ohjaavat tukitoimien pariin innostavasti.
14. Henkilökohtaiset suunnitelmat hoidetaan riittävällä henkilöstöllä
15. Selkeät rajat. Osaamispisteen tuntimäärän nostaminen, että opiskelijoilla on joka päivä opetusta.

Johdon edustajat

Miten kehitetään ammatillista koulutusta, jotta se toimii parhaalla mahdollisella tavalla? (N=222)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan.

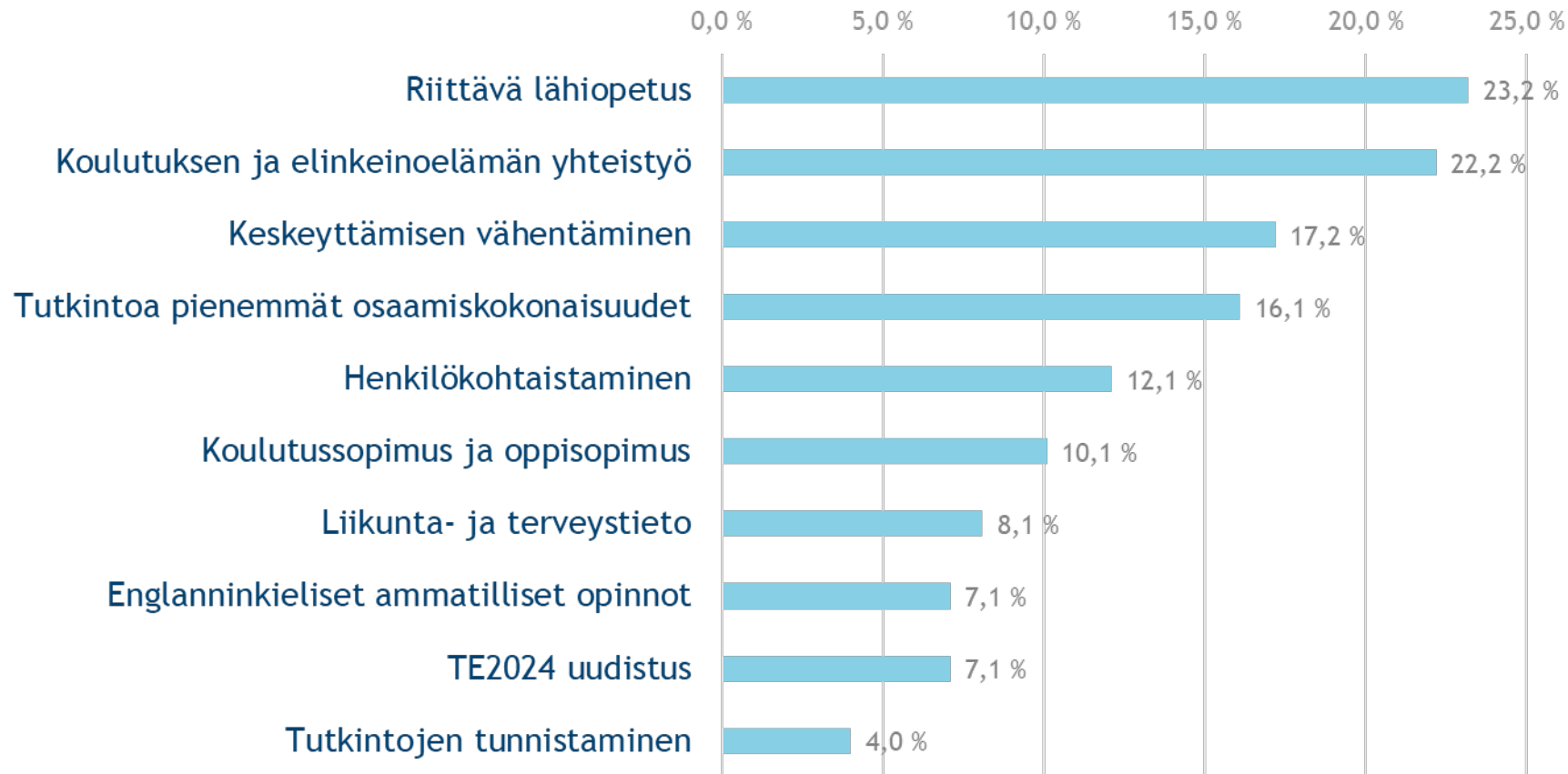
Johdon edustajat: Tärkeimmäksi nostetut asiat ammatillisen koulutuksen kehittämisessä – TOP15

1. Riittävät valmiudet aloittaa ammatilliset opinnot
2. HOKSiin kirjattavien asioiden määrän vähentäminen
3. Vaativaa tukea tarvitsevat erityisammattioppilaitoksiin
4. Keskeyttämisten ehkäisy: keinoja oman ammattialan löytymiseen tulisi lisätä
5. Tutkintoja pienemmät osakokonaisuudet
6. Tutkintoja pienempien osien suorittamisen rahoituskannattavaksi.
7. Tukipalveluja enemmän. Lisätään tukipalveluiden saatavuutta opiskelijan opintojen aikana, jotta esimerkiksi kuraattoripalvelut ehtivät työskennellä ennaltaehkäisevästi.
8. Oikeus tarvittavaan oppimisen tukeen
9. Työelämässä oppiminen. Lisätään yhteiskunnan ymmärrystä koulutus- ja oppisopimuksiin, sekä tutkintoa pienempiin kokonaisuuksiin.
10. Henkilöstön resurssit taataan. Resursoidaan tarpeeksi muutakin kuin opettajia.

11. Koulutuksen keskeyttämisen ehkäisyssä yhteisöllisyys ja osallisuus ovat tärkeitä elementtejä
12. Työelämän tarpeiden sanoittamisen ja yhteistyön välineitä
13. Turvataan riittävä lähiopetuksen määrä
14. Eri ikäisten oppijoiden huomioiminen opetustarjonnassa
15. Enemmän oppilaitosten ja työelämän yhteisiä projekteja eri ammattiryhmien välillä.

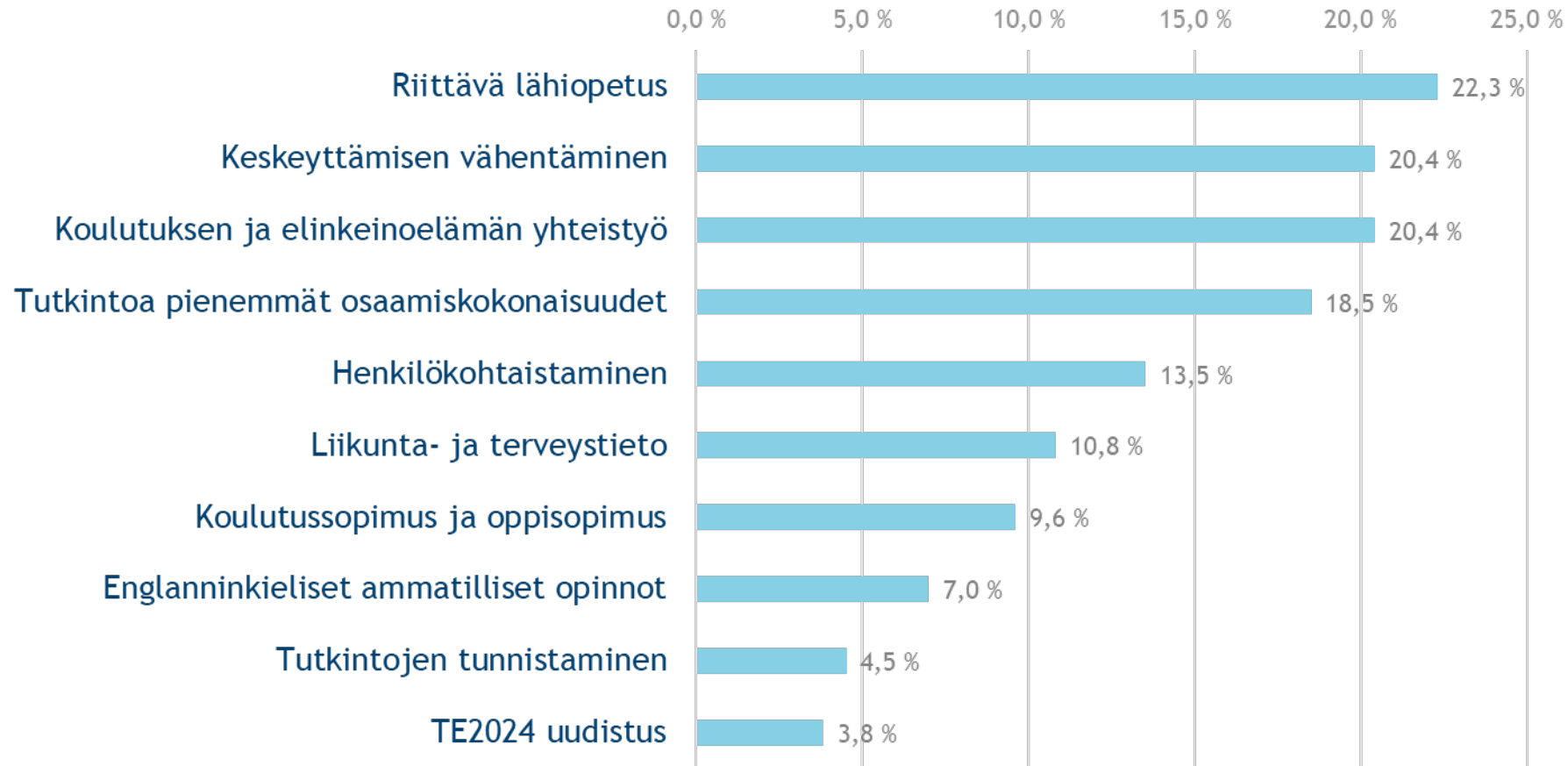
Yrityksen/järjestön/tutkimuslaitoksen/ julkishallinnon organisaation johdon edustajat

*Miten kehitetään
ammattillista
koulutusta, jotta se
toimii parhaalla
mahdollisella
tavalla?
(N=99)*

*Vastaukset on
luokiteltu
teemaluokkiin niiden
sisältämien
asiasanojen mukaan.
Yksi vastaus voi
sisältyä useampaan
kuin yhteen
luokkaan.*

Muiden vastaajien näkemyksiä

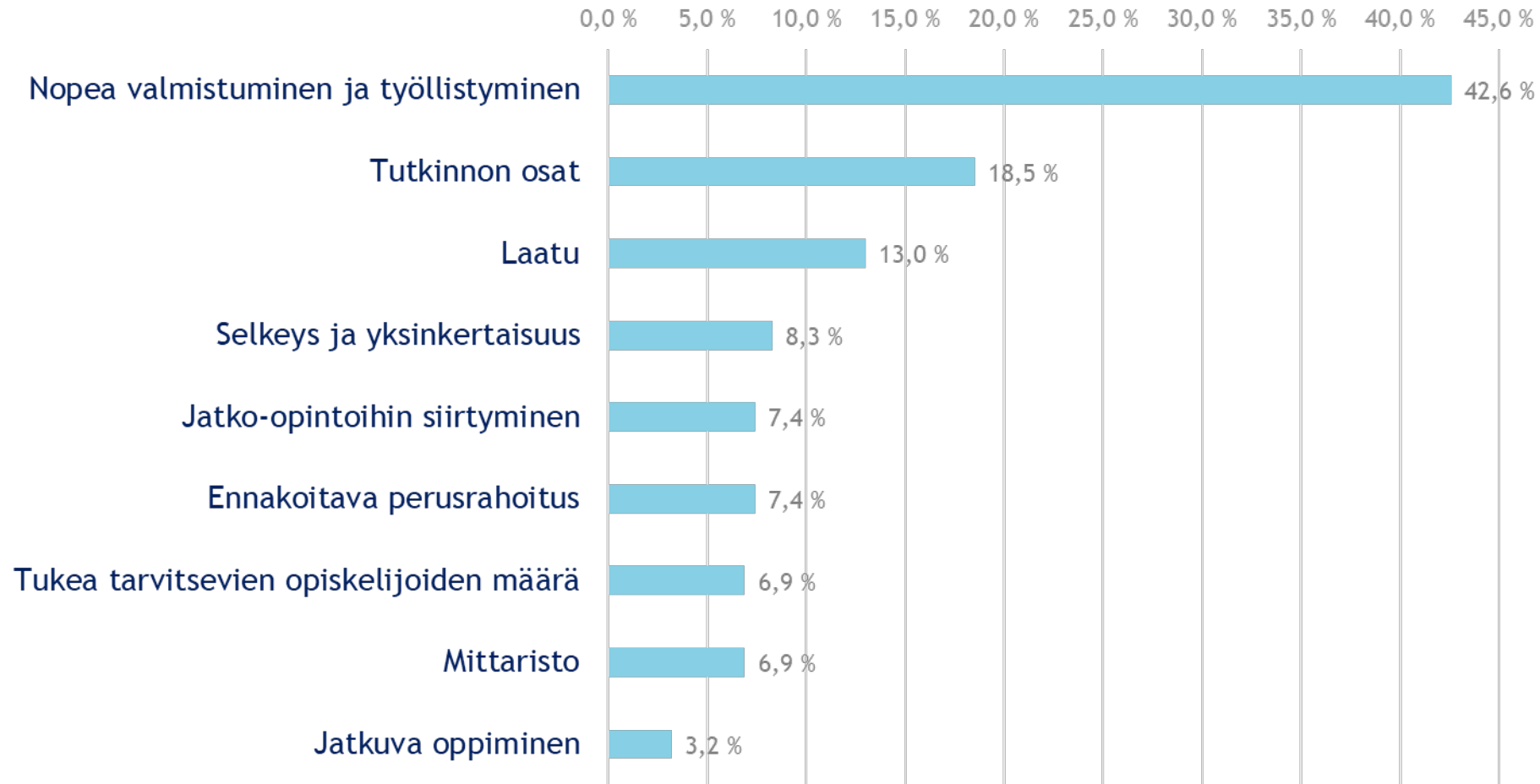

Miten kehitetään ammatillista koulutusta, jotta se toimii parhaalla mahdollisella tavalla? (N=157)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan.

Miten ammatillisen koulutuksen rahoitus
kannustaisi paremmin työllistävään
koulutukseen?

Nopea valmistuminen ja työllistyminen rahoituksen perusteena ei ole kaikki kaikessa, myös laatu merkitsee

Miten ammatillisen koulutuksen rahoitus kannustaisi paremmin työllistävään koulutukseen? (N=217)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan.

Rahoitusmallin uudistaminen

Ennen kaikkea toivotaan riittävää perusrahoitusta koulutukselle. Rahoitusmallilta toivotaan selkeyttä, ennakoitavuutta ja jatkuvuutta. Hyvä rahoitusmalli on riittävän yksinkertainen. Rahoituksen tulee olla mahdollisimman hyvin ennakoitavissa, jotta koulutuksen järjestäjät voivat kehittää toimintaansa pitkäjänteisesti.

Ammatillisessa koulutuksessa on paljon **tukea tarvitsevia opiskelijoita**, joiden ohjaamiseen tehdään paljon töitä, vaikka valmistuminen ja työllistyminen on epävarmaa. Kasvatustehtävän huomioiminen rahoituksessa. Rahoitus ei saa perustua pelkästään **valmistumismääriin ja työllistymiseen** opintojen jälkeen, vaikka työllistymisen painoarvon lisäämisen halu ymmärretään. **Laatu** tulee myös huomioida, panostetaan oppimisen ja osaamisen hankkimiseen. Missään kohdassa opettajalle ei saa tulla oloa *"päästetään läpi, jotta saadaan rahaa"*.

Työllistymisellä tai jatkokoulutukseen siirtymisellä voi olla suurempi merkitys rahoituksessa. Eri alojen työllistymismahdollisuudet vaihtelevat suhdanteiden mukaan, joten tämä pitäisi myös huomioida. Monenlaisia mittareita sisältävä rahoituksen malli on tasapuolisempi myös opiskelijoiden kannalta.

Kannusteet **pienempien osaamiskokonaisuuksien** opiskeluun positiivisia, sillä tämä tukee osaamisen päivittämistä ja **jatkuvaa oppimista**. Lyhytkestoinen sitouttaminen esimerkiksi tutkinnon osan suorittamiseen on paljon helpompaa kuin koko tutkinnon tavoittelu kerralla.

Poimintoja aineistosta rahoitukseen liittyen

Nykyinen rahoitusmalli kannustaa lähinnä opiskelijoiden nopeaan ja mahdollisimman helppoon läpipääsyyn. Oppimisen laadulle keskeisin asia - opettajan ja opiskelijan kohtaaminen - jää vähemmälle huomiolle kiristyvissä tulospaineissa. Opiskelijoiden tyytyväisyys opintoihin toki vaikuttaa vähän myös rahoitukseen, mutta muuten vaikuttavuudessa unohdetaan tämä.

Rahoitusjärjestelmä on nyt niin monimutkainen, että on vaikea sanoa, miten siitä saisi kannustavampaa. Tällä hetkellä edes kauppakorkeakoulun perustutkinnon omaava talouspäällikkö ei saa yksiselitteisesti kuvaa siitä, miten pajatso rakentuu.

Koulutuksen järjestäjien perusrahoitusta tulisi vahvistaa. Oppijan työllistyminen ja siirtyminen jatko-opintoihin on rahoitusperusteena kyseenalainen, koska kumpikaan näistä ei ole oppilaitoksen käsissä, vaikka oppijoiden ammattiosaamisen että jatko-opintovalmiuksien hankkimista ohjataankin.

Muutetaan rahoitusmallin sisäisiä painotuksia siten, että opiskelijoiden nopeasta työllistymisestä tai jatko-opintoihin siirtymisestä - esim. 6 kk; kuluessa opintojen päättymisestä - maksetaan koulutuksen järjestäjälle korkeampaa rahoitusta..

Olisi hyvä huomioida, että ammatillisen koulutuksen ainoa tarkoitus ei ole tuottaa työvoimaa elinkeinoelämälle, vaan ammatillisen koulutuksen tehtäväksi on langennut laajennetun oppivelvollisuuden myötä laaja sosiaalinen tehtävä huolehtia opiskelijoista, joilla ei välttämättä ole edellytyksiä opiskeluun ainakaan heti koulutuksen alussa. Näiden opiskelijoiden tukeminen, ohjaaminen, uudelleen ohjaaminen ja erilaisten palveluiden piiriin ohjaaminen on valtavan iso osa ammatillisten oppilaitosten työtä. Miten tämä näkyy rahoituksessa?

Jämför finansieringen för yrkesutbildning med den för gymnasiet - så helt olika fast vi jobbar med samma läropliktiga ungdomar. Finansieringen för yrkesutbildningen är för låg och dessutom oförutsägbar.

Eroja taustamuuttujien välillä

Kaikki taustamuuttujaryhmät pitävät tärkeänä, että rahoitusmalli ohjaisi koulutusta vastaamaan paremmin työelämän tarpeisiin ja oppijoiden erilaisiin tilanteisiin sekä tukisi nopeaa työllistymistä

Henkilöstö: Pohtii aihetta monipuolisesti eri näkökulmista. Nostaa enemmän esiin myös laadun merkitystä yhtenä rahoituksen kriteerinä.

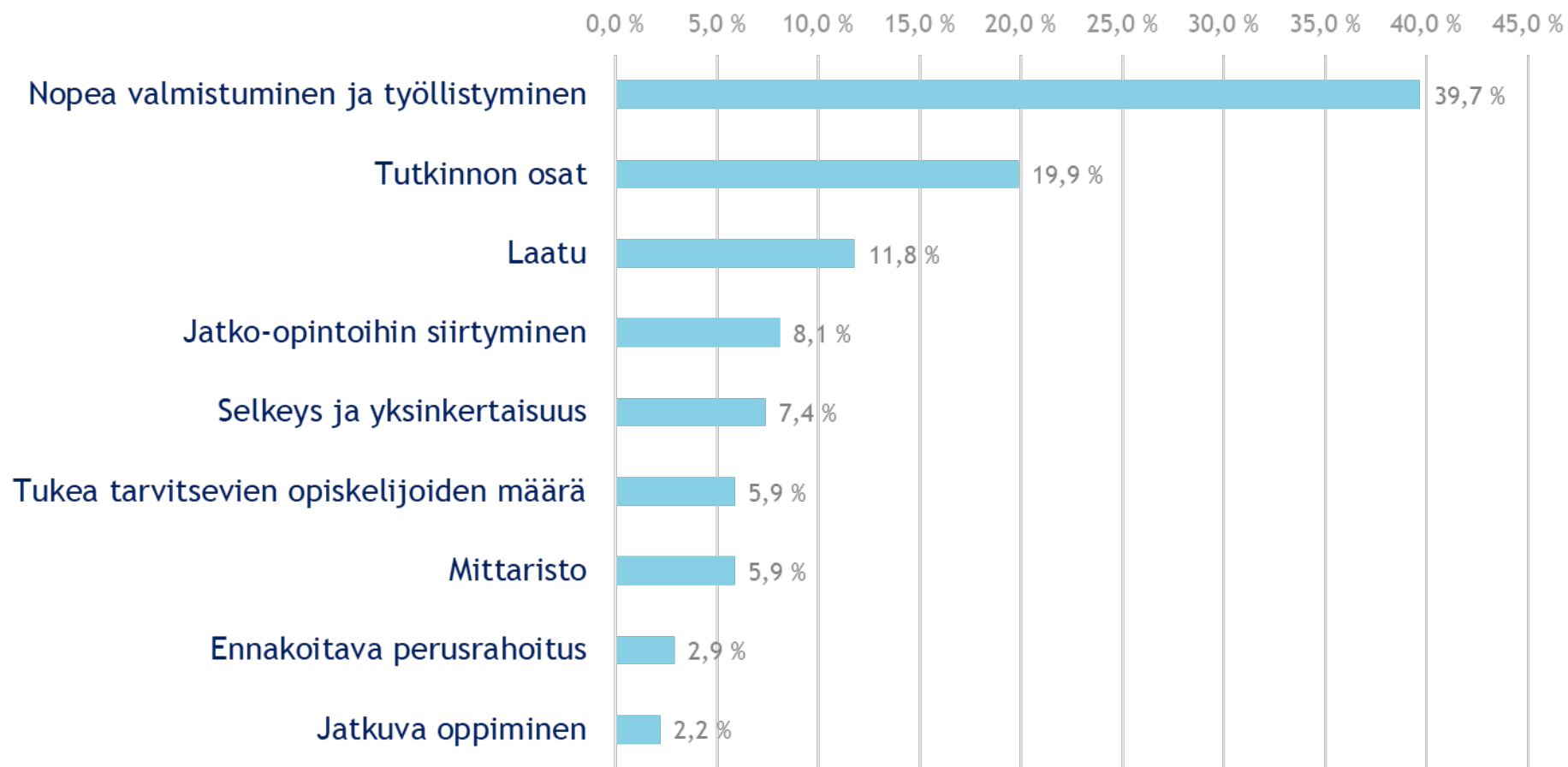
Johto: Korostaa vastauksissaan rahoituksen selkeyden ja ennakoitavuuden merkitystä pitkäjänteisen koulustoiminnan kehittämisen ja opiskelijoiden tuen kannalta. Vaikuttavuusrahoituksen osalta mainitaan erityisesti läpäisy, osaamistulokset ja työllistyminen.

Muiden sidosryhmien johto: Vaikuttavuuteen- ja työllistymiseen perustuvan rahoituksen painoarvoa ollaan valmiita kasvattamaan nykyisestä. Toisaalta halutaan huomioida, että erilaisten oppijoiden tarpeisiin voidaan riittävästi vastata.

Muut osallistujat: Painotetaan, että koulutuksen tarkoitus ei ole pelkästään työvoiman tuottaminen vaan myös sosiaalinen vastuu oppilaiden tukemisessa ja ohjaamisessa. Halutaan varmistaa, että rahoitusmallit eivät ohjaa oppilaitoksia valikoimaan vain helppoja opiskelijoita vaan huomioidaan myös laatu sekä kysyntä.

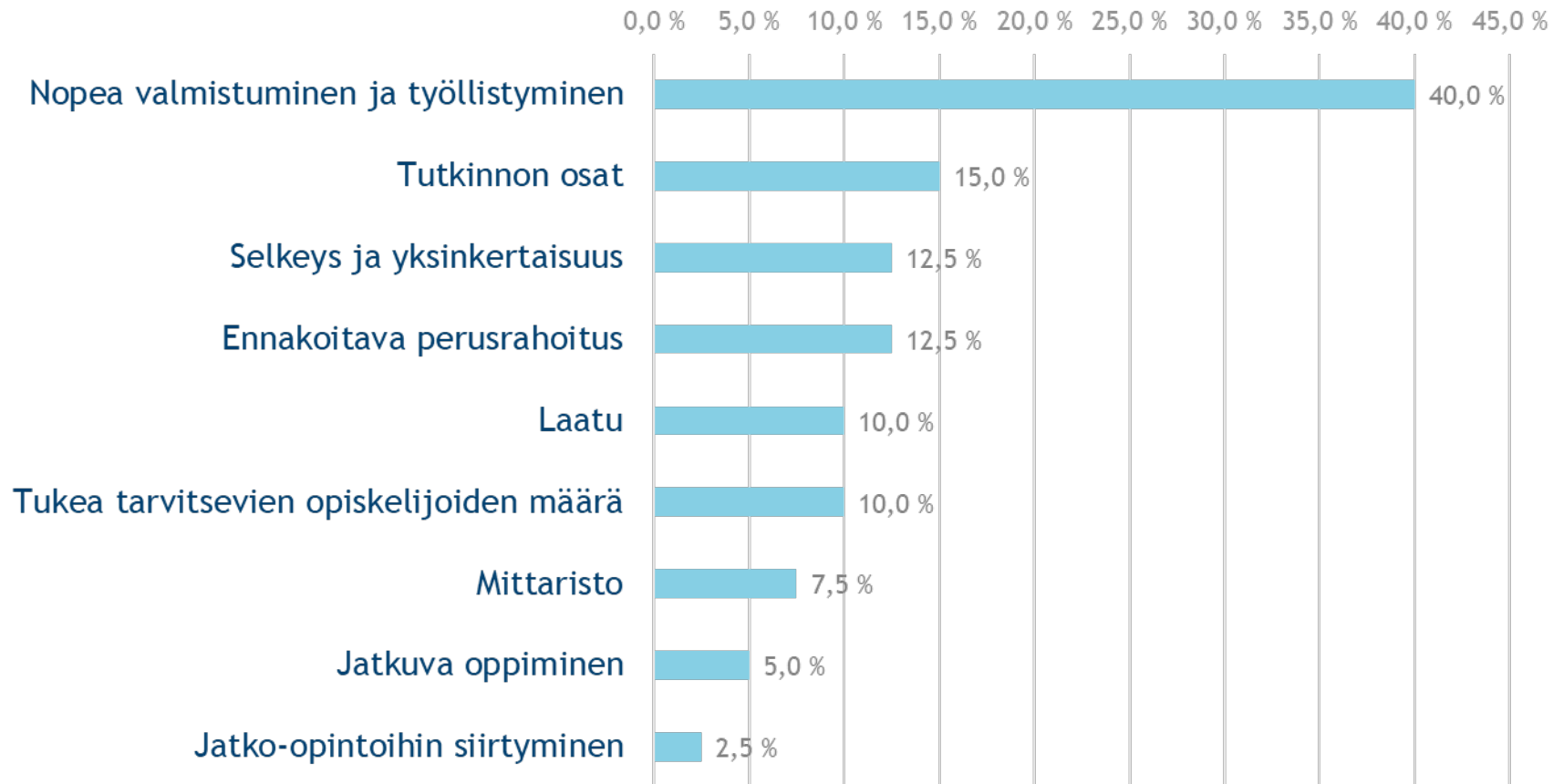
Henkilöstön edustajien näkemyksiä rahoituksesta

Miten ammatillisen koulutuksen rahoitus kannustaisi paremmin työllistävään koulutukseen? (N=136)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan.

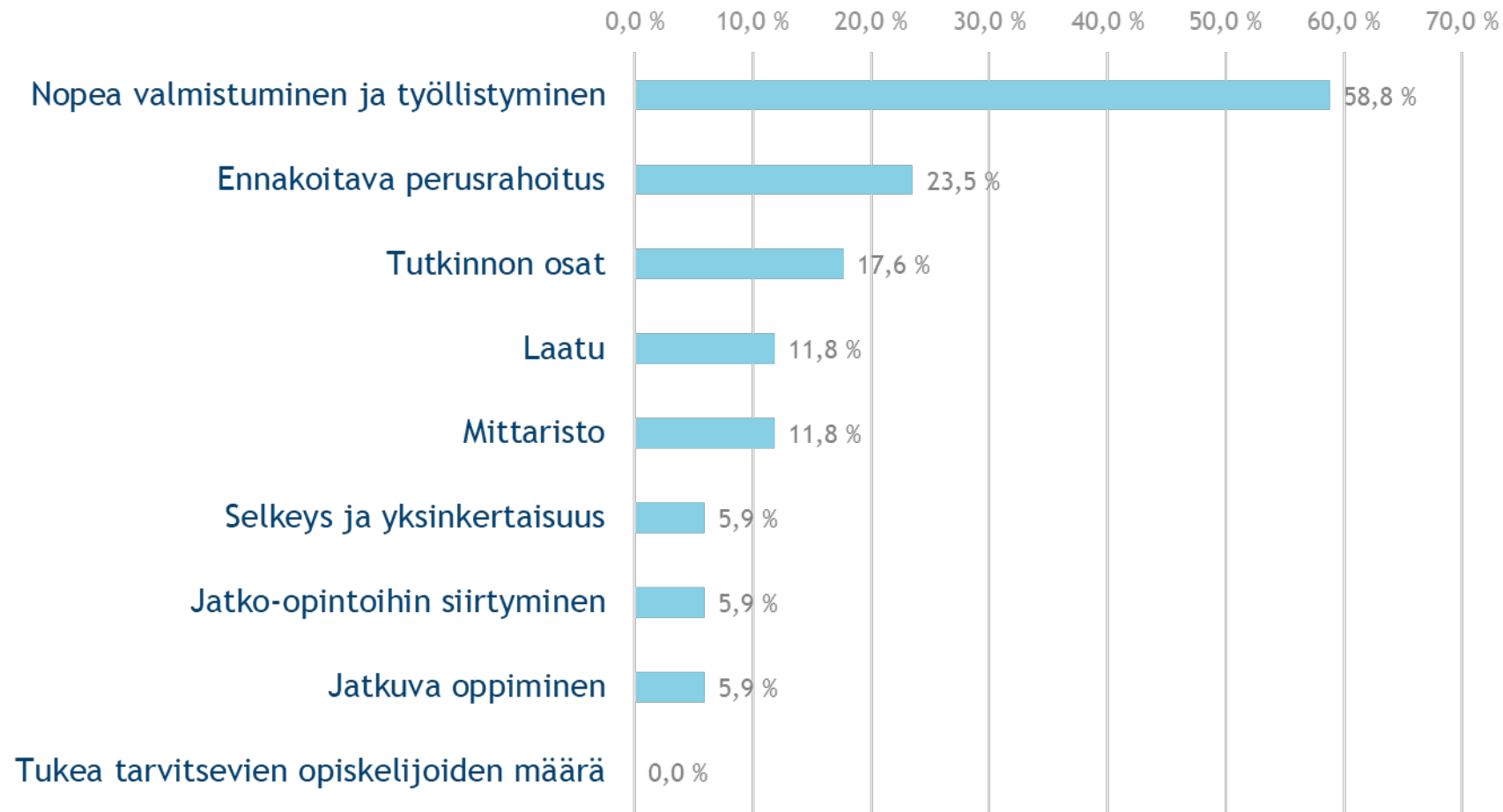
Ammatillisen koulutuksen johdon edustajien näkemyksiä rahoituksesta

Miten ammatillisen koulutuksen rahoitus kannustaisi paremmin työllistävään koulutukseen? (N=40)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiain mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan.

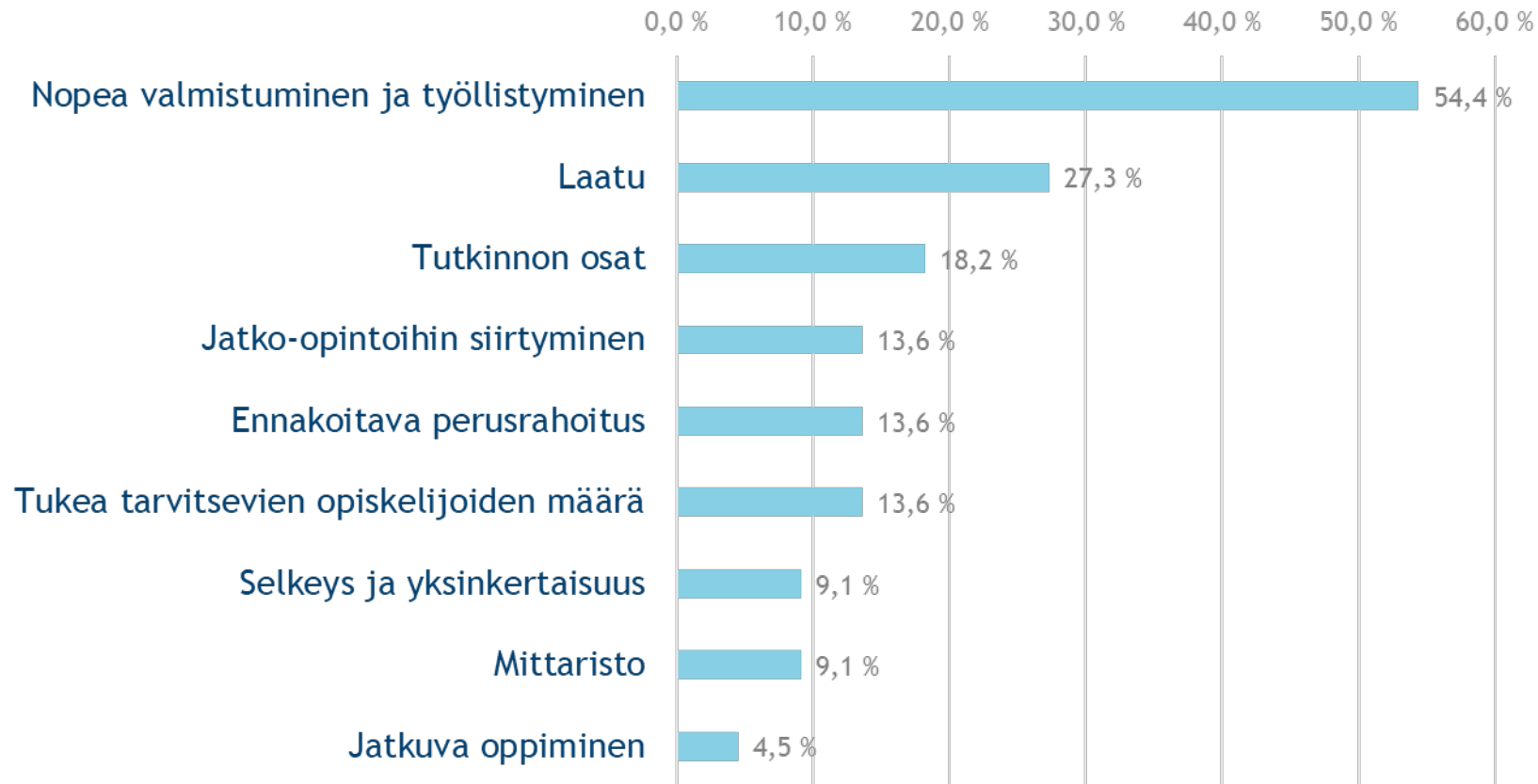
Yrityksen/järjestön/tutkimuslaitoksen/ julkishallinnon organisaation johdon edustajat

Miten ammatillisen koulutuksen rahoitus kannustaisi paremmin työllistävään koulutukseen? (N=17)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan.

Muiden osallistujien näkemyksiä rahoituksesta

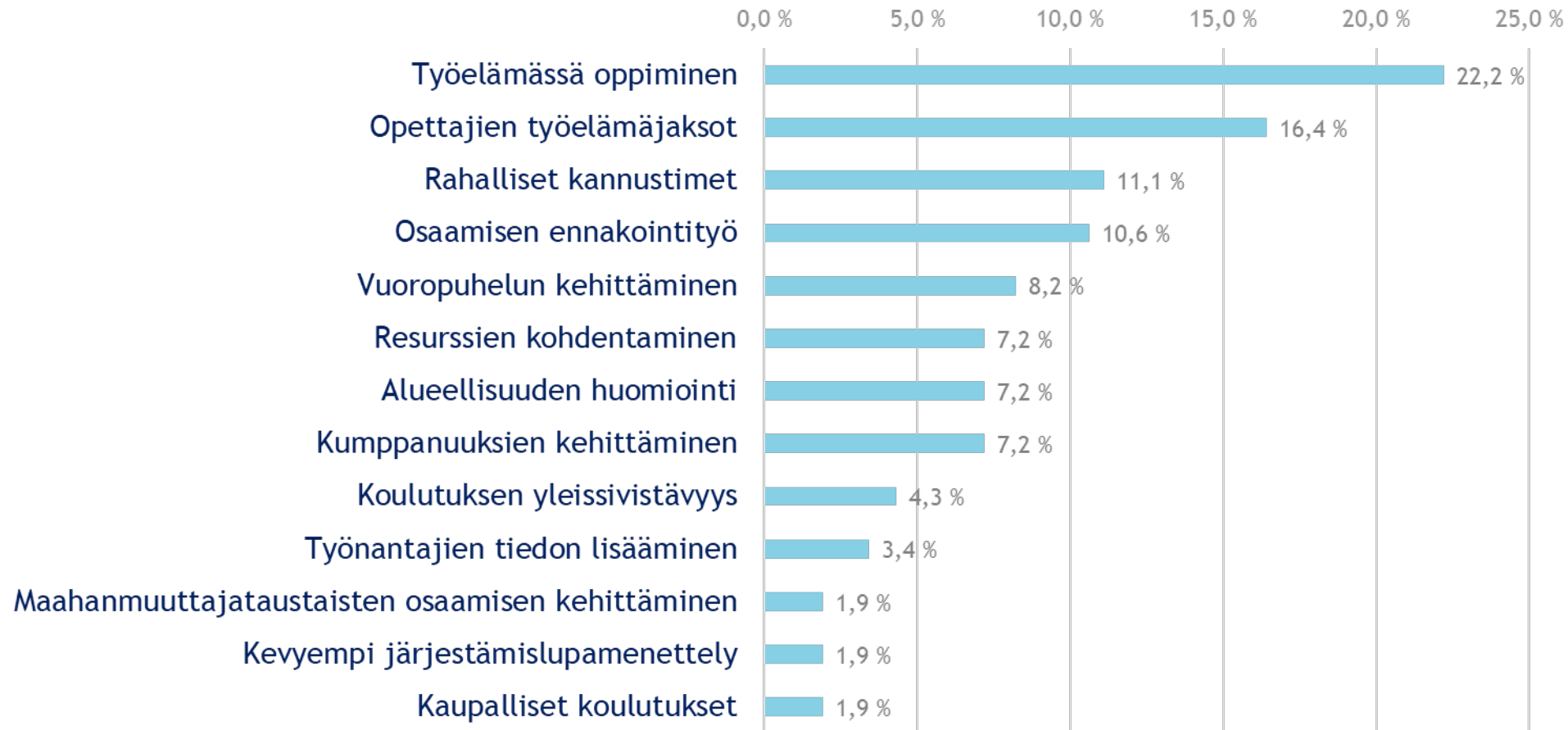

Miten ammatillisen koulutuksen rahoitus kannustaisi paremmin työllistävään koulutukseen? (N=22)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiain mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan.

Miten ammatillisen koulutuksen ja työelämän yhteistyötä voidaan nykyisestä vahvistaa?

Osallistujat ideoivat monipuolisesti tapoja syventää yhteistyötä työelämän kanssa

Miten ammatillisen koulutuksen ja työelämän yhteistyötä voidaan nykyisestä vahvistaa? (N=208)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan.

Ammatillisen koulutuksen ja työelämäyhteistyön vahvistaminen

Yhteistyö on useiden vastaajien mielestä jo nyt **kohtalaisen hyvällä tasolla**. Erilaisia yhteistyön malleja ja tapoja on useita. Kaivataan lisää **kannustimia** työelämälle osallistua yhteistyöhön. Kiire ja resurssit sekä työelämän että koulutuksen järjestäjien puolella hidastavat toimivien mallien eteenpäin viemistä.

Työpaikoilla tapahtuva oppiminen ja tiiviit yhteydet työelämään kuuluvat ammatillisen koulutuksen toimintaan. Liikaa vastuuta ei voi työelämälle sysätä. Työnantajat odottavat, että opiskelijoilla on ammatilliset perustaidot sekä työelämätaidot hallinnassa. Ratkaisuja etsitään siihen, miten työpaikat voivat paremmin olla mukana ohjaamassa opiskelijoita ja millaisia yhteiskäyttöisiä oppimisympäristöjä ja digitaalisia oppimiskäytäntöjä voisi hyödyntää.

Organisaatiotasolla yhteistyötä viedään eteenpäin mm. **työelämäkumppanuuksia kehittämällä**, verkostoihin ja foorumeihin osallistumalla sekä aktiivisella viestinnällä ja **tiedon lisäämisellä** työnantajien suuntaan. Yksittäisten opettajien tasolla vuoropuhelua edistetään esimerkiksi **opettajien työelämäjaksoja** hyödyntämällä.

Yhteistyötä voisi tehostaa yhteisessä **ennakointityössä** työvoiman tarpeen ja ammattitaitovaatimusten osalta. **Alueelliset osaamistarpeet** eivät aina kohtaa valtakunnallisia opetussuunnitelmia. Tarvitaan lisää alueellisen sopimisen mahdollisuuksia. **Maksulliset koulutukset** ja **paikalliset tutkinnot** auttavat osaltaan. Ketterä tarpeiden huomiointi edellyttää mm. **järjestämislupaprosessien kehittämistä**. Samalla muistutetaan, että ammatillisen koulutuksen muista tavoitteista, **sivistystehtävästä** ja **jatko-opintokelpoisuudesta**. Myös nämä tulee huomioida.

Poimintoja aineistosta työelämäyhteistyöhön liittyen

Ammatillisen koulutuksen TKI-roolia pk-sektorin kehittämiskumppanina vahvistetaan mm. kanavoimalla tähän korvamerkittyä rahoitusta. Opettajien lyhyisiin työelämäjaksoihin tukea/erillistä rahoitusta.

Kannustimia siihen, miten työpaikat voivat nykyistä paremmin olla mukana ohjaamassa opiskelijoita ja ehkä panostusta työelämän ja oppilaitosten yhteiskäyttöisiin oppimisympäristöihin ja digitaalisiin oppimisratkaisuihin.

Ainu ongelma on resurssit. Nyt nähdään, että opettajat hoitavat tätäkin kaiken HOKS hässäkän keskellä. Tarvitaan oma resurssi, joka rakentaa ja ylläpitää yhteistyötä työelämän kanssa yhdessä opettajien kanssa.

Alueelliset osaamistarpeet eivät aina kohtaa valtakunnallisia opetussuunnitelmia.

Työelämäyhteistyö on koulutuksen järjestäjien vastuulla, mutta heillä pitää olla riittävät ja joustavat työvälineet tarpeeseen vastaamiseksi. Tällä hetkellä järjestämisluvat, opiskelijavuosiintiot ja oppisopimuksen järjestämisen rajoittaminen estävät tehokkaan työelämän ja yritysten palvelemisen.

Utbildarna bör ta sig tid att skapa och odla kontakter med näringslivet och ha en kontinuerlig dialog för att snabbt få signaler om önskemål och behov av utbildningar.

Samarbete mellan teknik och teknologi, lärarens närvaro mera på arbetsplatserna och använda mera möjligheten mellan utbildningsavtal och läroavtal under studietidens gång.

Flexiblare skräddarsydd utbildning. Även på olika språk.

Eroja taustamuuttujien välillä

Kaikki taustamuuttujaryhmät pitävät tärkeänä, että ammatillisen koulutuksen ja työelämän välillä vallitsee vahva ja hyvä yhteys.

Henkilöstö: Korostaa resurssien puutetta työelämäyhteistyössä ja opiskelijoiden ohjauksessa. Toiveena olisi osoittaa enemmän aikaa ja resursseja opettajille työelämävalmiuksien opettamiseen ja työpaikalla ohjaamiseen. Myös enemmän resurssia verkostojen luomiseen työpaikkojen kanssa.

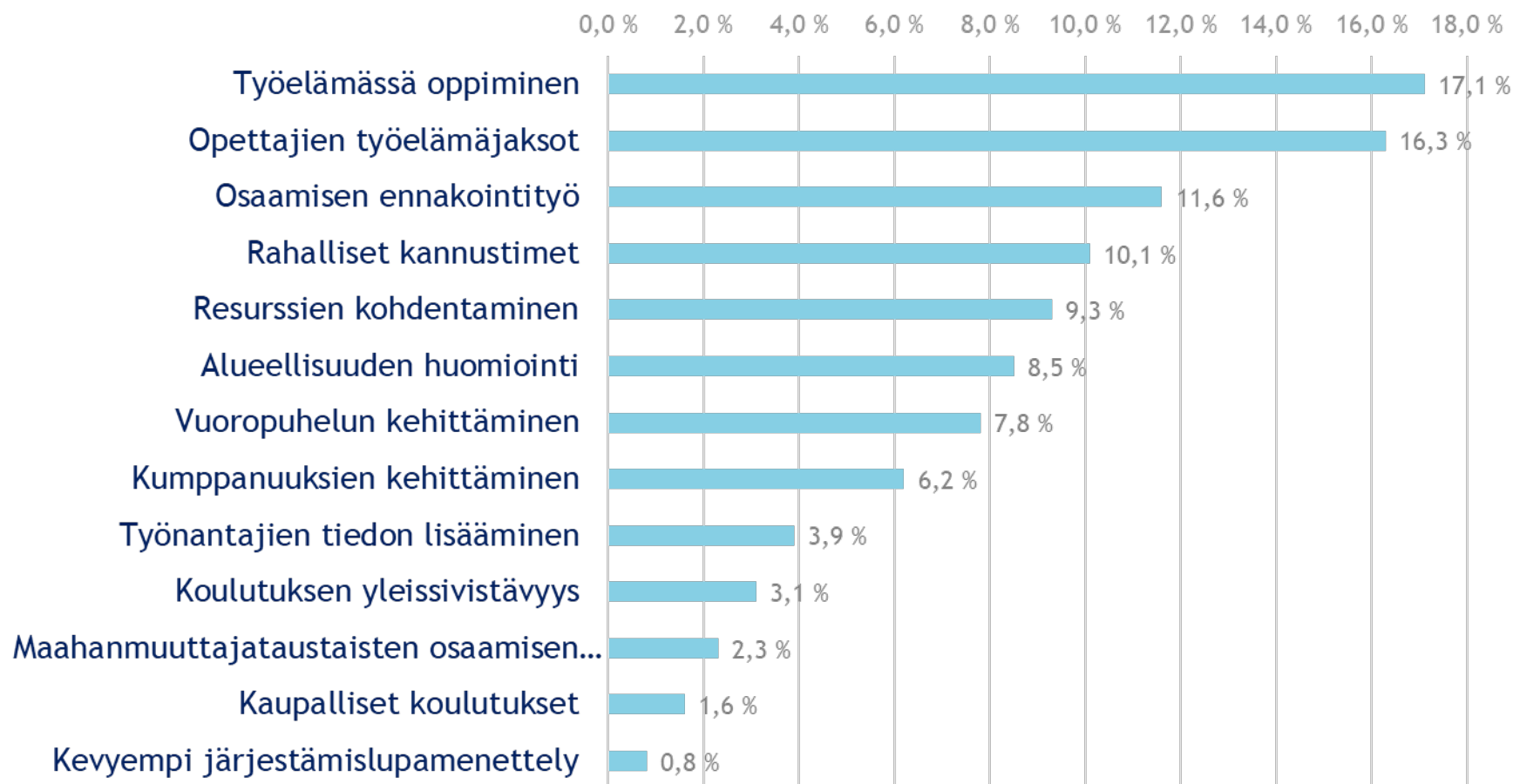
Johto: Korostaa vuoropuhelun kehittämistä sekä rahallisia kannustimia oppilaitoksille ja työelämälle yhteistyön lisäämiseksi. Johdon edustajat myös puhuvat kevyemmistä järjestämislupamenettelyistä ja muista joustavista työvälineistä kuten lyhyemmistä koulutuskokonaisuuksista muita enemmän.

Muiden sidosryhmien johto: Nostetaan erityisesti esiin kumppanuuksien kehittäminen strategisuus ja rahalliset kannusteet oppilaitoksille työelämäyhteistyön lisäämiseksi mm. vaikuttavuusrahoituksella

Muut osallistajat: Korostetaan nuorten tarvetta monipuoliseen koulutukseen, joka sisältää sekä ammatillisia että yleissivistäviä elementtejä. Nostetaan esiin myös ennakoitavuuden merkitys ja oppilaitosten mahdollisuudet havaita ja arvioida työelämän tarpeita ja signaaleja.

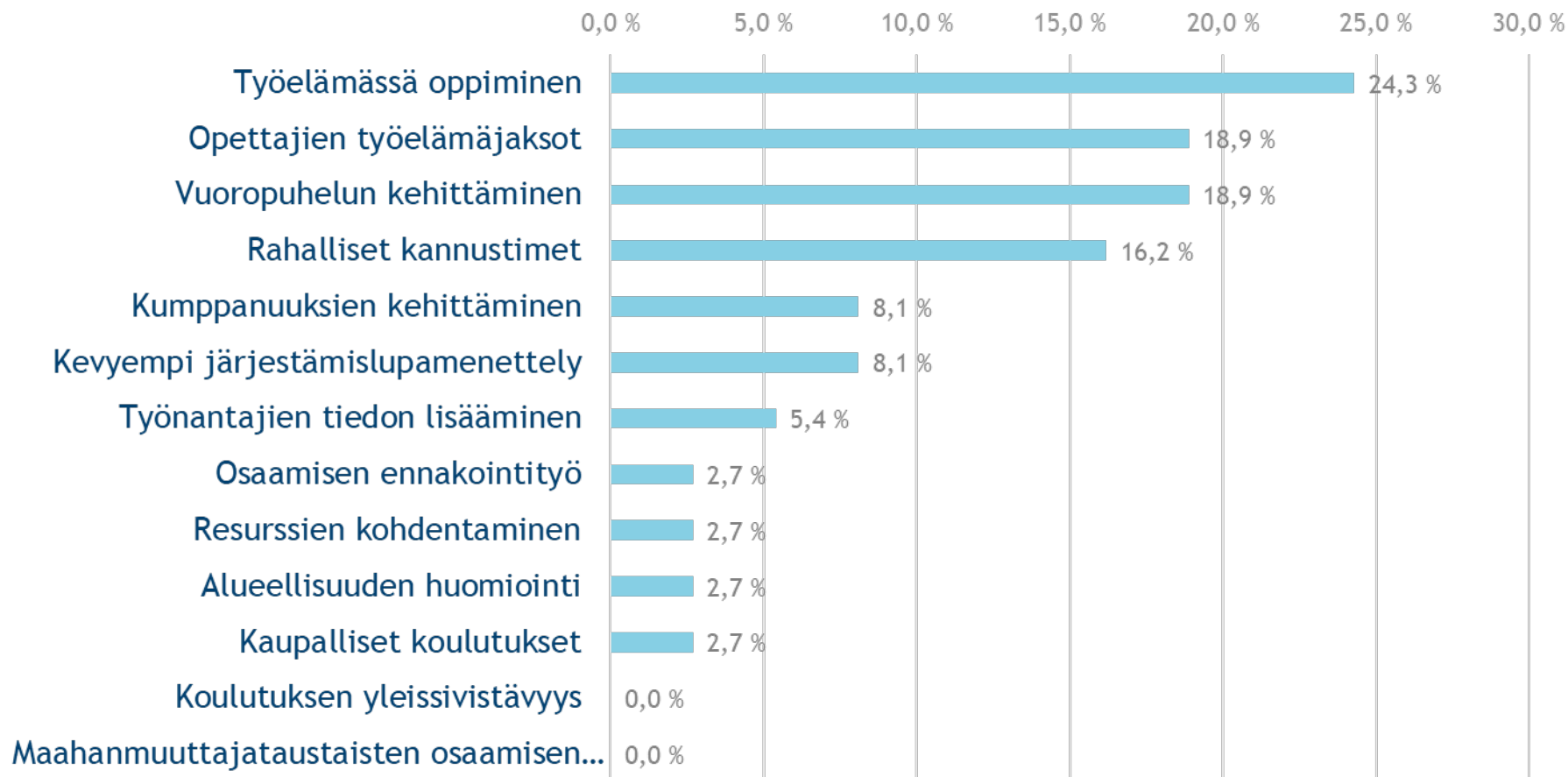
Henkilöstön edustajien näkemyksiä

Miten ammatillisen koulutuksen ja työelämän yhteistyötä voidaan nykyisestä vahvistaa?
(N=129)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan.

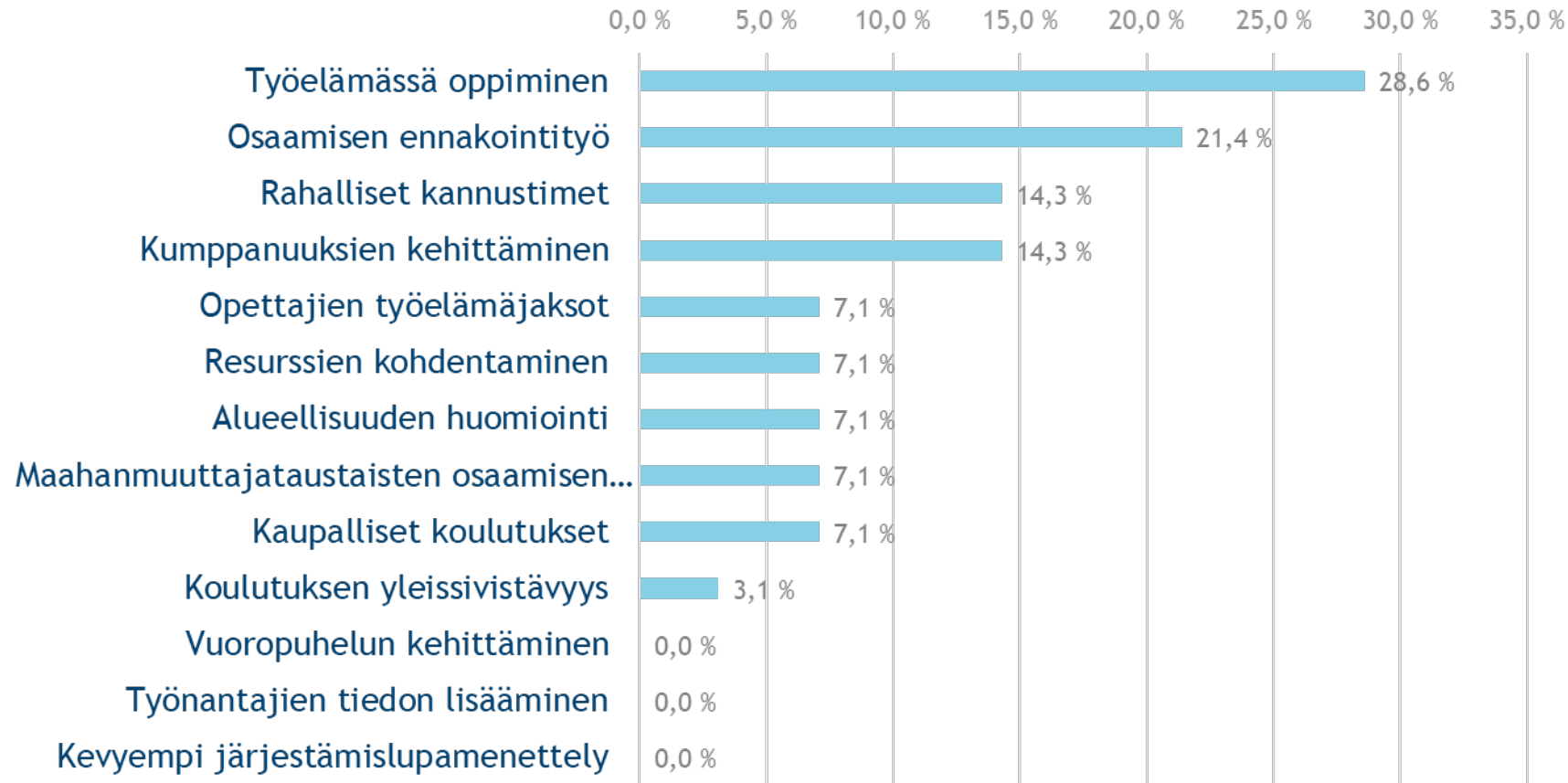
Johdon edustajien näkemyksiä

Miten ammatillisen koulutuksen ja työelämän yhteistyötä voidaan nykyisestä vahvistaa? (N=37)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan.

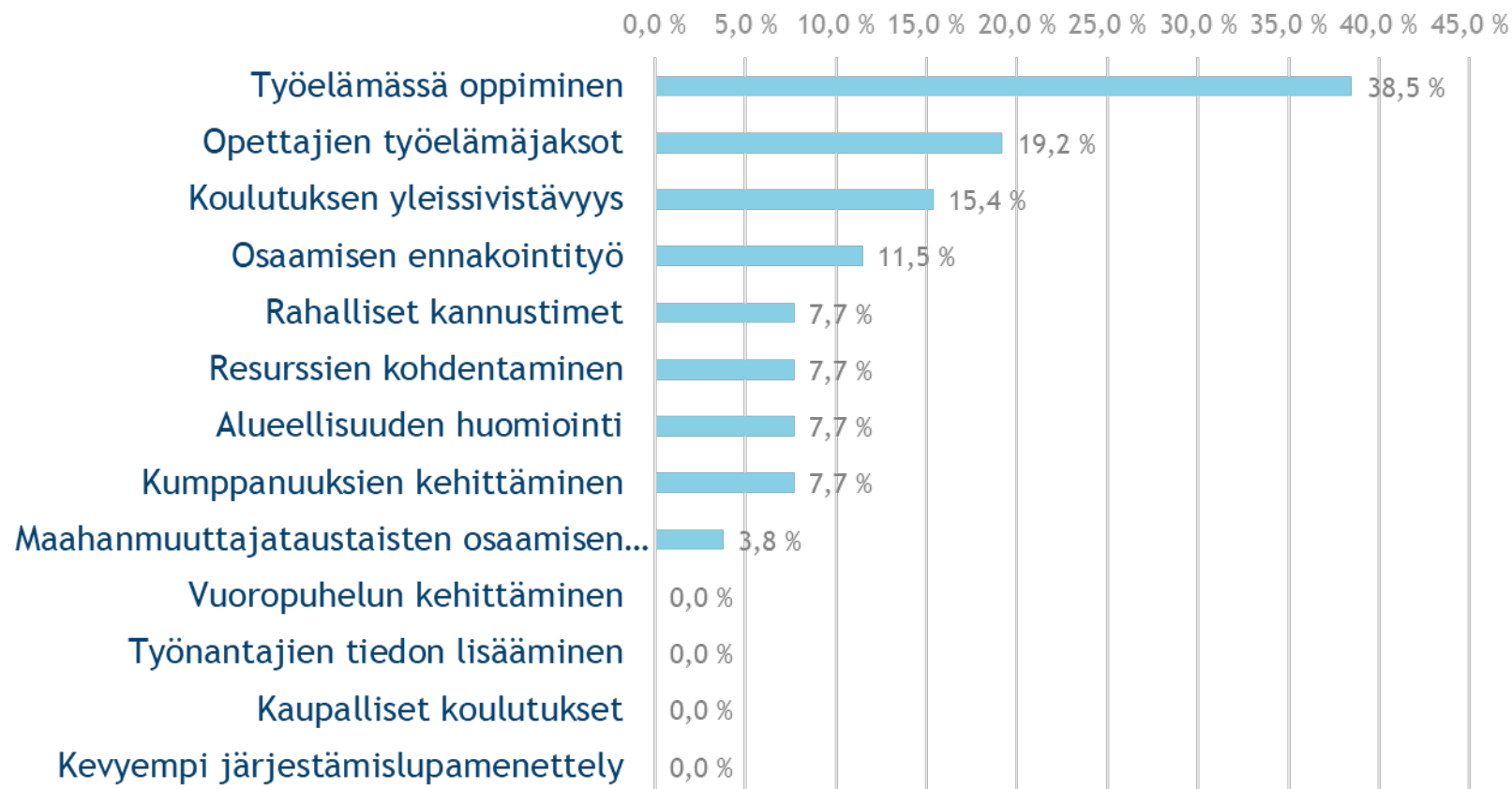
Yrityksen/järjestön/tutkimuslaitoksen/ julkishallinnon organisaation johdon edustajat

Miten ammatillisen
koulutuksen ja
työelämän
yhteistyötä voidaan
nykyisestä
vahvistaa?
(N=14)

*Vastaukset on
luokiteltu
teemaluokkiin
niiden sisältämien
asiasanojen mukaan.
Yksi vastaus voi
sisältyä useampaan
kuin yhteen
luokkaan.*

Muiden osallistujien näkemyksiä

Miten ammatillisen koulutuksen ja työelämän yhteistyötä voidaan nykyisestä vahvistaa? (N=26)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan.

Lukiokoulutuksen kuuleminen

Tavoite, kutsuminen ja osallistuminen

Tavoite:
Kerätä ajatuksia toisen asteen kehittämiseksi hallitusohjelman tavoitteiden mukaan

Kohderyhmät:
Lukiokoulutuksen sidosryhmät

Kutsumisen kanavat:
Sähköpostikutsut

Osallistumisaika:
28.9.-17.10.2023

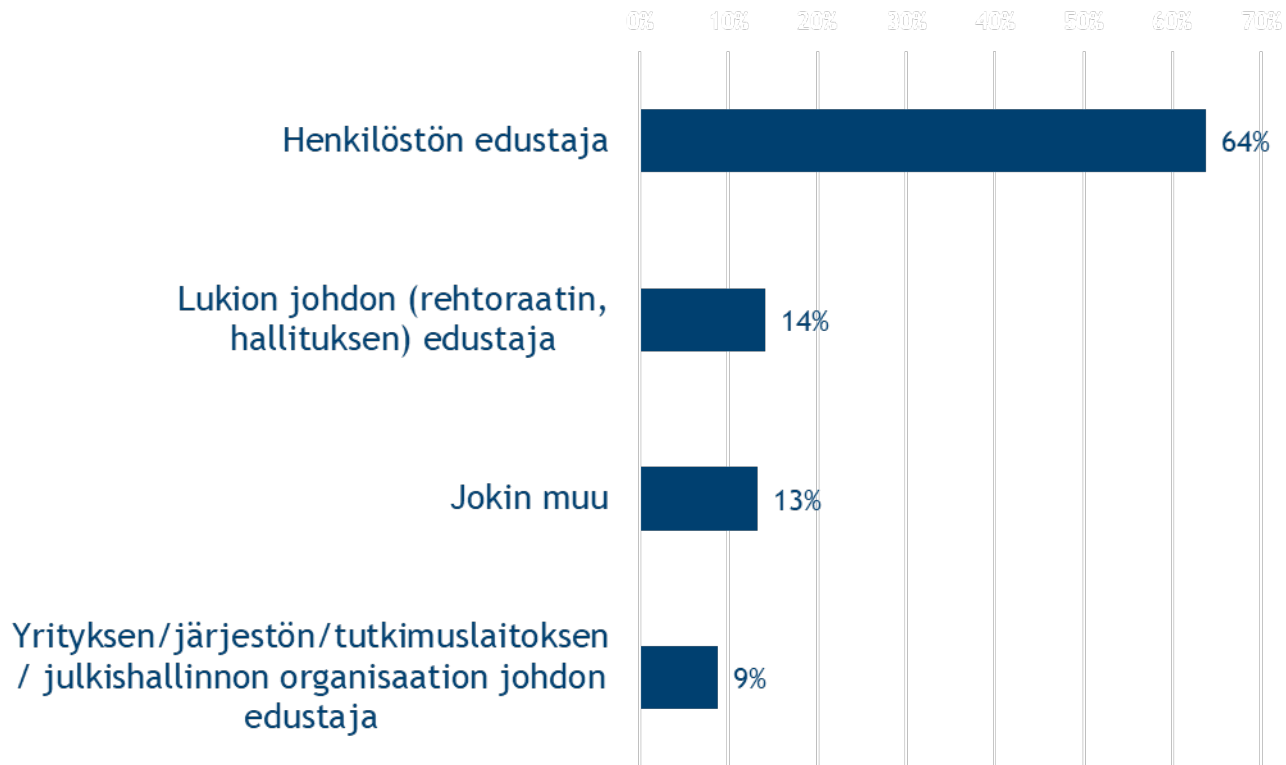

Osallistumisia yhteensä :
385

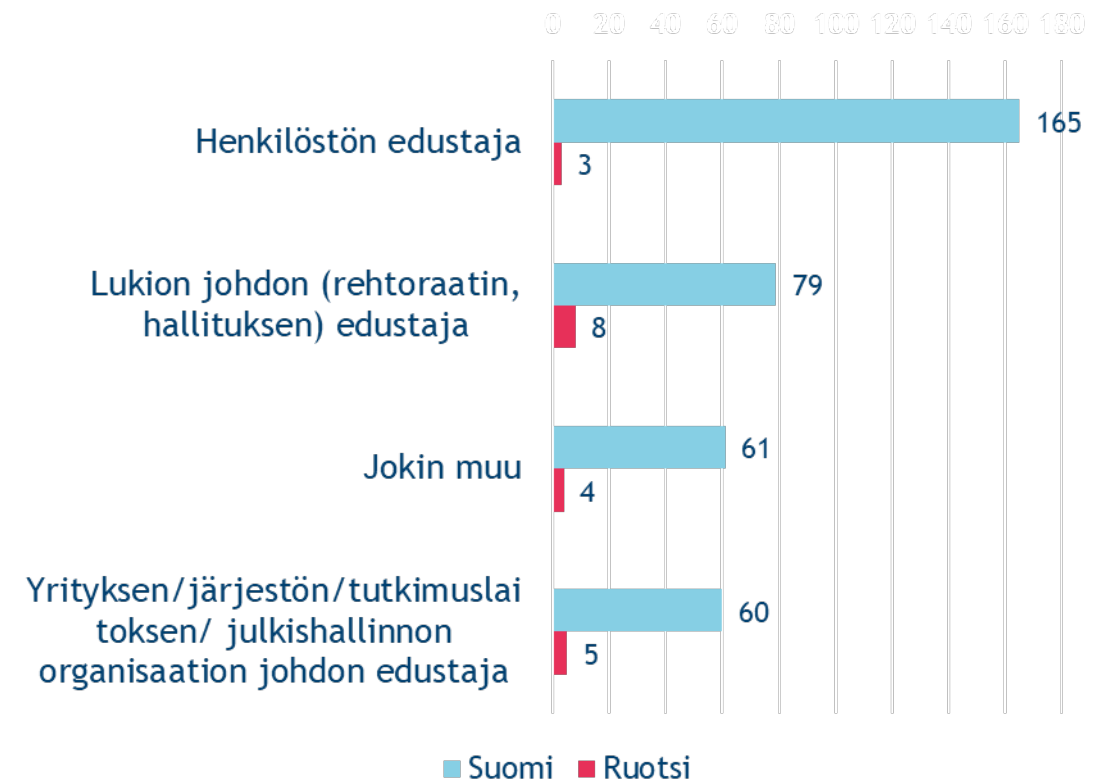
Suomeksi: 365
Ruotsiksi: 20

Osallistumisia yhteensä 385

Rooli yhteensä

Rooli kieliversioittain

Nostoja tuloksista

Osallistujien aktiivisessa kommentoinnissa annettiin erittäin pitkiä ja jäsenneltyjä vastauksia hallitusohjelmaan kirjatuihin tavoitteista ja niiden pohdinnasta.

Hallitusohjelmaan kirjatut tavoitteet ohjauksen ja tuen laajasta sekä oikea-aikaisesta tarjoamisesta otettiin hyvin vastaan. Tavoite vaatii resursseja, henkilöstöltä aikaa sekä osaamista.

Lukiodiplomi sekä englanninkielisen ylioppilastutkinnon mahdollistaminen herättivät ristiriitaisia näkemyksiä. Erityisen koulutustehtävän lukioihin suhtautuminen neutraalin positiivista. Kattava lukioverkko halutaan säilyttää tulevaisuudessakin.

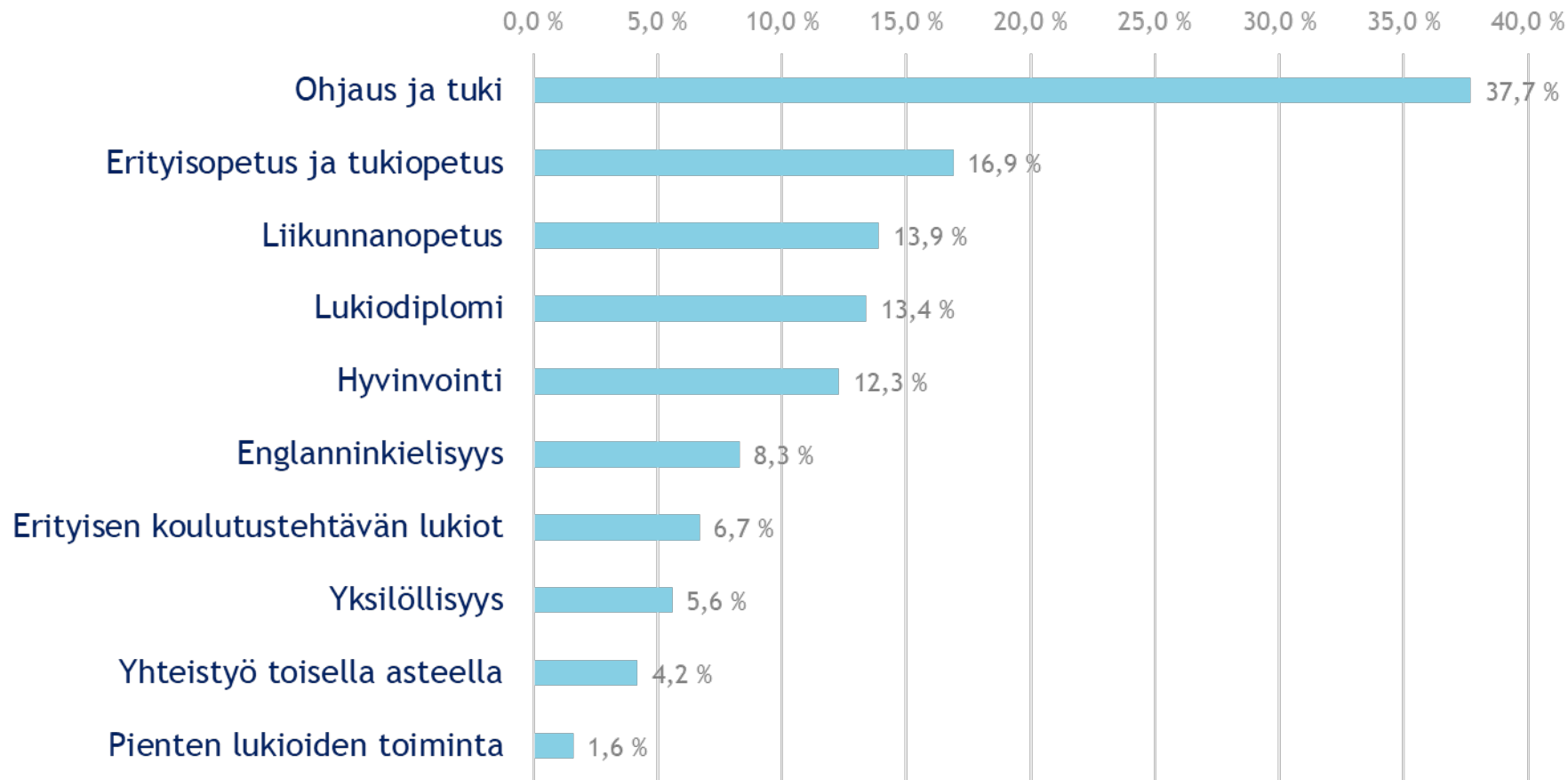

Opiskelijoiden hyvinvointia sekä opinnoissa etenemistä tukevat myös yksilöllistämisen mahdollisuus sekä myös ehdotettu liikunnan lisääminen opintojen aikana.

Hallitusohjelman tavoitteiden kommentointi

Miten kehitetään lukiokoulutusta, jotta se toimii parhaalla mahdollisella tavalla?

Ohjauksen ja tuen kokonaisuutta mietittiin laajasti monelta kantilta

Miten kehitetään lukiokoulutusta, jotta se toimii parhaalla mahdollisella tavalla? (N=432)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan

Tärkeimmäksi nostetut asiat lukiokoulutuksen kehittämisesssä – TOP15

1. Tuki koulupolun alkuun. Tuki pitäisi ohjata riittävän varhaiseen vaiheeseen.
2. Tuki opinnoissa myös järjestelmien kautta
3. Opintojaksojen sisältöjen kriittinen tarkastelu
4. Taito- ja taideaineet. Pidetään taito- ja taideaineet tiiviisti osana lukion yleissivistävää koulutusta, sillä ne inhimillistävät opiskelua.
5. Riittävä tuki lukio-opinnoissa etenemiseen jokaiselle opiskelijalle
6. Opomitoitus. Lukion opinto-ohjaajille mitoituseruste siitä, kuinka paljon opiskelijoita on kohtuullista yhden opon vastuulle.
7. Lukiolaisille oikeus saada tukiopetusta ja erityisopettajan ohjausta
8. Erityisopetuksen kehittäminen, jotta lakiin kirjattu oikeus tukiopetukseen toteutuisi yhdenvertaisemmin
9. Tuki opinnoissa etenemiseen tulee sitä kautta, että ohjattavien ryhmät ovat tarpeeksi pienet

10. Opetuksen lisäresurssi. Resurssiopettajia lukioon: keskeneräisten opintojaksojen täydentämisen tueksi läksypajoja ja muuta matalan kynnyksen tukea.
11. Lukiokoulutuksen järjestäminen turvataan alueilla, joilla lasten ja nuorten määrä vähentyy voimakkaasti
12. Yleislukion yleissivistyksen resurssit ennen erityistehtävän lukioiden erityisresursseja
13. Lukiokoulutuksessa panostetaan opintojen ohjaukseen ja moniammatilliseen tukeen
14. S2-opiskelijoiden kohdennetumpi tuki. S2-opinnot: ryhmässä usein monen tasoisia opiskelijoita, joiden tarpeiden huomioiminen samanaikaisesti on haastavaa.
15. Tietojärjestelmät tukemaan opiskelijoiden opintojen seuranta

Keinoja toteuttaa hallitusohjelmaan kirjattuja tavoitteita

Opintojen **ohjaus ja tuki** kaipaa lisää resursseja, henkilöstöä, aikaa ja rahaa. Panostetaan ennaltaehkäisevään tukeen, pienempiin ryhmäkokoihin, tiedolla johtamiseen. Varmistetaan riittävät resurssit **erityisopetukseen ja tukiopetukseen**.

Opiskelijoiden hyvinvointia ja jaksamista tulee vahvistaa kaikin mahdollisin keinoin oppilaitoksissa, vaikka oppilashuollon päävastuu on hyvinvointialueilla. Henkilöstön osaaminen ja toimintakulttuuri on mielenterveyttä tukevaa. Opiskelijoiden **yksilöllisten tarpeiden huomiointi** on tavoiteltava tila, mutta käytännössä kovin pitkälle menevän henkilökohtaistamisen järjestäminen on hankalaa. Liikunnalla nähdään olevan yhteys hyvinvoinnin lisääntymiseen. **Liikunnanopetus viikoittain** on lukujärjestysteknisesti mahdollista toteuttaa, vaikka se ei yksinkertaista olekaan. **Eriyksen koulutustehtävän lukioilla** nähdään olevan kansallisesti merkittävä rooli opetuksen "eriyttämisessä ylöspäin" ja hyvinvoinnin näkökulmista.

Lukiodiplomien ottaminen osaksi ylioppilaskokeen suorittamista saa ajatuksen tasolla kannatusta, mutta käytännön toteutukseen liittyy kysymysmerkkejä mm. yhdenvertaisuuden ja arvioinnin toteuttamisen näkökulmista. **Englanninkielinen ylioppilastutkinto** saa ristiriitaisen vastaanoton. Osa pitää uudistusta tärkeänä Suomen veto- ja pitovoimalle, osa ei näe hyötyjä kalliiksi koetun koulutuksen järjestämisessä.

Poimintoja aineistosta lukiokoulutuksen kehittämiseen liittyen

Panostetaan opintojen ohjauksen tukeen. Lukion opinto-ohjaajalle rajataan opiskelijamäärää. Tämä siitä syystä, että uudessa opetussuunnitelmassa painotetaan henkilökohtaisen ohjauksen tärkeyttä ja se on myös lisääntynyt erilaisten oppimispolkujen vuoksi sekä yhteistyöstä muiden oppilaitosten kanssa

Riittävästi resursseja eli opoja ja opiskeluhuoltohenkilöstöä.

Sosiaalipolitiikalla on suuri rooli lukiolaisten pärjäämisessä. Nuorten mielenterveysongelmat, nuoren tai hänen perheen sosiaaliturvan heikennykset ja sosioekonominen asema heijastuvat suoraan myös opintoihin. Koulutuspoliittisia toimia tehdessä on tärkeää huomioida sosiaalipoliittinen ulottuvuus, sillä pelkkä rahan kaataminen lukion tukipalveluihin ei korjaa kaikkia ongelmien juuria.

Studier i rörelse-projektet i all ära men att få alla att röra på sig varje vecka kräver sina tilläggsmoduler inom gymnastiken. Problemet med fler obligatoriska studieavsnitten inom gymnastiken äter upp valfria studier - eller kanske det kan lösas på annat sätt. Kopplingen mellan motion och välbefinnande är för tydlig för att inte reagera.

Englanti opetuskieleksi osassa kouluja. Mahdollisuus vastata yo-tehtäviin suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi. Osa kouluista voisi profiloitua englanninkielisiksi lukioiksi, joissa maahanmuuttajataustaiset saisivat mahdollisuuden käydä meidän helpompi lukioväylä verrattuna IB-tutkintoon.

Erityisen koulutustehtävän tulee lähteä lukion omasta halusta ja tarpeesta. Lukioita ei pidä pakottaa tähän. Olisi hyvä, jos erityistehtäväkouluja voisi perustaa alueellisesti kattavasti. Nykyiset, uudet, kehittämistehtävälukioiden ovat ymmärtääkseni luoneet verkostoja erityistehtävälukioiden välille. Tätä tulee jatkaa. Verkostoihin tulee olla mahdollisuus liittyä ihan tavallisista kouluista.

Eroja taustamuuttujien välillä

Kaikki taustamuuttujaryhmät nostavat kommentteissaan eniten esiin ohjauksen ja tuen tärkeyden.

Henkilöstö: Muita paljon puhuttaneita teemoja olivat erityisopetus ja tukiopetus, hyvinvointi sekä liikunta. Henkilöstö tuo esiin tarpeen yksilöllisempään opetukseen, riittävän tuen tarjoamiseen sekä opintojen mukauttamiseen vastaamaan paremmin opiskelijoiden tarpeita ja jaksamista. Toivotaan myös lisää resursseja, kuten erityisopettajien määrän kasvattamista ja ryhmäkokojen pienentämistä.

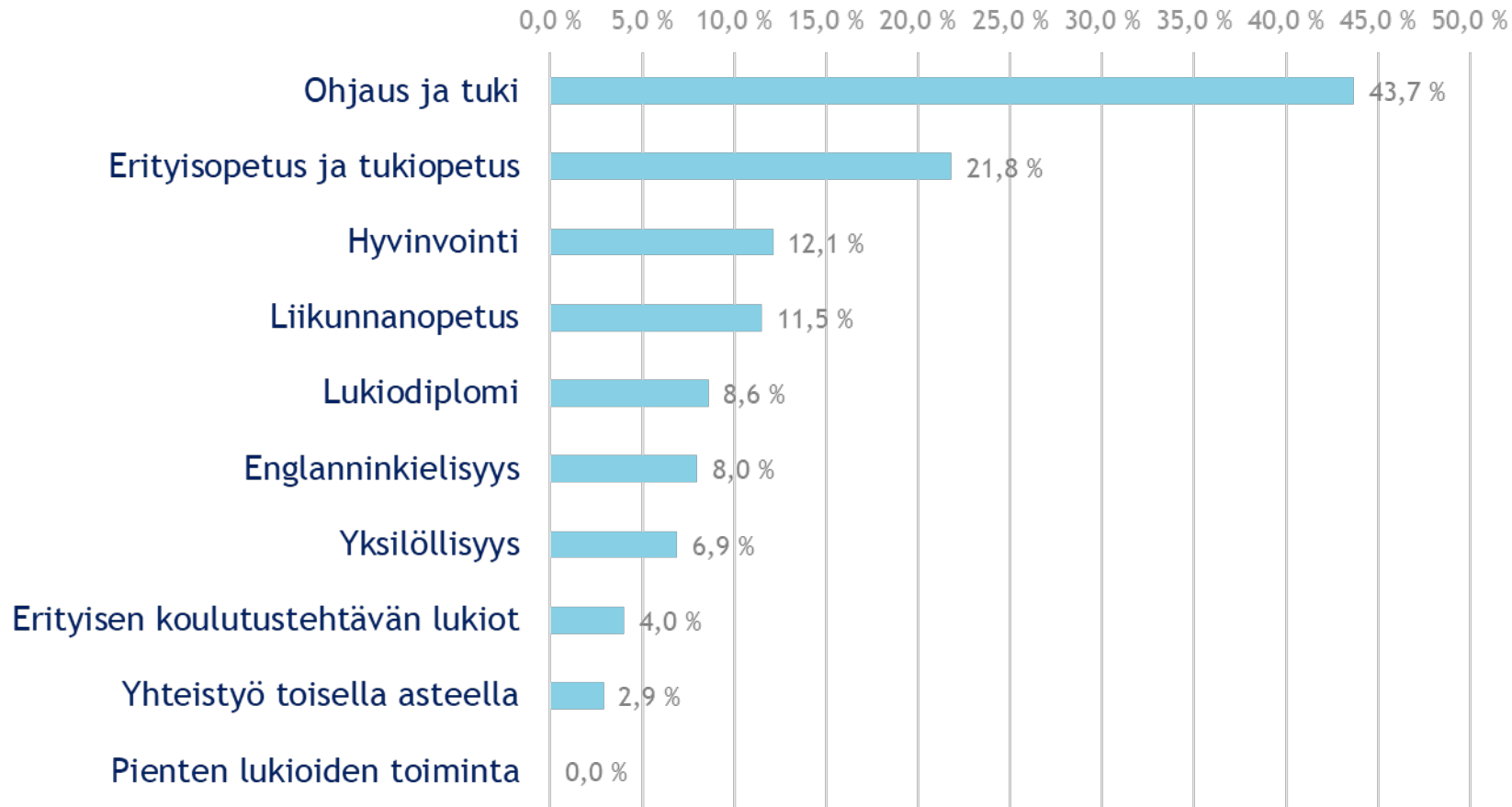
Johto: Puhuu paljon myös teemoista erityisopetus ja tukiopetus, lukiodiplomi, liikunta. Erityisopetuksen kohdalla mietitään mm. resurssien kohdentamista, yksilöllisyyttä sekä selkeää työnjakoa eri tukitoimien välillä. Näkemykset vaihtelevat tulisiko lukiodiplomeja käyttää osana ylioppilastutkintoa vai ei. Liikunnan sisällyttäminen opetusohjelmaan vaatii tasapainoa, jotta se olisi säännöllistä ja toteutettavissa koulupäivissä.

Muiden sidosryhmien johto: Ohjauksen ja tuen lisäksi puhutaan paljon hyvinvoinnista. Näkemyksissä korostetaan vahvasti mielenterveyden tukemisen ja fyysisen aktiivisuuden merkitystä opiskelijoiden hyvinvoinnille sekä tarvetta tarjota monipuolisia palveluita ja tukimuotoja lukio-opintojen aikana.

Muut osallistujat: Nostavat esiin liikunnan merkityksen, lukiodiplomin, hyvinvoinnin teemat sekä englanninkielisen yo-tutkinnon toteuttamisen.

Henkilöstön edustajat

*Miten kehitetään
lukiokoulutusta, jotta se
toimii parhaalla
mahdollisella tavalla?
(N=174)*

*Vastaukset on luokiteltu
teemaluokkiin niiden
sisältämien asiasanojen
mukaan. Yksi vastaus voi
sisältyä useampaan kuin
yhteen luokkaan*

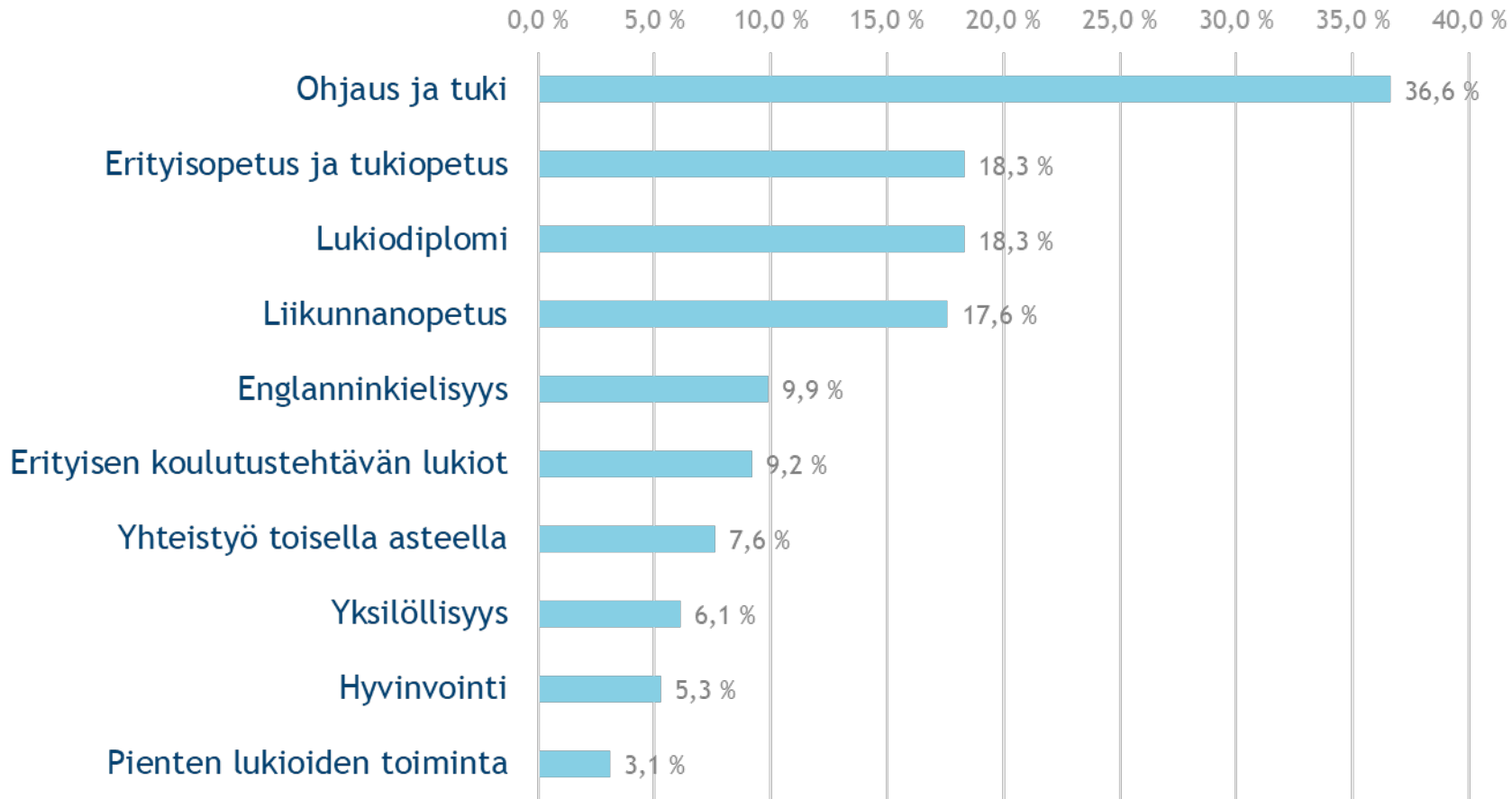
Henkilöstön edustajat: Tärkeimmäksi nostetut asiat lukiokoulutuksen kehittämisessä – TOP15

1. Tuki koulupolun alkuun. Tuki pitäisi ohjata riittävän varhaiseen vaiheeseen.
2. Tuki opinnoissa myös järjestelmien kautta. Jotta opiskelijaa voidaan tukea, on äärimmäisen tärkeää opiskelijahuollossa nähdä nuoren Wilmatiedot.
3. Opomitoitus. Lukion opinto-ohjaajille mitoituseruste siitä, kuinka suuri määrä opiskelijoita on kohtuullista yhdelle opolle.
4. Tuki opinnoissa etenemiseen tulee sitä kautta, että ohjattavien ryhmät ovat tarpeeksi pienet
5. Erityisopetuksen kehittäminen
6. Ryhmäkokojen pienentäminen
7. Riittävä tuki lukio-opinnoissa etenemiseen jokaiselle opiskelijalle
8. Panostetaan opintojen ohjaukseen ja tukeen: opinto-ohjaajia ja erityisopettajia pitää olla riittävä määrä opiskelijamäärään nähden
9. Taito- ja taideaineet tiiviisti osana lukion yleissivistävää koulutusta

10. Peruskoulun rooli ohjauksessa. Peruskoulun arvosanat vertailukelpoisiksi.
11. Ryhmäkooko rajattava: 25 opiskelijaan per opintojakso
12. Aikaa henkilökohtaiseen ohjaukseen
13. Yksilöllinen tuki rakennetaan opiskelijakohtaisista lähtökohdista
14. Opintojaksojen sisältöjen kriittinen tarkastelu
15. Pienten yksiköiden turvaaminen. Turvataan (lainsäädännöllisesti ja rahoituksellisesti) myös pienten lukioden ja kansanopistolukioiden toimintamahdollisuudet.

Lukion johdon edustajat

Miten kehitetään lukiokoulutusta, jotta se toimii parhaalla mahdollisella tavalla? (N=131)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan

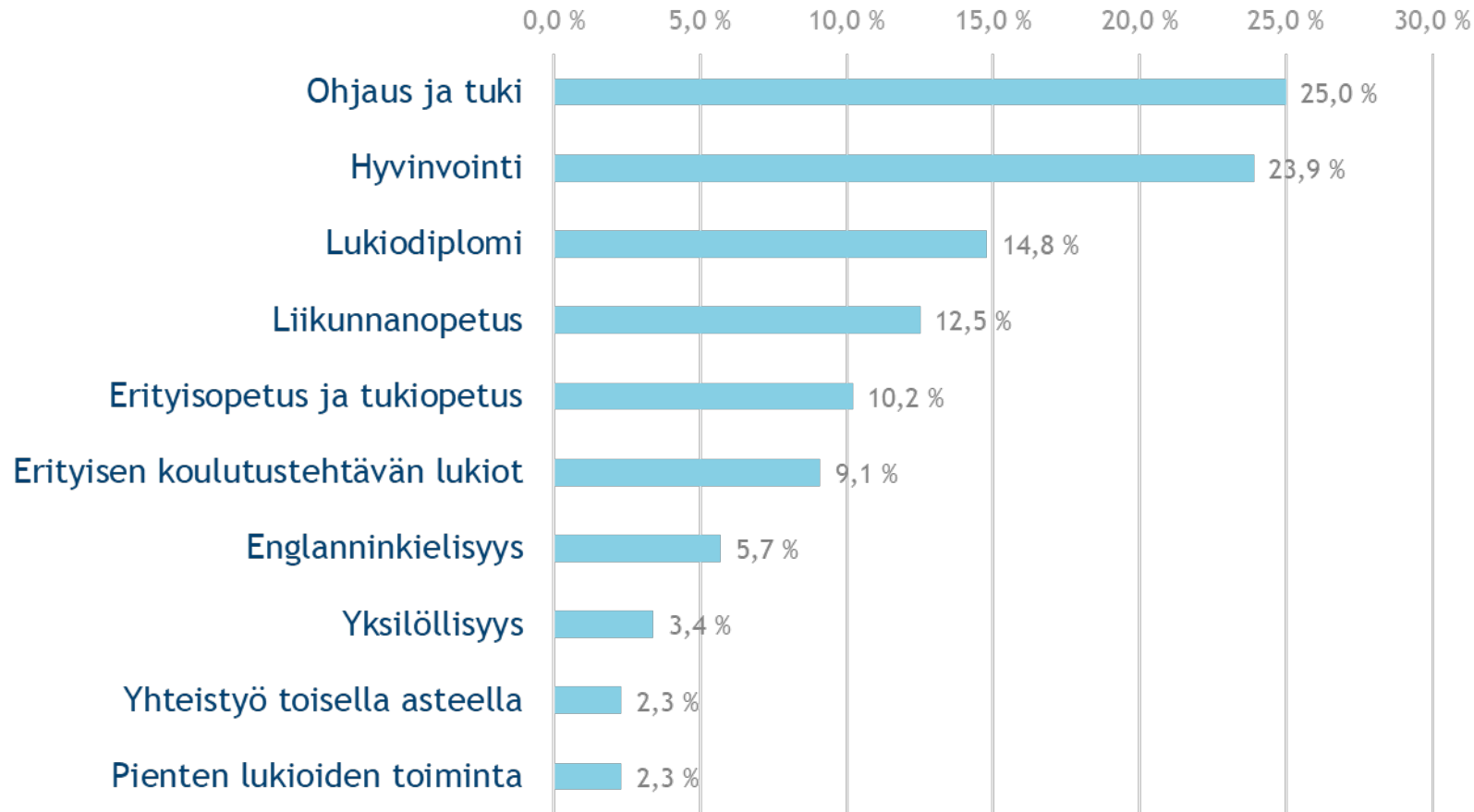
Lukion johdon edustajat: Tärkeimmäksi nostetut asiat lukiokoulutuksen kehittämisessä – TOP15

1. Yleislukion yleissivistyksen resurssit ennen erityistehtävän lukioiden erityisresursseja
2. Lukiolaisille oikeus saada tukiopetusta ja erityisopettajan ohjausta
3. Alueellinen tasa-arvo. Koko Suomen kattava lukioverkko on säilytettävä.
4. Tukea on kohdistettava erityisesti niille nuorille, jotka ovat vaarassa jäädä jälkeen opetuksessa
5. Lukiokoulutuksen järjestäminen turvataan alueilla, joilla lasten ja nuorten määrä vähentyy voimakkaasti
6. Lukiokoulutuksessa panostetaan opintojen ohjaukseen ja moniammatilliseen tukeen
7. Pienten paikkakuntien lukio-opetus mahdollistetaan rahoituksella ja lainsäädännöllä
8. Kevyt byrokratia tuen kirjaamiseen
9. Matalan kynnyksen mielenterveyspalvelut lukioon
10. Alueiden yhdenvertaisuus erityisten koulutustehtävien jaossa

10. Mielenterveystietotaitojen osaamisen kehittäminen, mielenterveyttä vahvistavan toimintakulttuurin juurtuminen lukioympäristöihin oppimisen avain lukiokoulutuksessa
11. Varmistetaan riittävä tuki lukio-opinnoissa etenemiseen jokaiselle opiskelijalle
12. Yksilöllinen tuki rakennetaan opiskelijakohtaisista lähtökohdista
13. Turvataan opiskelumahdollisuus riittävän lähellä, mutta kuitenkin toimivan kokoisissa yksiköissä.
14. Opintojen ohjaukseen ei nopeita muutoksia vaan tasaisuutta
15. Liikunta elämäntavaksi. Liikunnan huomioiminen ihan pedagogiassa ja toimintakulttuurissa.

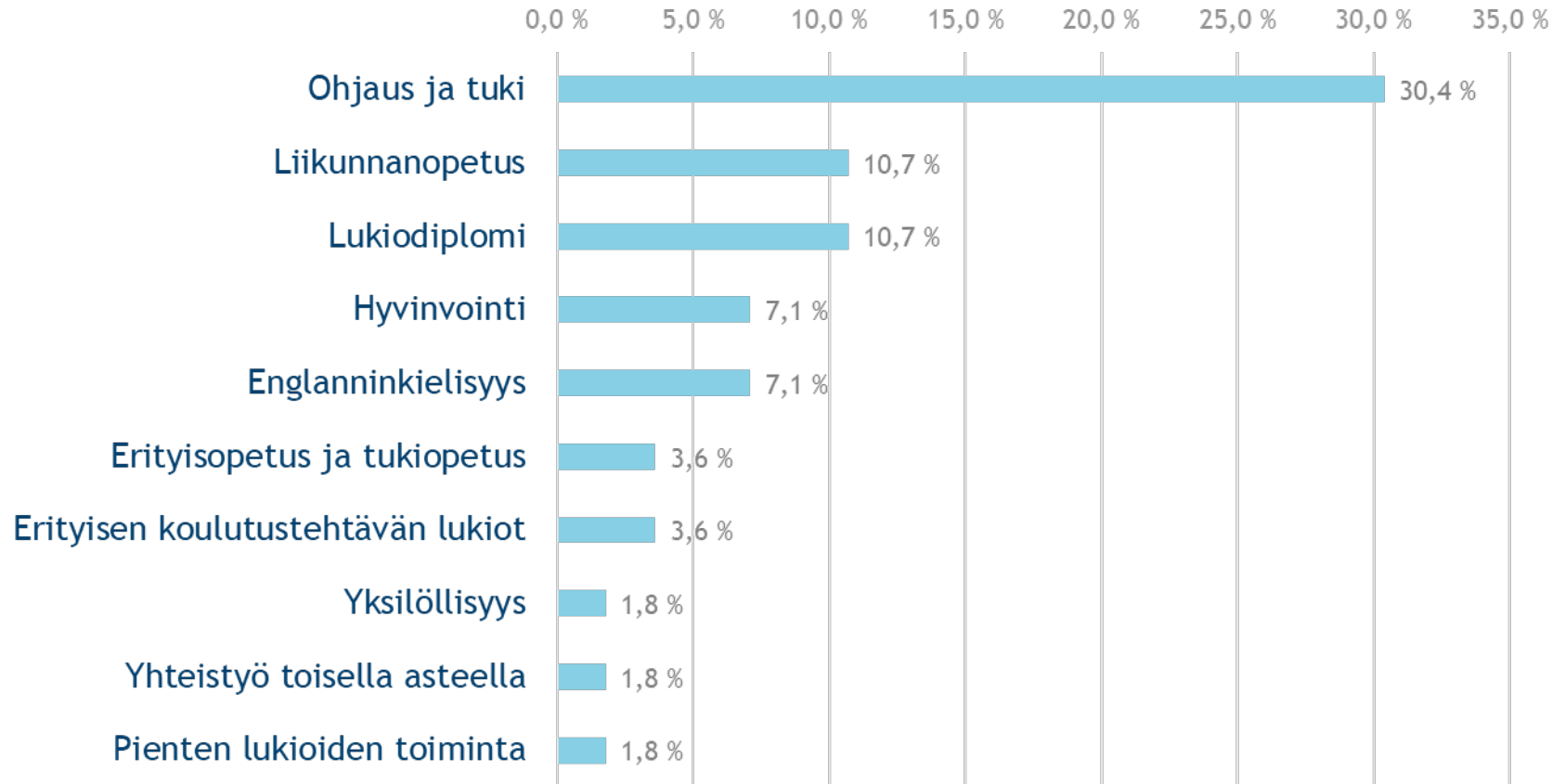
Yrityksen/järjestön/tutkimuslaitoksen/ julkishallinnon organisaation johdon edustajat

*Miten kehitetään
lukiokoulutusta, jotta se
toimii parhaalla
mahdollisella tavalla?
(N=88)*

*Vastaukset on luokiteltu
teemaluokkiin niiden
sisältämien asiasanojen
mukaan. Yksi vastaus voi
sisältyä useampaan kuin
yhteen luokkaan*

Muiden vastaajien näkemyksiä

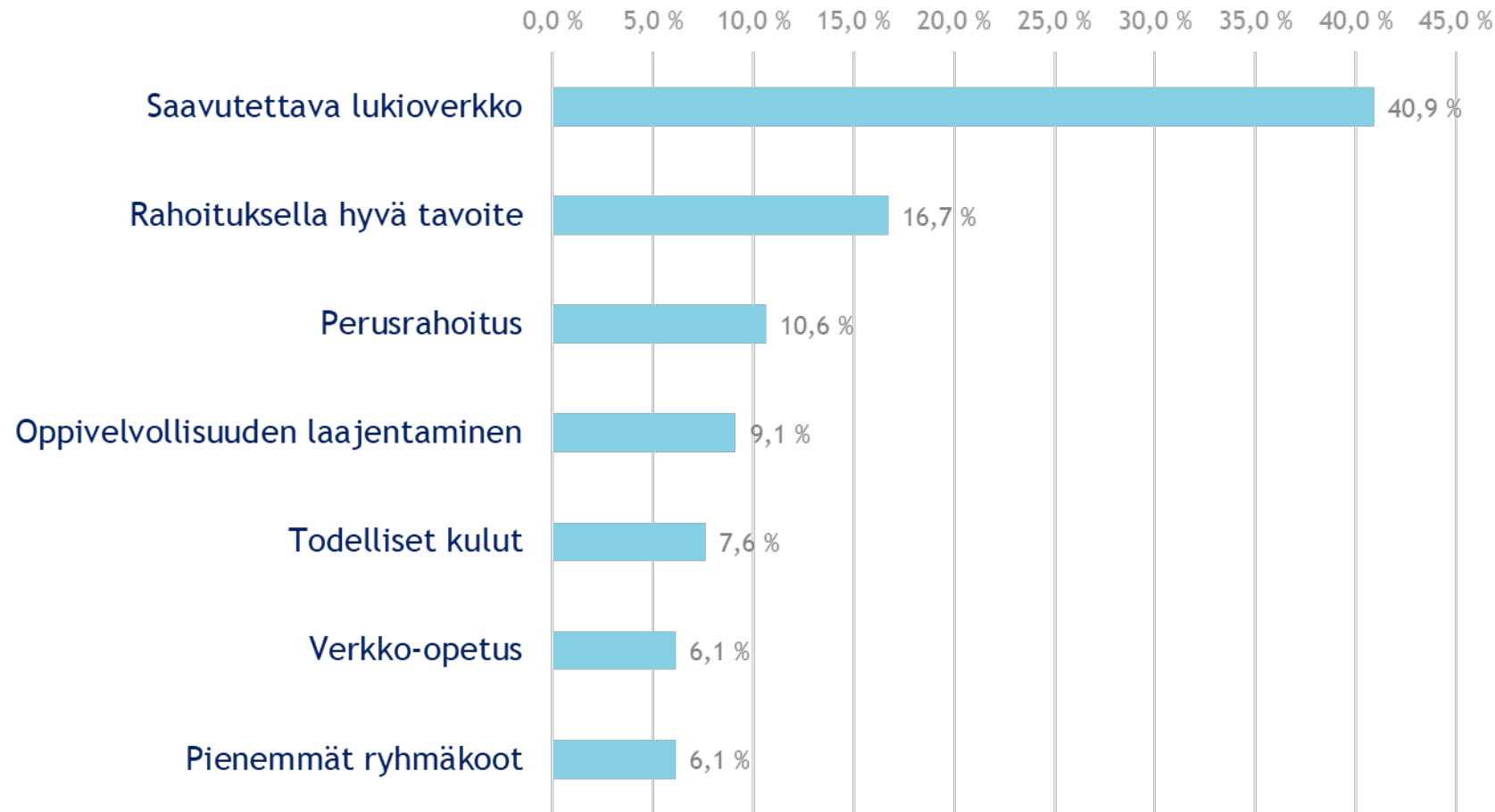

*Miten kehitetään
lukiokoulutusta, jotta se
toimii parhaalla
mahdollisella tavalla?
(N=56)*

*Vastaukset on luokiteltu
teemaluokkiin niiden
sisältämien asiansanojen
mukaan. Yksi vastaus voi
sisältyä useampaan kuin
yhteen luokkaan*

Miten lukiokoulutuksen rahoitus voisi vastata paremmin lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin?

Rahoituksella tuetaan lukiokoulutuksen saavutettavuutta koko maassa

Miten lukiokoulutuksen rahoitus voisi vastata paremmin lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin?
(N=66)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan

Lukiokoulutuksen rahoitusmallin uudistaminen

Osallistujat pitävät loogisena, että rahoituksella halutaan ohjata palveluverkon kehittymistä ja myös koulutuksen laadun kehittämistä.

Koulutuksen saavutettavuudesta tulee pitää kiinni koko maassa, tämä on hyvä tavoite. Tavoittelemisen arvoisena pidetään, että myös pienemmillä paikkakunnilla on laadukasta lukio-opetusta. Tämä lisää alueen elinvoimaa. Tuetaan kattavan lukioverkon ylläpitoa koko maassa rahoituksen avulla.

Pienten lukioiden lisä on ollut hyvä, mutta saavutettavuusperusteisuuttakaan ei vastusteta. Tuodaan esiin myös mahdollisuus säilyttää kattava lukioverkko **erilaistamalla** lukiokoulutuksen järjestäjien tehtäviä. Todetaan ilman toiveita rahoituksen vaikuttavuudesta, että **verkko-opetuksen** lisääminen sekä **yhteistyön lisääminen** peruskoulun, lukion ja ammatillisen koulutuksen välillä edesauttaa saavutettavuuden ylläpitoa.

Oppivelvollisuusiän laajentaminen tuo mukanaan lisää kustannuksia. Rahoituksen pitää pohjautua **todellisiin kuluihin**. Toiveena **perusrahoituksen tason nosto**, hankehumpasta riittävään perusrahoitukseen.

Ehdotetaan rahoitusmekanismin ohjausvaikutuksen suuntaamista **ryhmäkokojen** hallintaan.

Poimintoja aineistosta rahoitukseen liittyen

Tästä muotoilusta on vaikeaa sanoa, mitä tarkalleen tavoitellaan. Jos "uudistaa" tarkoittaa leikata, niin en tiedä miten tämä on mahdollista toteuttaa. Laadukas lukiotoiminta maksaa rahaa.

Rahoituksen saamisen perusteita tulisi määritellä uudelleen. Suosittelen kartoittamaan pienten lukioiden tilanteet ja haasteet ja luomaan rahoituksen perusteet sitä kautta. Ylätasolla luotujen rahoituskriteerien toimivuus ei välttämättä ole paras mahdollinen.

Pienille lukioille pitäisi olla kannattavaa tehdä asioita yhdessä.

Pienten lukioiden lisästä olisi syytä luopua ja siirtyä saavutettavuuslisään.

Nykyinen rahoitusmalli on varsin toimiva ja selkeä.

Pienten lukioiden lisän korvaaminen saavutettavuutta painottavalla mekanismilla oikea suunta - lukion koon (ts. harkinta siitä kannattaako koulutusta järjestää) on pysyvä järjestäjän harkinnassa olevana asiana, mutta kokoon liittyen ei tarvitse olla rahoitusta. Olennaista, että voidaan tukea tasalaatuisen lukiokoulutuksen tarjoamista koko maassa kohtuullisin etäisyyksin ja samalla tarttua uusiin saavutettavuuden haasteisiin mm.

maahanmuuttajataustaiseen väestöön.

Saavutettavuuskorotusta (tms) tulee olla mahdollista saada kaikkien koulutuksen järjestäjien riippumatta onko kunta vai yksityinen. Kuntien rahoitusvastuun tasapuolinen jakautuminen kiinnostava kirjaus - siirryttäisiinkö asukasperustaisesta kuntarahoituksesta johonkin muuhun? Vaikutukset arvioitava huolella.

Kattava lukioverkko säilyy erilaistamalla lukiokoulutuksen järjestäjien tehtäviä - aluelukiot ja/ tai verkostolukiot ovat tarpeen vähäväkisillä alueilla.

Eroja taustamuuttujien välillä

Kaikki taustamuuttujaryhmät pitävät tärkeänä, että lukioverkko on saavutettava koko maassa.

Henkilöstö: Henkilöstön edustajat puhuvat eniten perusrahoituksen tarpeesta ja pienten lukioiden aseman tukemisesta. Esitetään huolia hankerahoituksen tehottomuudesta, opetuksen resurssien riittävydestä sekä oppivelvollisuuden laajentamisen aiheuttamista kustannuksista ja työmäärästä.

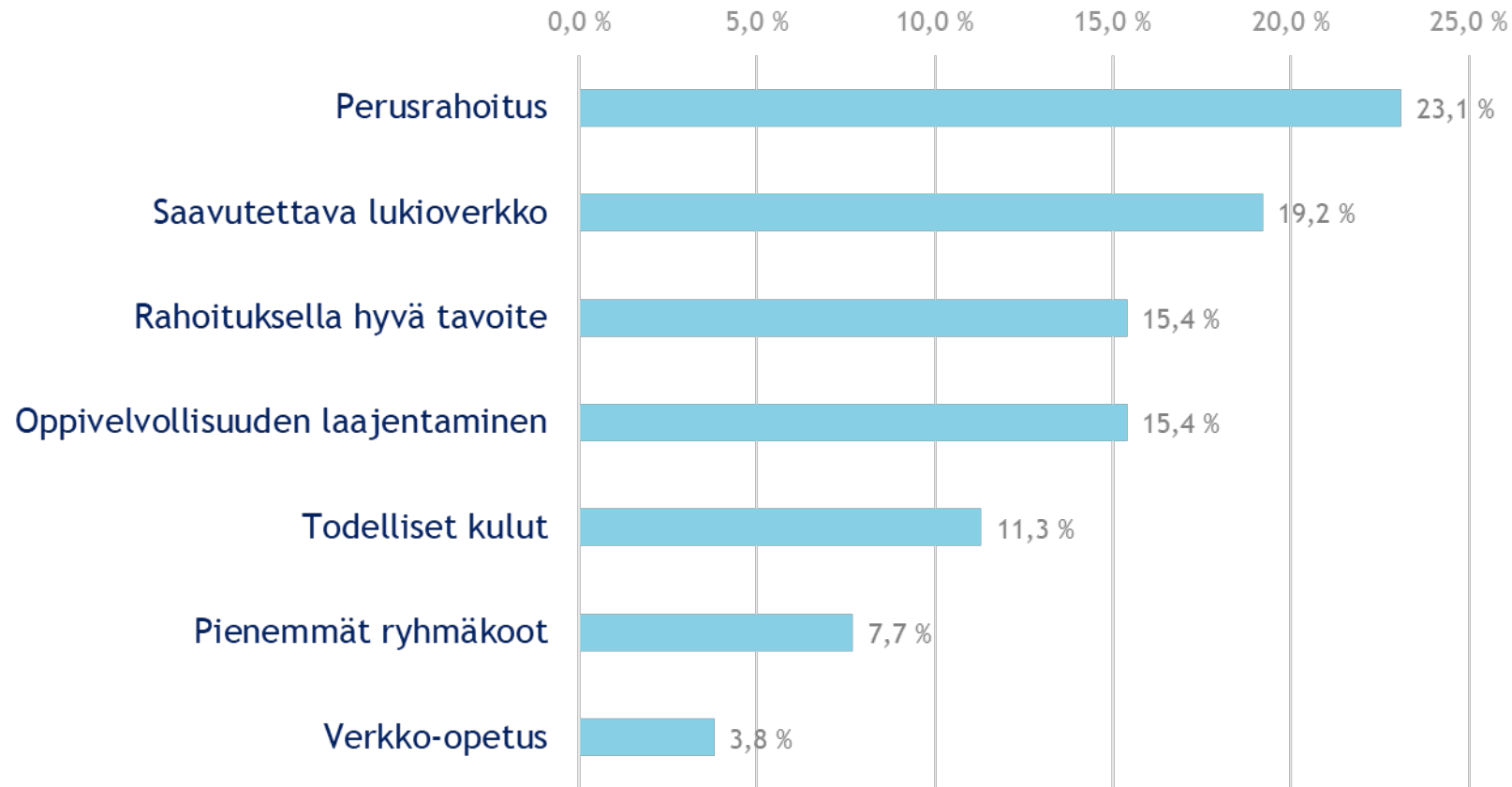
Johto: Johdon edustajat korostavat kommentteissaan lukioverkon saavutettavuutta ja pienempien lukioiden roolia alueellisen koulutuksen turvaamisessa. Lisäksi puhutaan rahoituksen kohdentamisesta todellisiin tarpeisiin.

Muiden sidosryhmien johto: Muiden sidosryhmien johto korostaa kommentteissaan lukioverkon saavutettavuutta. Kerrotaan tarpeesta korvamerkitä varoja haasteellisille ja pienille lukioille monipuolisen opetuksen takaamiseksi. Lisäksi painotetaan yhteistyötä eri koulutusasteiden välillä ja tasa-arvorahoituksen käyttöönottoa lukiokoulutuksessa.

Muut osallistujat: Muut osallistujat kannattavat siirtymistä vakaampaan perusrahoitukseen koulutuksessa ja ryhmäkokojen rajaamista rahoituksen avulla opettajien palkkausongelmien vähentämiseksi.

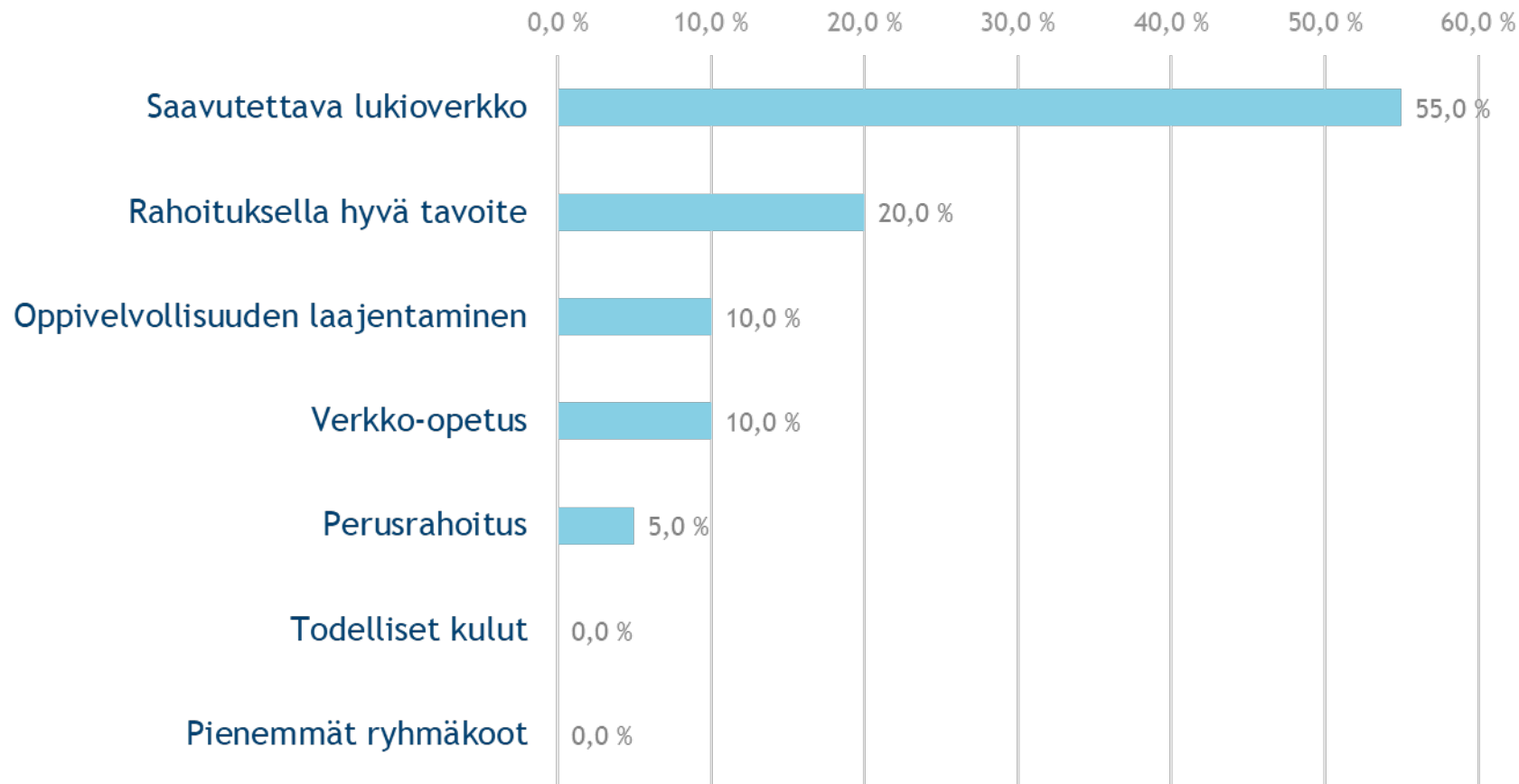
Henkilöstön edustajien näkemyksiä rahoituksesta

Miten lukiokoulutuksen rahoitus voisi vastata paremmin lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin?
(N=27)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan

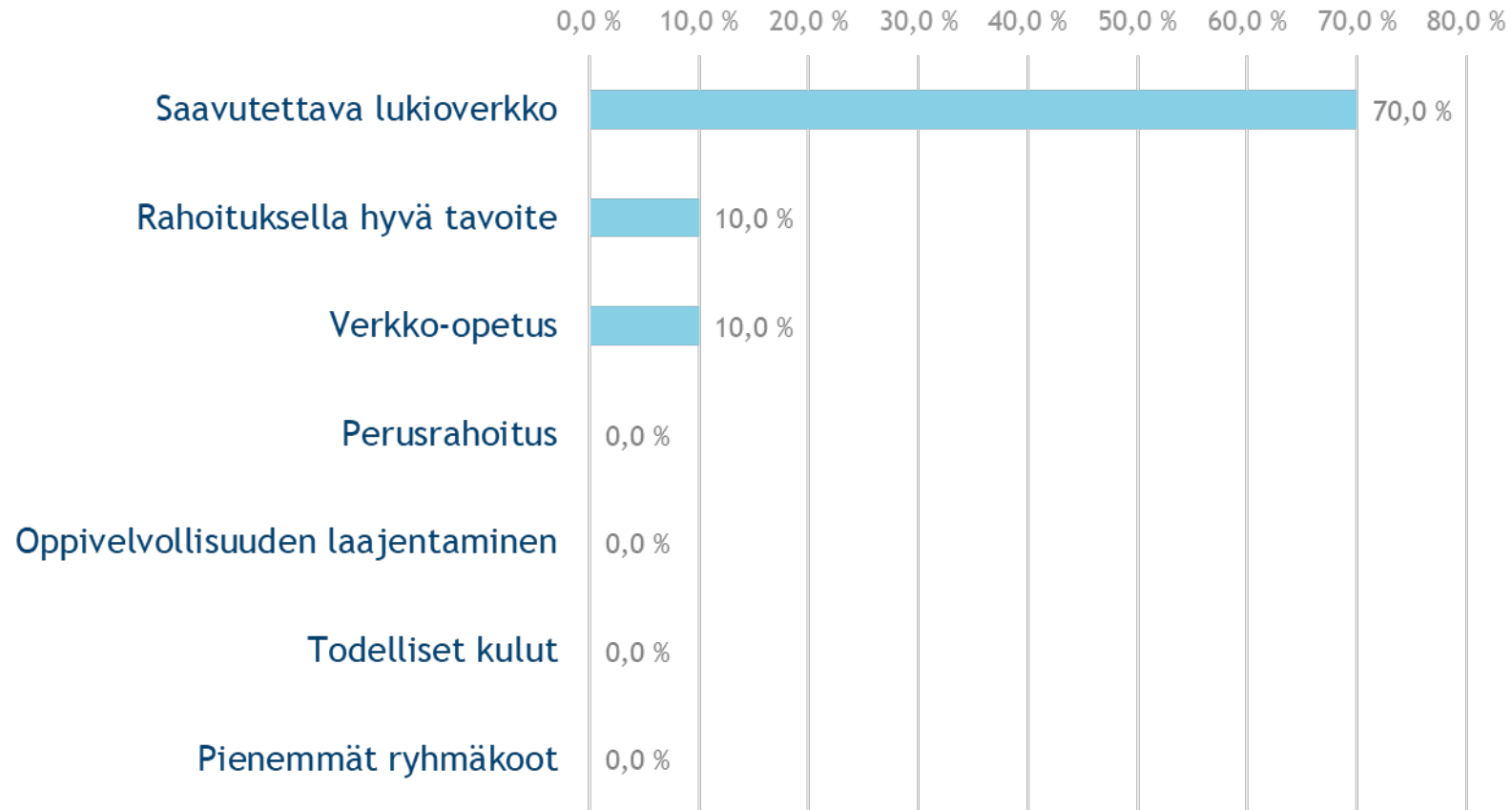
Lukion johdon näkemyksiä rahoituksesta

Miten lukiokoulutuksen rahoitus voisi vastata paremmin lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin?
(N=21)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan

Yrityksen/järjestön/tutkimuslaitoksen/ julkishallinnon organisaation johdon edustajien näkemyksiä

Miten lukiokoulutuksen rahoitus voisi vastata paremmin lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin?
(N=10)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiain mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan

Muiden osallistujien näkemyksiä

Muiden osallistujien vastausten lukumäärä oli graafin piirtämiseen liian pieni, alle 10 vastausta

Vähemmän projektirahaa ja enemmän vakaata perusrahoitusta. Näin keskitytään rahoittamaan samoja asioita koko maassa.

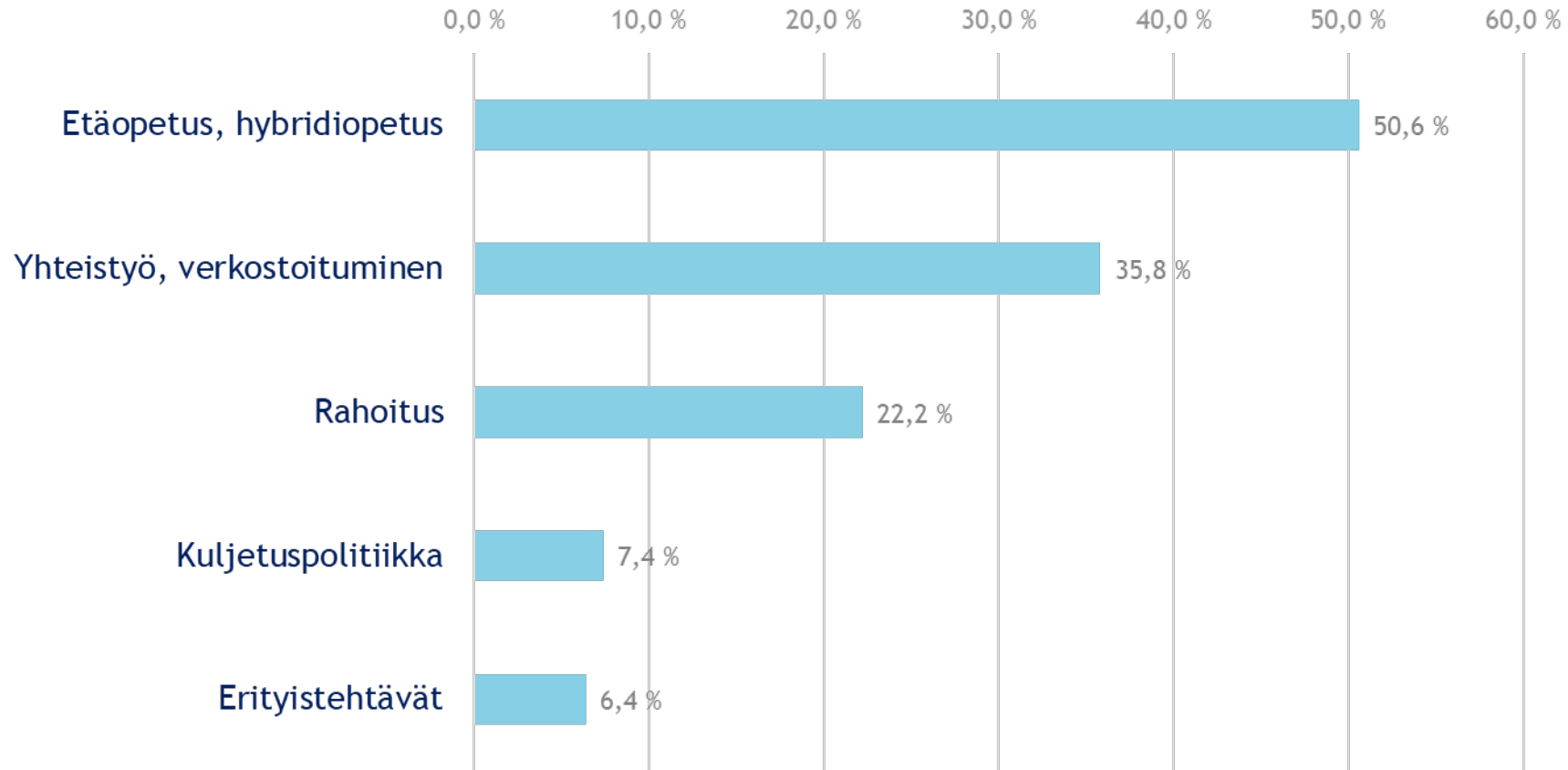
Pidän tärkeänä rahoitusmekanismin ohjausvaikutusta ryhmäkokoihin. Ryhmäkoon rajaamisella rahoitusmekanismia kehittämällä voisi olla myönteisiä seurannaisvaikutuksia opettajien palkkauksellisen eriarvoisuuskehityksen vähentämiseksi, sillä se toisi totuudenmukaisemman muutoskriteerin työn vaativuuden arviointiin kuin nykyinen opetusvelvollisuuskriteeri. Rahoituksen tulisi myös tosiasiallisesti tukea koulutuksen järjestämistä yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa. Jollain tavalla kustannusten muodostuksessa tulisi huomioida kiinteistökulujen nousu siten, että mekanismi toimii niitä hilliten. Koulukiinteistöjen ylläpidosta ja remontoinnista on annettava velvoittavat ohjeet, jotta nuoret ja opettajat voivat työskennellä terveissä ja tarkoituksenmukaisissa tiloissa.

Rahoitus opiskelukuukausien mukaan (ei siis erityisiä laskentapäiviä).

"Pienten lukioden lisän korvaaminen saavutettavuutta painottavalla mekanismilla oikea suunta - lukion koon (ts. harkinta siitä kannattaako koulutusta järjestää) on pysyvä järjestäjän harkinnassa olevana asiana, mutta kokoon liittyen ei tarvitse olla rahoitusta. Olennaista, että voidaan tukea tasalaatuisen lukiokoulutuksen tarjoamista koko maassa kohtuullisin etäisyyksin ja samalla tarttua uusiin saavutettavuuden haasteisiin mm. maahanmuuttajataustaiseen väestöön. Saavutettavuuskorotusta (tms) tulee olla mahdollista saada kaikkien koulutuksen järjestäjien riippumatta onko kunta vai yksityinen. Kuntien rahoitusvastuun tasapuolinen jakautuminen kiinnostava kirjaus - siirryttäisiinkö asukasperustaisesta kuntarahoituksesta johonkin muuhun? Vaikutukset arvioitava huolella."

Miten turvaamme lukiokoulutuksen järjestämisen alueilla, joilla lasten ja nuorten määrä vähentyy voimakkaasti?

Laajemmat verkko-opinnot ja alueellisen yhteistyön tiivistäminen puhuttavat eniten

Miten turvaamme lukiokoulutuksen järjestämisen alueilla, joilla lasten ja nuorten määrä vähentyy voimakkaasti? (n=81)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiain mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan

Lukiokoulutuksen järjestäminen turvaaminen alueilla, joilla lasten ja nuorten määrä vähenee

Laajemmat **etäopetuksen ja hybridiopetuksen** mahdollisuudet tarjoavat opiskelijoille laajan opintotarjonnan koulun koosta riippumatta. Haetaan luovia ratkaisuja hybridimallin toteuttamiseen, jossa alueella on oma fyysinen tila lähiopiskeluun ja ryhmässä toimimiseen, mutta itse opetus voikin tapahtua osittain tai kokonaan etäyhteyksin. Lähiopetuksen ja verkko-opetuksen yhdistäminen, etäopetuksen käytänteiden kehittäminen. Etäopetuksen määrässä tulee ottaa huomioon sosiaalisen kanssakäymisen ja ryhmäytymisen merkitys ja mielenterveyden haasteet, esimerkiksi yksinäisyys.

Yhteistyön tiivistäminen eri toimijoiden kanssa. Osa opetuksesta voidaan tuottaa yhteistyönä naapurikuntien perusopetuksen ja lukioiden kanssa. Yhteiskoulujärjestelyissä paikkakunnalla, jolloin saadaan pätevää opetusta niin yläkoulussa, lukiossa ja ala-kouluilla. Tilasäästöjäkin voisi näin saada. Yhteistyön tiivistäminen myös vapaan sivistystyön toimijoiden kanssa.

Rahoitus toimii ohjaavana elementtinä, kohdistetaan tukea alueelliseen saavutettavuuteen. Rahoitusjärjestelmän tulee jollain tavalla tukea tasalaatuisen lukiokoulutuksen järjestämistä koko Suomen alueella kohtuullisin etäisyyksin.

Opetuksen **erityiset toteutukset** ja markkinointi saattavat houkutella väkeä lukioon kauempaakin. **Kuljetuksen** organisointi helpottaa liikkumista alueella kodin ja sopivankokoisen lukion välillä.

Poimintoja aineistosta lukiokoulutuksen järjestämisalueeseen liittyen

Laajemmat etäopiskelumahdollisuudet, rahoituksen voimakkaampi kohdistuminen saavutettavuuden tukemiseen, tiivis yhteistyö perusopetuksen kanssa, eri lukioiden yhteisopettajat.

Lukiokoulutuksen osalta on syytä tarkastella rinnakkain ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkkoa ja katsoa, mikä on toisen asteen koulutuksen riittävä saavutettavuus. Jos nykyinen palveluverkko ammatillisessa koulutuksessa riittää, sen on riitettävä myös lukiokoulutuksessa. Ajattelisin, että lukiokoulutuksen järjestämisvastuun kanavoiminen ammatillisen koulutuksen koulutuskuntayhtymille on yksi ratkaisu, mutta se vaatii nykyisten lukiokoulutusta järjestävien kuntien omaa tahtotilaa ja päätöksentekoa. Rahoituksen kytkeminen nuorten määrään, lukion tasa-arvorahoitus jossa huomioidaan nuorten lähtötaso, sekä pienten lukioiden erillislisän poisto ohjaavat lukiokoulutuksen rakenteita tasa-arvoiseen tilanteeseen ammatillisen koulutuksen kanssa. ----

Etä/hybridiopetus on väistämättä osa tätä, jotta myös asiantuntijat ja opetuksen taso saadaan säilytettyä myös syrjäisemmillä paikkakunnilla. Yhteistyö ja verkostoituminen. Vastuun jakaminen - verkostosta voimaa: luonnontiede - taito- ja taideaineet - kielet jne. Eri vastuut eri verkoston jäsenillä.

Gymnasienätverk bildas i vilka lektionstider samkörs så att "närundervisning" via nätet kan ske i realtid på flera skolor samtidigt.

*Möjlighet att få resa till studieorten kostnadsfritt.
Delvis distansstudier.*

Jos lukioverkkoa joudutaan nuorten vähentyessä harventamaan niin mahdollistetaan asunto- ja kuljetuspolitiikalla laajempi liikkuvuus kodin ja sopivankokoisen lukion välillä. Mahdollistetaan esim. asuminen viikot koulun lähellä ja kuljetukset viikonloppuna kotiin.

Eroja taustamuuttujien välillä

Kaikki taustamuuttujaryhmät näkevät osittaisessa etäopetuksessa sekä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa mahdollisuuksia lukiokoulutuksen järjestämisessä koko Suomen alueella.

Henkilöstö: Nostaa kommenteissaan esiin rahoituksen tärkeyttä pienemmille lukiolle, etäopetuksen hyödyntämistä osana opetusta harvemmin asutuilla alueilla ja asumisjärjestelyjen huomioimista. Henkilöstö myös kannattaa lukioyhteistyötä sekä erilaisten verkostojen luomista.

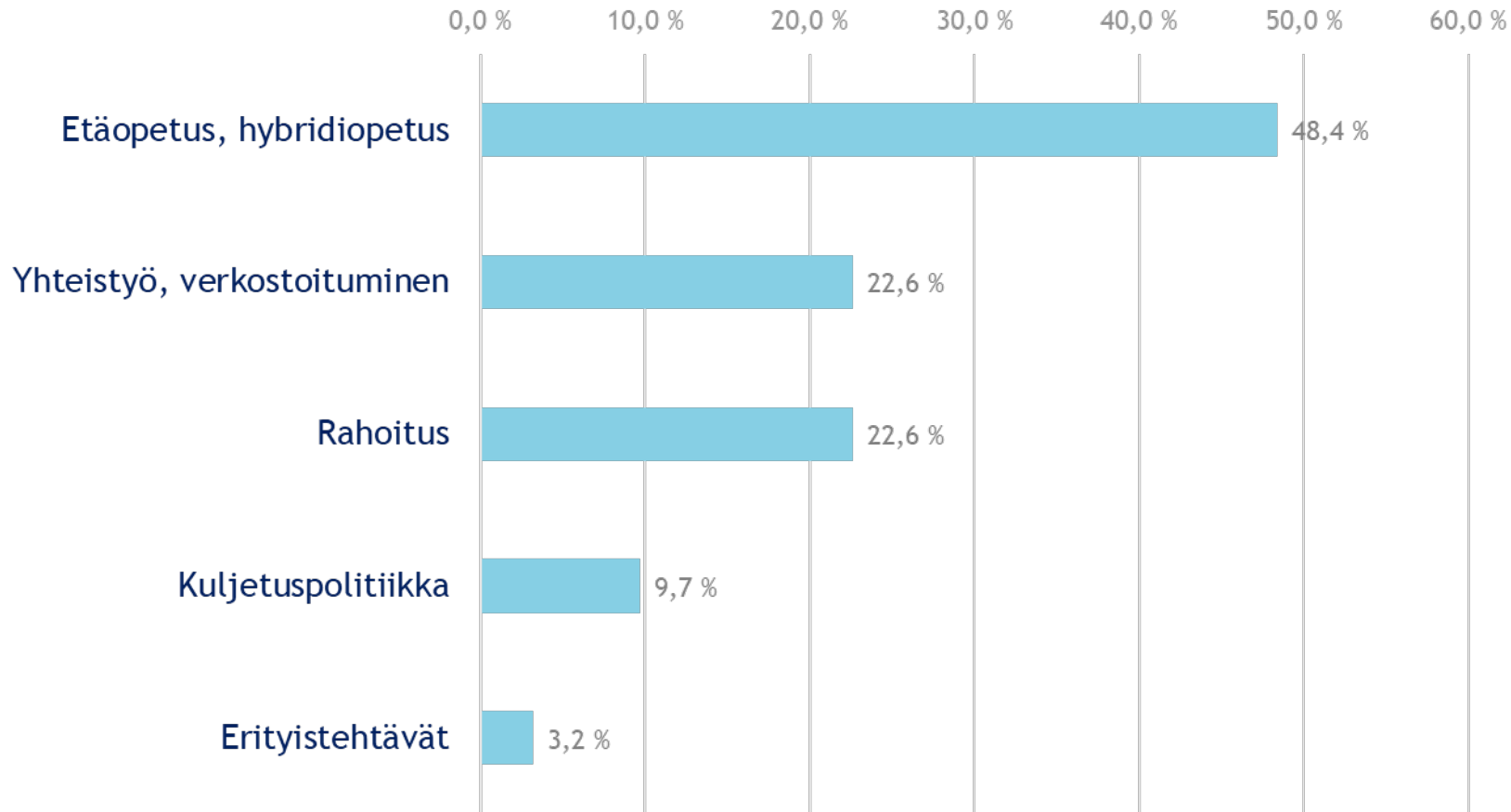
Johto: Koulutuksen saavutettavuus ja laatu ovat keskeisiä teemoja, kun mietitään tasapainoa paikallisen lähiopetuksen ja etäopetuksen välillä. Lukioverkon ja opetustarjonnan optimointiin liittyy monia näkökulmia, kuten resurssien jakaminen, verkostoituminen lukioiden välillä, yhteistyö koulutusasteiden kesken sekä teknologian laajempi hyödyntäminen opetuksessa.

Muiden sidosryhmien johto: Kommenteissa nostetaan esiin yhteistyö eri koulutusasteiden välillä sekä oppimisen erilaiset menetelmät kuten osittainen etäopetus.

Muut osallistujat: Myös muut osallistujat näkevät etäopetuksen ja yhteistyön muiden toimijoiden kanssa tarpeellisina resurssien kohdentamisessa. Esitetään huolia alueen elinvoimaisuuden vähenemisestä.

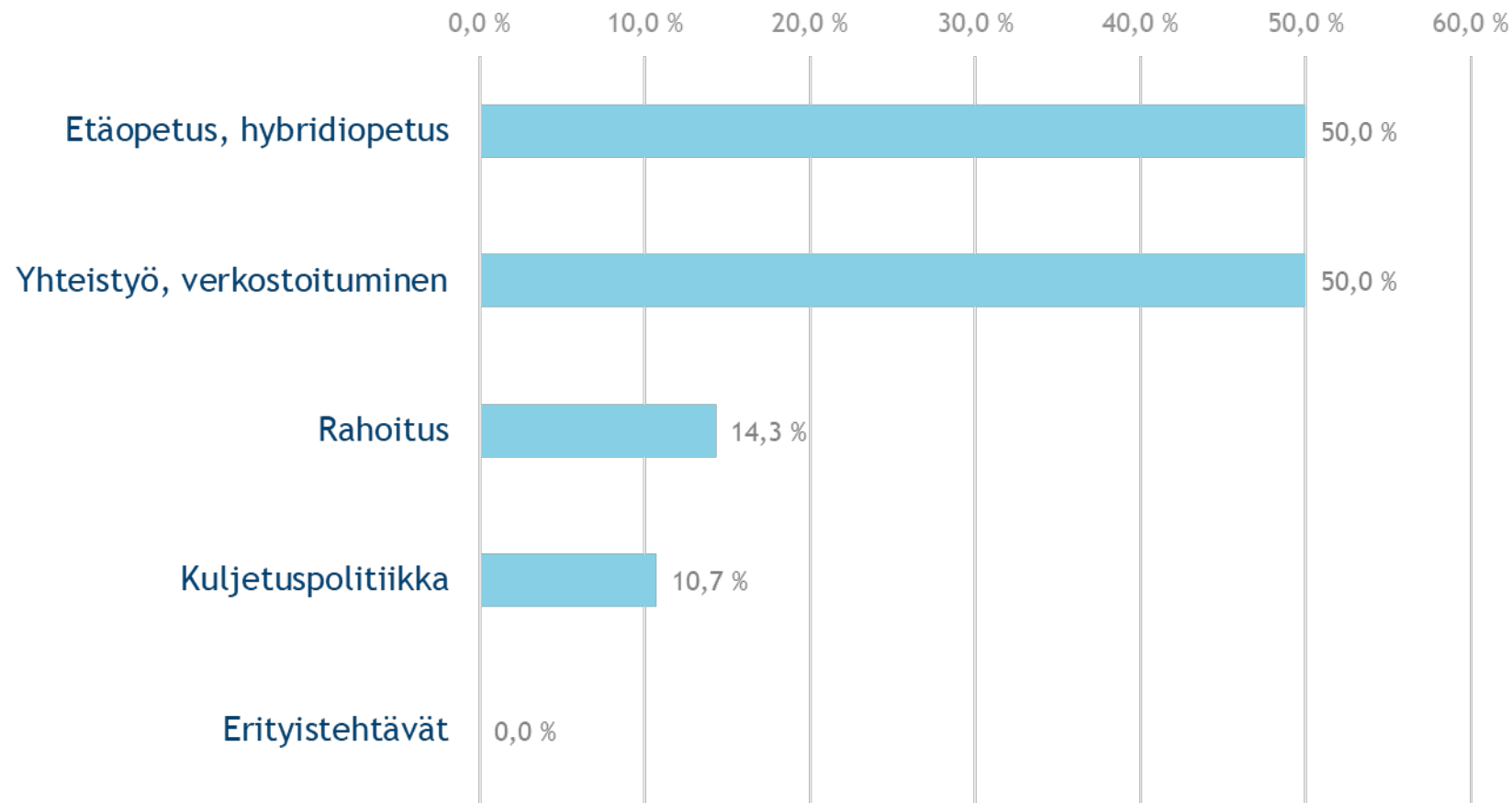
Henkilöstön edustajien näkemyksiä

Miten turvaamme lukiokoulutuksen järjestämisen alueilla, joilla lasten ja nuorten määrä vähentyy voimakkaasti? (N=31)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiain mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan

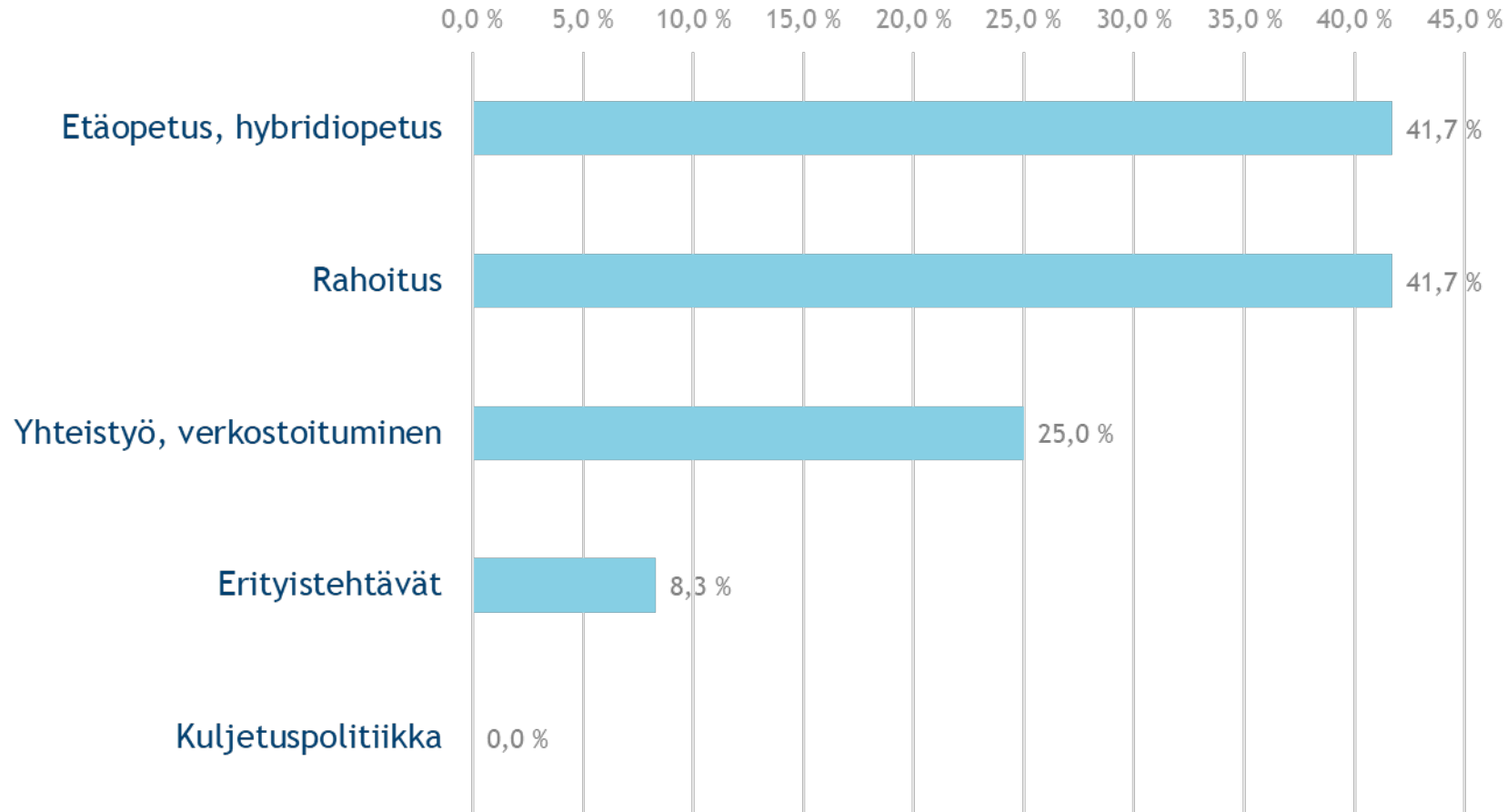
Lukion johdon edustajien näkemyksiä

Miten turvaamme lukiokoulutuksen järjestämisen alueilla, joilla lasten ja nuorten määrä vähentyy voimakkaasti? (N=28)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiain mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan

Yrityksen/järjestön/tutkimuslaitoksen/ julkishallinnon organisaation johdon edustajat

Miten turvaamme
lukiokoulutuksen
järjestämisen alueilla,
joilla lasten ja nuorten
määrä vähentyy
voimakkaasti?
(N=12)

*Vastaukset on luokiteltu
teemaluokkiin niiden
sisältämien asiasanojen
mukaan. Yksi vastaus voi
sisältyä useampaan kuin
yhteen luokkaan*

Muiden osallistujien näkemyksiä

Muiden osallistujien vastausten lukumäärä oli graafin piirtämiseen liian pieni, alle 10 vastausta

Tiivistetään yhteistyötä ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön kanssa

Laajemmat etäopiskelumahdollisuudet, rahoituksen voimakkaampi kohdistuminen saavutettavuuden tukemiseen, tiivis yhteistyö perusopetuksen kanssa, eri lukioiden yhteisopettajat

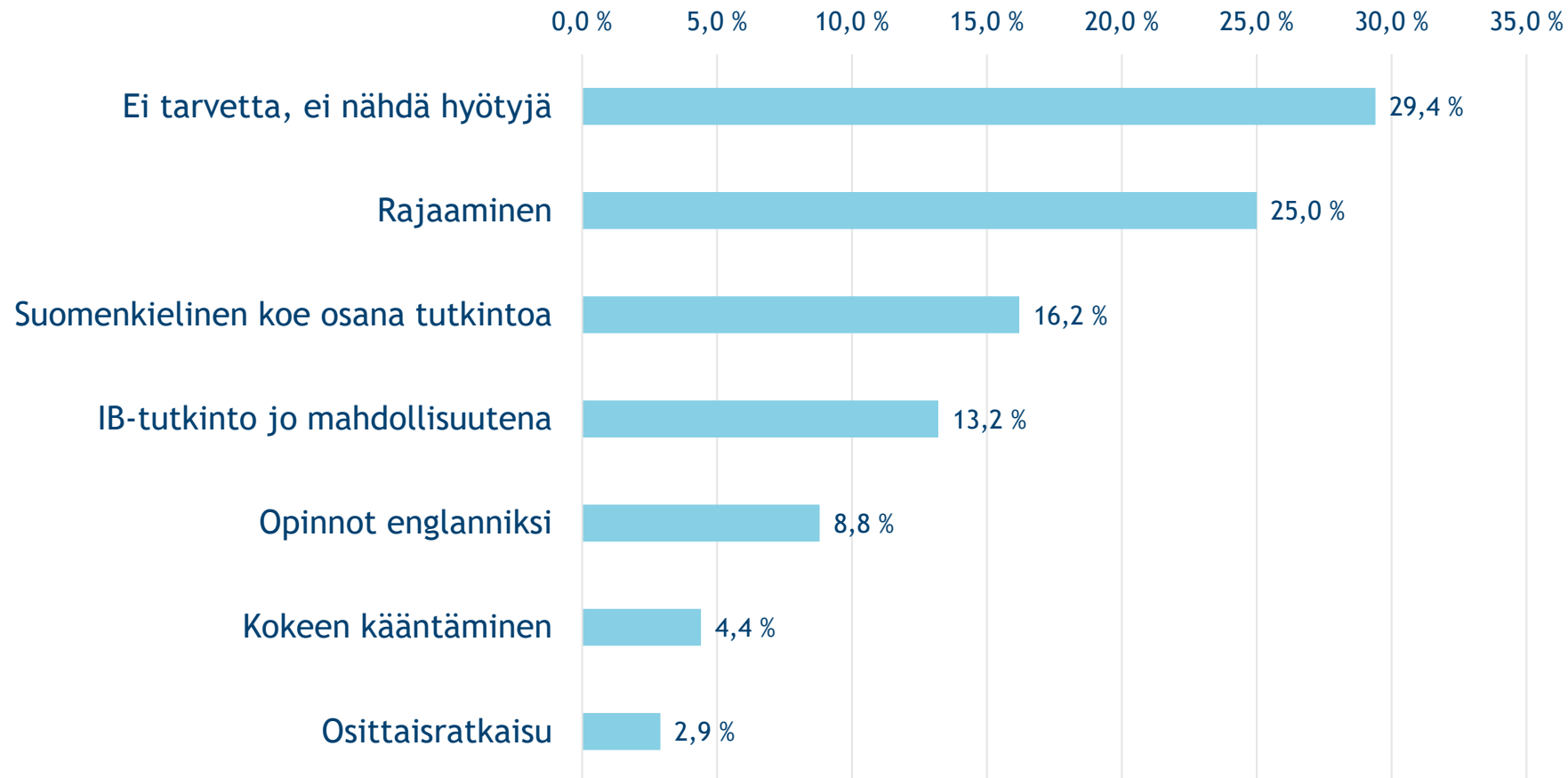
Riittäväällä yhteistyöllä muiden lukioiden, ammattiopistojen, yliopistojen sekä peruskoulun ylemmän vuosiluokan kanssa.

Tämä kysymys kytkeytyy laajempaan keskusteluun aluepoliittisesta kehityksestä ja päätöksistä. Miten pidetään alueet vireinä, elinvoimaisina ja hyvän elämän mahdollistavina yleisesti? Ei ainakaan palveluita lakkauttamalla. Miksi lasten ja nuorten määrä vähenee joillakin alueilla? Juurisyy ei löydy lukiokoulutuksesta, vaan lukiokoulutuksen ulkopuolisista tekijöistä. Jos kyläkoulut lakkautetaan, elinkeinoja lakkautetaan, joukkoliikennettä vähennetään (tai junat ajavat pysäkin ohi), harrastuksia vähennetään, teatterit jne. lakkautetaan, ei paikkakunta enää tarjoa merkityksellisen elämän ympäristöä. Pelkään, että tällä kysymyksellä haetaan vastaukseksi etäopetukseen panostamista tai lukiokoulutusmarkkinoiden avaamista ulkomaisille opiskelijoille, mutta nämä eivät ole yhteiskunnallisesti tai pedagogisesti kestäviä ratkaisuja.

Miten voimme mahdollistaa oikeudenmukaisen
englanninkielisen ylioppilastutkinnon
toteuttamisen?

Englanninkielisen ylioppilastutkinnon hyödyt eivät ole selvät, toteuttaminen tuntuu haastavalta

Miten voimme mahdollistaa oikeudenmukaisen englanninkielisen ylioppilastutkinnon toteuttamisen? (N=69)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan

Oikeudenmukaisen englanninkielisen ylioppilastutkinnon toteuttaminen epäilyttää

Kolmannes kysymykseen vastaajista **ei näe selkeitä hyötyjä** englanninkielisen ylioppilaskokeen kehittämisessä. Koetaan, että on jo olemassa muita tutkintoja, joilla on mahdollista saada jatko-opintokelpoisuus korkea-asteen opintoihin. Kokeen kehittämisen koetaan useimmiten vaativan isoja panostuksia, ja hyödyt/tarvitsijoiden määrä nähdään pienehköksi vaadittuun resurssiin nähden. Koetaan myös, että lukiokoulutuksen muut kehittämisen kohteet ovat tarpeellisempia.

Kysymyksiä herättää, puhutaanko tässä pelkästä kokeesta vai koko tutkinnon opiskelemisesta englannin kielellä. Osallistujat muistuttavat **IB-tutkinnon** mahdollisuudesta. Voisiko rajoittaa IB-järjestelmään ja sen tutkinnon hyväksilukuun? **Englanninkielisten lukioiden** perustamista pohditaan. Onko mahdollisuutta pilotoida asiaa? Osa ehdottaa, että mahdollistetaan pelkän kokeen suorittaminen englanniksi, mutta opinnot tapahtuisivat suomeksi.

Kriteereiden osallistumisoikeuteen pitää olla selkeät, osa kannattaa todella kovaa kireyttä, osa väljempää suhtautumista. Keille tämä on tarkoitettu, keillä olisi oikeus osallistua? Englanninkielisessä yo-tutkinnossa suomen koe (S2 tai suomi B3-tasoisena) pitäisi olla pakollinen. Ehdotettiin myös mahdollisuutta, että englanninkielinen ylioppilastutkinto olisi **vapaaehtoinen ns. sivusuoritus**, eikä sillä voisi korvata aitoa oikeaa suomalaista ylioppilastutkintoa.

Poimintoja aineistosta englanninkieliseen ylioppilastutkintoon liittyen

On melkoinen haaste opetukselle, arvioinnille, oppimateriaaleille, oppimisen tuelle. Voi vinouttaa kehittämistä pois oleellisemmasta ja ilman muuta edelleen ruokkia nuorison puolikielistymistä. Kun tavoite on tukea elinkeinoelämää eikä niinkään nuorten elämää niin myös hankkeen taustat arvoineen syytä tuoda kunnolla esille. Mieluummin osittaisratkaisuja vähän lukiodiplomin tyyliin: osanäyttöjä? Ja miksi ei rakentaa kansainväliseen toimintaan kannusteita = osioita, joissa vieraskielisiä suorituksia (ei vain ylipalvottua englantia) hyväksiluetaan reilusti

En kannata englanninkielistä koetta peruslukioihin. Voisiko toimintamalli olla esim. sellainen, että jos suomenkielinen YO-tutkinto ei mene lävitse, niin sitten olisi mahdollisuus tehdä englanninkielinen tutkinto esim. IB-lukioissa. Kokeen pitäisi olla tiettenkin perinteisen YO-tutkinnon kaltainen eikä IB-tutkinto.

Perustetaan englanninkielisiä lukioita kansainvälisten koulujen tapaan. Tämä on tärkeää työperäiselle maahanmuutolle. Lisäksi panostetaan koulutusvientiin.

Mahdollisuus tehdä tutkinto englanniksi, mutta opetus järjestetään kuitenkin suomeksi.

Englanninkielinen lukiokoulutus ja ylioppilastutkinto kiinnittävät työperäisen maahanmuuton perheitä Suomeen ja jopa houkuttelevat kv-investointeja vahvistaen kotikansainvälistymisen tarvetta. Opetus- ja tukihenkilöstön osaamisen kehittäminen ja yhteistyö perusopetuksen kanssa ovat oleellisia, jotta koulutuksesta ja ylioppilastutkinnosta tulee laadukas ja haluttava kokonaisuus.

YTL:n tulee olla se taho, joka määrittelee kenellä on oikeus englanninkieliseen tutkintoon, jotta yhdenvertainen kohtelu säilyy. Vrt. lisäaika jne. Kokelaan äidinkieli on olennainen osa määrittelyä.

Eroja taustamuuttujien välillä

Näkemykset englanninkielisen yo-tutkinnon tarpeellisuudesta vaihtelevat kaikissa osallistujaryhmissä. Henkilöstön edustajat puhuvat eniten siitä, etteivät näe tutkinnolle tarvetta.

Henkilöstö: Jotkut vastustavat sitä vahvasti ja näkevät sen vaikuttavan suomen kielen oppimiseen ja integroitumiseen, kun taas toiset ehdottavat sitä rajatusti kansainvälisille opiskelijoille ja korkeakoulutuksen kilpailukyvyyn vuoksi. Monet korostavat suomen kielen opetuksen ja osaamisen merkitystä maahanmuuttajille.

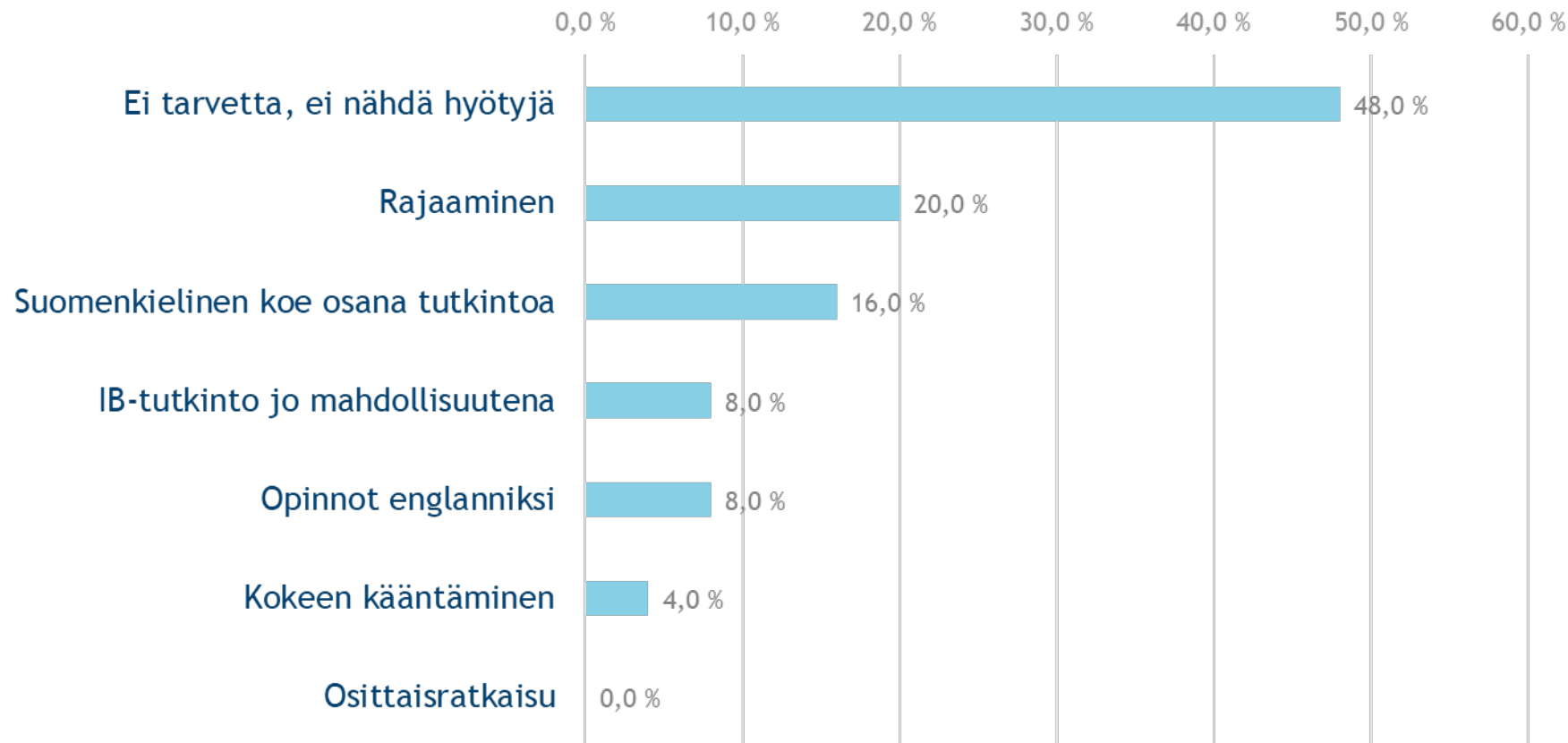
Johto: Näkemykset vaihtelevat siitä, tulisiko englanninkielinen yo-tutkinto olla saatavilla rajatusti, vain tietyin kriteerein vai tarjolla kaikille. Huoli resursseista ja opetuksen laadusta nousee esiin.

Muiden sidosryhmien johto: Näkemykset vaihtelevat sen tarjoamisesta tietyin ehdoin ja opettajien kielitaidon varmistamisesta siihen, että englanninkielinen yo-tutkinto voi olla haasteellinen toteuttaa ja sen hyötyjä ei nähdä.

Muut osallistajat: Mielenpitoet englanninkielisen yo-tutkinnon tarpeellisuudesta vaihtelevat.

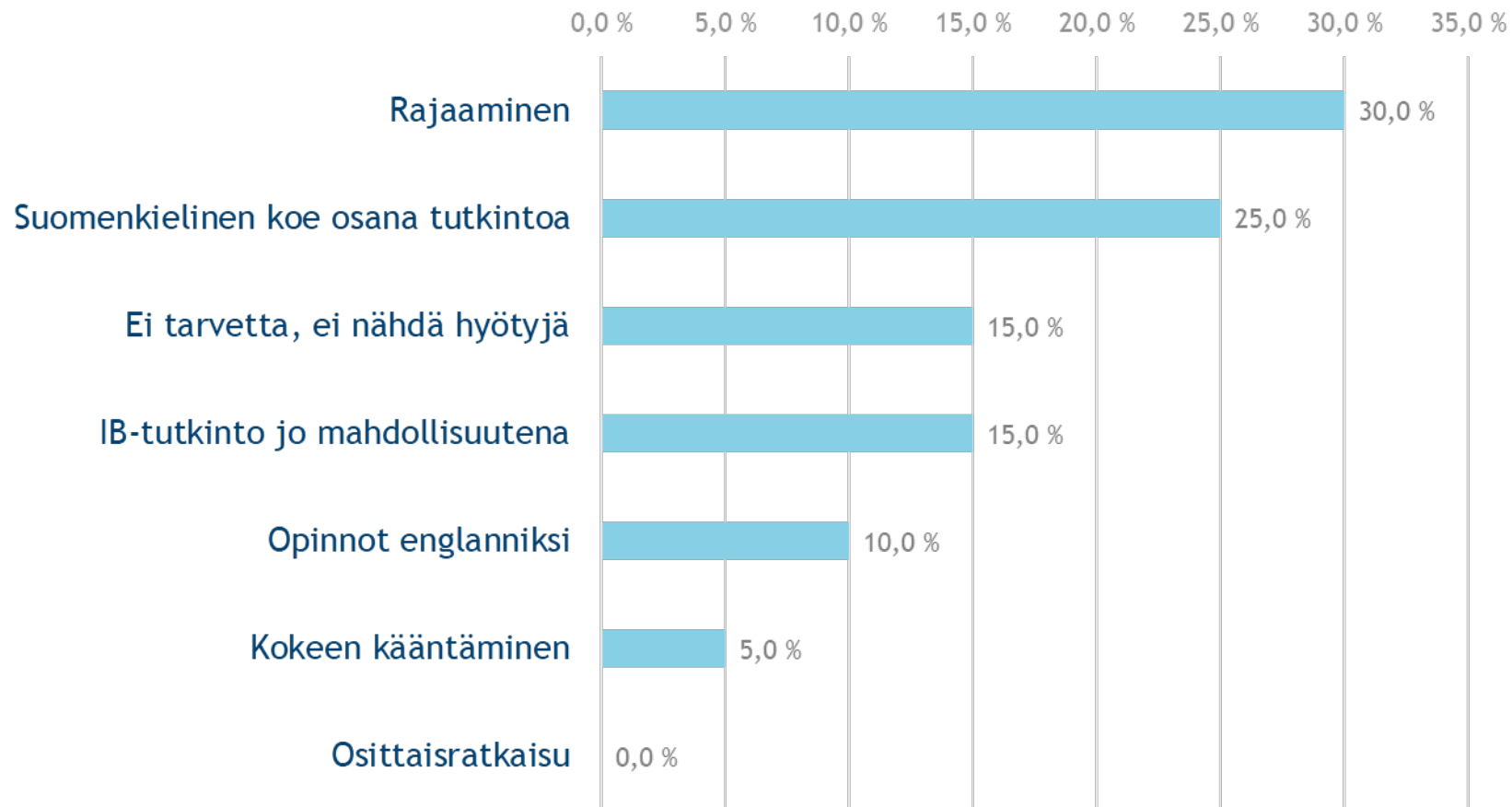
Henkilöstön edustajien näkemyksiä englanninkielisestä ylioppilastutkinnosta

Miten voimme mahdollistaa oikeudenmukaisen englanninkielisen ylioppilastutkinnon toteuttamisen? (N=25)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiain mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan

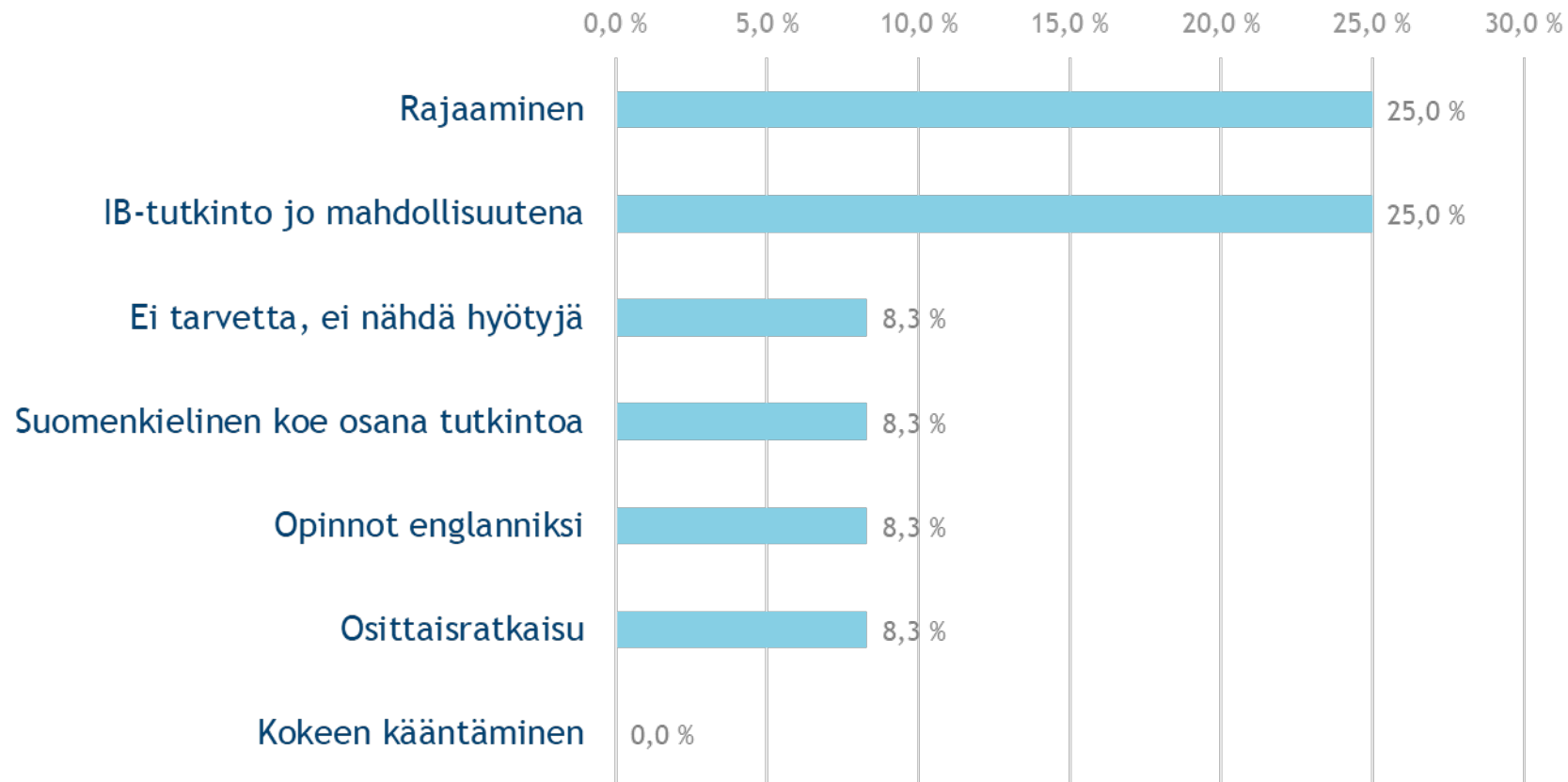
Lukion johdon edustajien näkemyksiä englanninkielisestä ylioppilastutkinnosta

Miten voimme mahdollistaa oikeudenmukaisen englanninkielisen ylioppilastutkinnon toteuttamisen? (N=20)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan

Yrityksen/järjestön/tutkimuslaitoksen/ julkishallinnon organisaation johdon edustajat

Miten voimme mahdollistaa oikeudenmukaisen englanninkielisen ylioppilastutkinnon toteuttamisen?
(N=12)

Vastaukset on luokiteltu teemaluokkiin niiden sisältämien asiasanojen mukaan. Yksi vastaus voi sisältyä useampaan kuin yhteen luokkaan

Muiden osallistujien näkemyksiä

Muiden osallistujien vastausten lukumäärä oli graafin piirtämiseen liian pieni, alle 10 vastausta

Rajata oikeutta alkuun vain opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi tai rajataan opiskelijoille, jotka ovat käyneet perusopetuksen englanniksi.

Ollaan Suomessa. Käännetään suomesta englanniksi ja sama koe.

En ole englanninkielisen ylioppilastutkinnon mahdollistamisen kannattaja. Minusta englanninkielisen ylioppilastutkinnon kehittäminen ei ole kovinkaan tärkeä lukiokoulutuksen kehittämisen painopiste.

Toteutetaan suomalainen lukiokoulutus opetuskielenä englanti siellä missä natiivisti muuta kuin suomea tai ruotsia puhuvia on riittävästi

Oikeus tutkinnon suorittamiseen kytköksissä opiskelukieleen - opiskelukielen määrittely järjestämisluvassa. Kotimaisen kielen osalta punnittava tarkkaan onko kohtuullista jos pakollisena kirjoitettavana kokeena? Ei välttämättä. Uusi suomi/ruotsi vieraana kielenä -oppimäärä?

Kansainvälisiä toimijoita on houkuteltava niillä edellytyksillä, jotka Suomessa ovat, ei tarjota heille kaikkea englanniksi. Tämä on suomalainen yhteiskunta kansalliskielineen ja tulijat sopeutuvat siihen aikanaan. Jos ei osata lukiosta lähtiessä suomen tai ruotsin kieltä, matka johtaa helposti pois maasta. Suomen panostus englanninkieliseen koulutukseen valuu ulkomaille.

Varmistamme onnistumisen yhteisen kehittämisen ja dialogisen strategiatyön avulla.

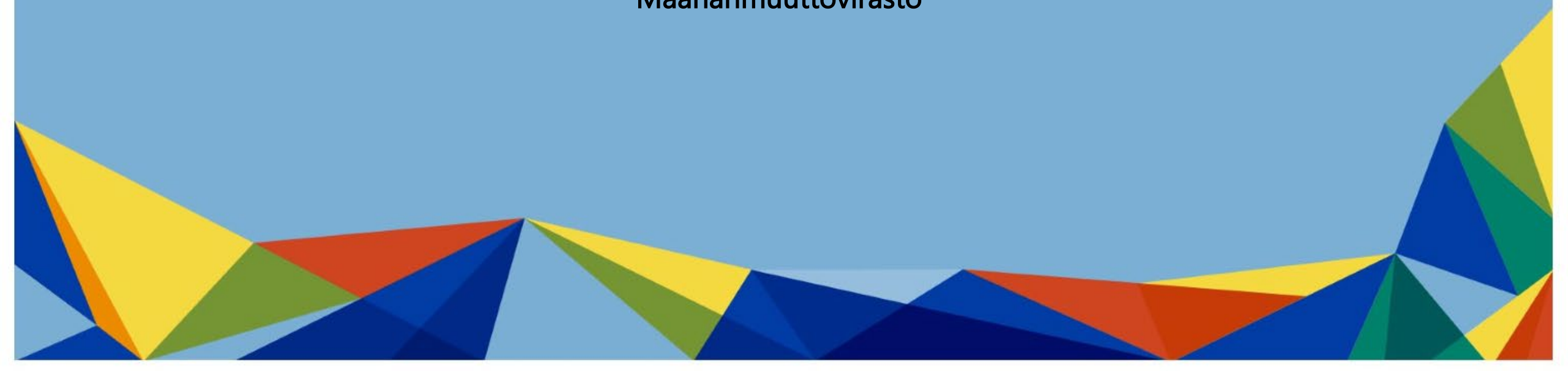
Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

Oppisopimuskoulutus työntekijän tai opiskelijan oleskeluvalla

Marika Heikkilä ja Janne Paananen
Maahanmuuttovirasto

Sisältö

- Oppisopimuskoulutus ja koulutussopimus
- Milloin tarvitsee luvan, mitä lupaa hakea oppisopimukselle?
- Oppisopimus työntekijän oleskeluluvalla
- Oppisopimus opiskelijan luvalla
- Jatkolupa
- Kysymyksiä?

Milloin tarvitaan oleskelulupa?

- Henkilö tulee Suomeen EU-maiden ulkopuolelta yli 90 päiväksi.
 - Lyhyemmäksi ajaksi voi tarvita viisumin.
- Työntekoa varten saattaa tarvita oleskeluluvan jo, kun henkilö oleskelee Suomessa alle 90 päivää.
- EU-valtion, Islannin, Liechtensteinin, Norjan tai Sveitsin kansalainen ei tarvitse oleskelulupaa Suomeen, mutta hänen täytyy rekisteröidä oleskeluoikeutensa Suomessa.
- Jos hakijalla on opiskelijan oleskelulupa johonkin toiseen EU:n jäsenvaltioon ja hän kuuluu opiskelijoita koskevan lain (719/2018 19 §) tarkoitetun ohjelman tai sopimuksen piiriin, voi hän tulla Suomeen suorittamaan opintojaan korkeintaan 360 päivän ajaksi. Hänen pitää tehdä ilmoitus liikkumisesta Maahanmuuttovirastolle, ei hakea oleskelulupaa.

Oppisopimuskoulutus

- Ammatillisesta koulutuksesta annettu laki (531/2017)
- Perustuu työsopimukseen työntekijän ja työnantajan välillä.
- Pääosin työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävää koulutusta, jota täydennetään tarvittaessa muissa oppimisympäristöissä tapahtuvalla opiskelulla.
- Oppisopimuskoulutuksena voidaan suorittaa koko ammatillinen tutkinto tai tutkinnon osa tai osia tai tutkinnon osaa pienempi kokonaisuus.
- Oppisopimuskoulutuksena ei voida järjestää valmentavaa koulutusta eikä työvoimakoulutusta.

- Työnantajalle maksetaan koulutuskorvausta, jos oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä katsotaan aiheutuvan työnantajalle kustannuksia. Koulutuskorvauksen maksamisesta sovitaan koulutuksen järjestäjän ja työnantajan kesken.
- Yrittäjälle voidaan järjestää oppisopimuskoulutusta omassa yrityksessä, jolloin sopijaosapuolina ovat koulutuksen järjestäjä ja yrittäjä. Tällöin koulutuskorvaus voidaan maksaa toiselle yrittäjälle tai muulle henkilölle, joka toimii opiskelevan yrittäjän ohjaajana neuvonnasta aiheutuviin kustannuksiin.

Koulutussopimus

- Ammatillisesta koulutuksesta annetun laki (531/2017)
- Koulutussopimukseen perustuvassa koulutuksessa opiskelija hankkii osaamista työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä, mutta ei ole työsuhteessa eikä saa palkkaa.
- Koulutussopimukseen perustuvana koulutuksena ei voi suorittaa koko tutkintoa.
- Koulutussopimus voidaan sopia tutkinnon osittain tai tutkinnon osaa pienemmistä kokonaisuuksista.

- Koulutussopimukseen perustuvasta koulutuksesta ei makseta korvausta työnantajalle. Koulutuksen järjestäjä ja työpaikan edustaja voivat kuitenkin sopia korvauksesta, jos opiskelija on vaativaa erityistä tukea tarvitseva.
- Käytännössä koulutussopimuksella opiskeleva voi tehdä jonkun työnantajan kanssa lyhyen palkallisen oppisopimuksen (nk. joustava oppisopimus) ja palata sen jälkeen taas koulutussopimusopiskelijaksi.
 - *Henkilö voi tehdä näin opiskelijan luvalla, kunhan oppisopimusjakso rinnastuu opintoihin sisällytettävään työharjoitteluun, johon opiskelijan työnteko-oikeus riittää.*

Mitä oleskelulupaa tulisi hakea?

- Jos hakija tarvitsee oleskeluluvan, tulee hänen hakea oppisopimuskoulutuksen ajalle HOKSin (henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelman) perusteella:
 - työntekijän oleskelulupa
 - opiskelijan lupa
- Koulutussopimuksella opiskelevan tulee hakea opiskelijan lupaa

Huomioitavaa

- Koulutuksen järjestäjä informoi työnantajaa ja opiskelijaa mahdollisesta työntekijän oleskeluluvan tarpeesta sekä pyytää opiskelijaa esittämään tarvittaessa oleskelulupakortin.
- Työnantaja viime kädessä vastaa siitä, että työntekijällä on työnteko-oikeus, mutta koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppisopimuskoulutuksen edellytykset (esim. määräaikainen työsuhde) täyttyvät.
- Työnantajan velvollisuudet (Ul 82§) työnteko-oikeuden selvittäminen ja ilmoittamisvelvollisuus työehdoista

Työntekijän oleskelulupa

Oppisopimus työntekijän oleskeluluvalla

- Henkilön tulee hakea työntekijän oleskelulupaa jos:
 - HOKSiin (henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma) merkitystä osaamisen hankkimisesta pääosa tapahtuu työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä oppisopimuskoulutuksena eli määräaikaisessa työsuhteessa.
 - Pääosalla tarkoitetaan, että HOKSin mukaisesta osaamisen hankkimisen ajallisesta kestosta enemmän kuin puolet on oppisopimuskoulutuksena hankittavaa osaamista.

Työntekijän oleskelulupa

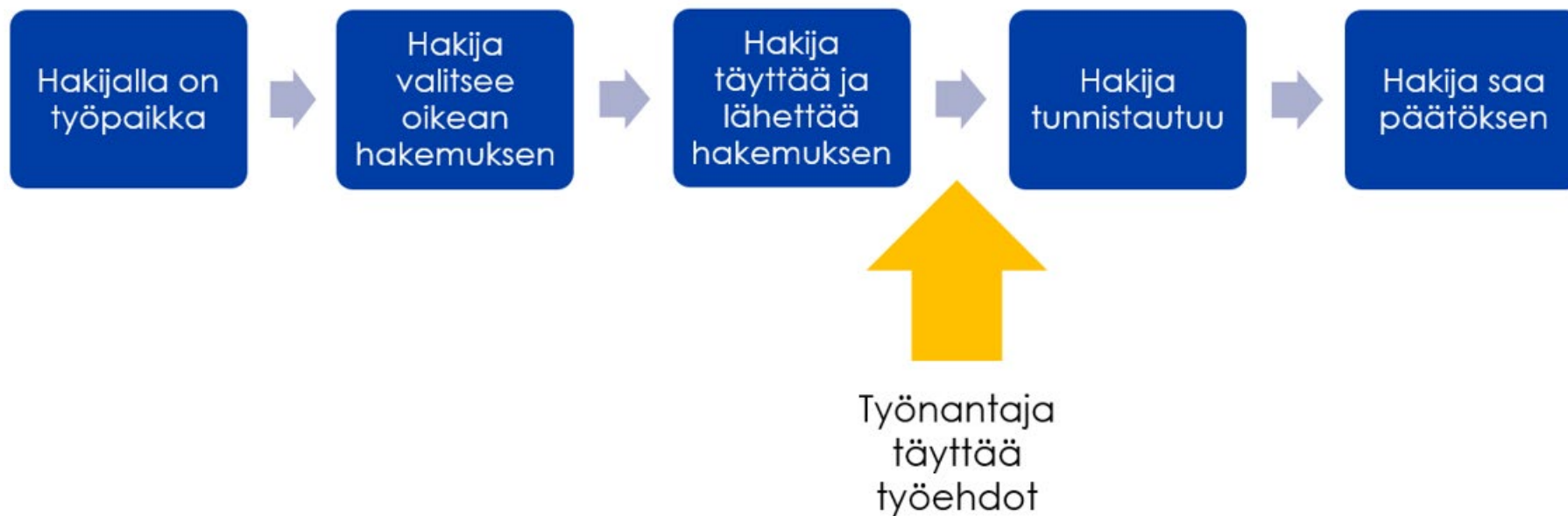
- Ulkomaalaislaki 301/2004, lakimuutos 23.2.2023
- Ensimmäistä oleskelulupaa tulisi pääsääntöisesti hakea ulkomailla ennen Suomeen saapumista (49 § 3 kohta).
- Voi laittaa vireille myös Maahanmuuttovirastossa, mikäli hakija on jo Suomessa
- Jatkolupaa tulee hakea ennen aiemman luvan päättymistä, jotta työnteko-oikeus jatkuu eikä tule lupakatkoa
- Päätös on kaksivaiheinen: Työ- ja elinkeinotoimiston osapäätös ja Maahanmuuttoviraston päätös
- Jos osapäätös on kielteinen, Maahanmuuttoviraston päätös on aina kielteinen
- Myönteisen osapäätöksen jälkeen Maahanmuuttovirasto tarkastaa ja arvioi oleskeluluvan muut edellytykset

- Työnteon 1. luvissa saa aloittaa yleensä vasta, kun on saanut oleskeluluvan
- Ensimmäinen lupa yleensä 1 vuosi tai määräaikainen, jatko max. 4 vuotta
- Lupatyyppi osapäätöksen ja työsuhteen mukaisesti joko A (jatkuva) tai B (määräaikainen)
- Työntekijän oleskelulupa myönnetään osapäätöksen mukaisesti tietyille ammattialalle, esim. siivoojat
- Toimeentulon oltava turvattu luvan perusteena olevalla työllä eli oleskeluluvan saamiseksi on oltava voimassa oleva työsuhde

Prosessi: työnteon perusteella haettu oleskelulupa

TE-toimisto tekee Ulkomaalaislain 72 a §:n mukainen osapäätösharkinnan, missä tarkistetaan:

- Työsuhteen ehdot
 - esim. sovellettava työehtosopimus, lomat, palkkaus
- Työvoiman saatavuus
 - tarvittaessa pyydetään tietoja rekrytoinneista
- Työnantajan kyky suoriutua työnantajan velvotteistaan
 - esim. verojen maksu, vakuutukset ja rekisteröinnit
- Toimeentulon edellytyksen täyttymisen
 - työehtosopimuksen mukainen palkkaus tai jos työehtosopimusta ei ole tai kyseessä osa-aikatyö, tulee palkan olla vähintään 1 331 euroa vuonna 2023
- Erityinen pätevyys ja hyväksytty terveydentila

Opiskelijan lupa

Oppisopimuskoulutus opiskelijan luvalla

- Oppisopimuskoulutus poikkeaa muusta koulutuksesta siten, että se perustuu työsopimukseen osapuolten välillä. Näin ollen oppisopimuskoulutukseen ei voida myöntää oleskelulupaa opiskelun perusteella.
- Hakija voi kuitenkin suorittaa oppisopimuskoulutusta opiskelijan luvalla, jos:
 - kyse on ns. **joustavasta oppisopimuksesta**. Tällöin oppilaitoksessa kirjoilla oleva opiskelija suorittaa tutkintoonsa pakollisena kuuluvan työharjoittelun oppisopimustyönä.
 - vähintään puolet HOKSin (henkilökohtaisen osaamisen hankkimisen) ajallisesta kestosta on muuta kuin oppisopimuskoulutuksena hankittavaa osaamista

Opiskelijan oleskelulupa

- Opiskelija-tutkijalaki: 719/2018 Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella
- Voi hakea, jos on muuttamassa Suomeen opiskelemaan, ja on hyväksytty opiskelijaksi oppilaitokseen.
 - Oppilaitos voi olla yliopisto, ammattikorkeakoulu, lukio tai ammattikoulu.
- Opinnot johtavat tutkintoon tai ammattiin

- Jos opinnot eivät johda ammattiin tai tutkintoon, voi saada opiskelijan oleskeluluvan vain perustellusta syystä.
 - esim. ammattitaidon tai tutkinnon täydentäminen, lähtömaassa tehtävään työhön liittyvä lisäkoulutus tai Suomesta saatava erityiskoulutus (esimerkiksi koulutusviennin puitteissa tapahtuva koulutus) tai yli 3kk kestävä vaihto-opiskelu

- Hakijan tulee itse hankkia vakuutus.
- Turvattu toimeentulo
 - Tilillä 6720e, kun jättää hakemuksen, eli 560€/kk. Jos oppilaitos tukee henkilöä, voi vähempi riittää
- Korkeakoulututkintoa suorittaville voidaan myöntää A-lupa eli jatkuva oleskelulupa.
- Muuta kuin korkeakoulututkintoa suorittaville tai vaihto-opiskelijoille voidaan myöntää B-lupa eli tilapäinen oleskelulupa.
- Luvan myöntämiseksi myös yleisten edellytysten tulee täytyä.

- Oppisopimusopiskelijan tulee olla vähintään 15-vuotias.
- Viikoittaisen työajan tulee olla keskimäärin vähintään 25 tuntia.
- Oppisopimuskoulutuksessa opiskelijalle maksetaan palkkaa.
 - Palkkauksen perusteet määräytyvät alan työ- tai virkaehtosopimusten perusteella ja siitä sovitaan työnantajan ja opiskelijan kesken.

Työnteko-oikeus

- Työnteko-oikeus opiskelijan luvalla on 30 h/ viikko
- Jos tutkintoon tarvittavasta osaamisesta hankitaan **korkeintaan puolet** tutkinnosta oppisopimuksella, ei 30h/viikko työaika koske vaan oppisopimuksella voi työskennellä täyspäiväisesti
- Ne tapaukset, joissa **yli puolet** osaamisesta hankitaan oppisopimuksella, mutta tunteja ei ole riittävästi työntekijän oleskelulupa, voidaan myöntää opiskelijan oleskelulupa, mutta työnteon tunnin raja 30h/viikko pätee
- Jos tutkintoon kuuluu työharjoitteluja tai lopputyö, voi tehdä niitä ilman rajoituksia. Niiden suorittamista ei siis lasketa 30 tunnin viikkorajoitukseen, jos jo sopimusvaiheessa on sovittu, että niistä saa opintopisteitä.

Jatkolupa

Jatkolupa

- Jos työnteko-oikeus riittää ja henkilöllä on koulutussopimus myös voimassa voi hakea jatkolupaa opiskelijana.
 - Lupa voidaan myöntää opintojen loppuajalle.
- Työntekijän jatko-oleskelulupa
 - työntekijän oleskelulupa voidaan myöntää max. 4 vuodeksi jatkoluovassa
 - työnteko-oikeus on ammattialakohtainen
- Jos koulutussopimus on pysyvästi muuttunut työsuhteiseksi oppisopimukseksi eikä opiskelijan työnteko-oikeus enää riitä, on haettava työntekijän oleskelulupaa.
- Jos opiskelija on suorittanut tutkintoaan ensin oppilaitoksen oppimisympäristöissä, mutta HOKSia myöhemmin muutetaan siten, että pääosa jäljellä olevasta osaamisen hankkimisesta toteutetaan oppisopimuskoulutuksena, jatkolupaa tulee hakea työntekijän oleskelulupana. Asiaa tarkastellaan kokonaisuutena suhteessa koko opintojen ajalle.

Valmistuneelle, kohta valmistuvalle

- Oleskelulupahakemus opiskelijoille ja tutkijoille työnhakua tai yritystoiminnan aloittamista varten, ensimmäinen tai jatkolupa:
 - Työnhakua tai yrityksen perustamista varten eikä ole vielä työpaikkaa tiedossa
 - Haettava lupaa viimeistään viiden vuoden sisällä opiskelijan tai tutkijan oleskeluluvan päättymisestä
 - voi hakea kun kaikki opinnot on suoritettu loppuun, ja tutkintotodistuksen voi toimittaa kohtuullisen ajan kuluessa (korkeintaan 3 kk)
 - lupa korkeinta 2 vuodeksi
 - rajoittamaton työnteko-oikeus
- Työntekijän oleskelulupa

**Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service**

Kiitos!

Maahanmuuttovir

Maahanmuuttovir

Maahanmuuttovirasto

Maahanmuuttovirasto

Maahanmuuttovir

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Ammatillisen koulutuksen laatu ja laadunhallinta

Kati Lounema, yksikön päällikkö
Opetushallitus

X: @KatiLounema

AJANKUVA: hallitusohjelman toimeenpano, näkökulmana laatu ja laadunhallinta

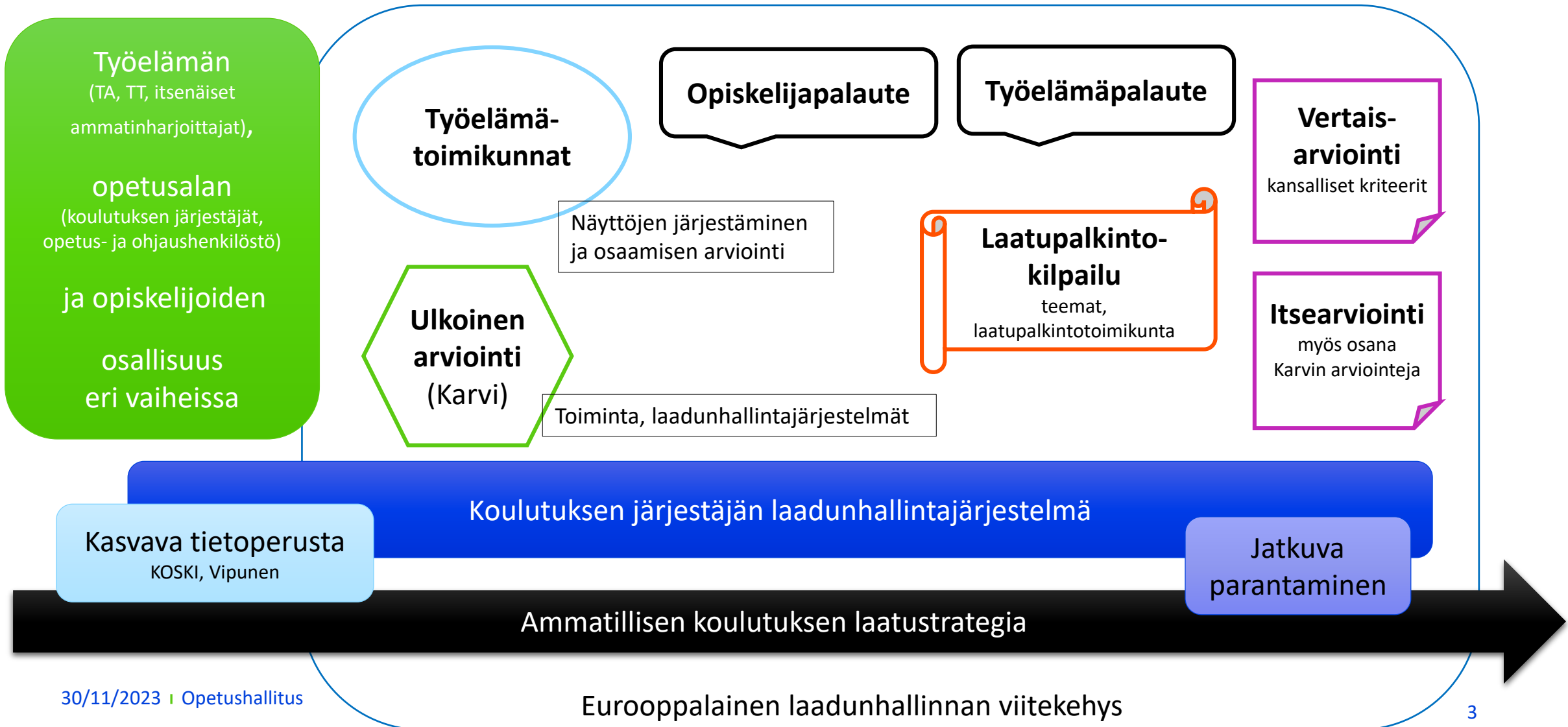
OKM johtaa työtä hallitusohjelmakirjausten toimeenpanon edistämiseksi.

- Työ kohdentuu toiminnan ohjauksen ja rahoituksen uudistamiseen.
- Valmistelutyötä tukee ammatillisen koulutuksen sidosryhmiä edustava seurantaryhmä.

Toiminnan ohjaus ja rahoitus kytkeytyvät vahvasti laatu- ja vaikuttavuuskysymyksiin.

- **Toiminnan laatu** (koulutuksen järjestäminen)
- **Ammatillisen koulutuksen laatu**
- **Ammatillisen koulutuksen vaikuttavuus** (työllistyminen ja jatko-opintoihin sijoittuminen)
- Keskusteluissa mm. laadun seuranta, mahdolliset indikaattorit laadun kuvaamiseksi, laadunvarmistus ja sen toteuttaminen

Laadunhallinnan menettelyt ammatillisen koulutuksen järjestämisessä

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Toisen asteen koulutuksen tulevaisuus –seminaari 17.1.2024

Ylijohtaja Petri Lempinen

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Toisen asteen koulutuksen tulevaisuus –seminaari 17.1.2024

- OKM järjestää ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjille sekä keskeisille sidosryhmille suunnatun Toisen asteen koulutuksen tulevaisuus –seminaarin keskiviikkona 17.1.2024.
- Tilaisuuden tavoitteena on luoda yhteistä tilannekuvaa suomalaisen yhteiskunnan osaamistarpeiden muutoksista sekä toisen asteen koulutuksen järjestämisen edellytysten muutoksista suhteessa pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan.

Ohjelmaluonnos

- Kello 10 Tilaisuuden avaus, kansliapäällikkö Anita Lehikoinen OKM
- Kello 10.10 Opetusministerin Anna-Maja Henriksson
- Kello 10.30 Toisen asteen koulutus kohti 2030-lukua
- Kello 12.00 – 13.00 Lounas
- Kello 13 Jakautuminen kahteen ryhmään
- Ammatillinen koulutus Lukiokoulutus
- Toiminnan ohjaus ja työelämän tarpeet Ylioppilastutkinnon uudistaminen
- Rahoitusmalli ja työelämäntarpeet Saavutettavuuden turvaaminen
- Oppimisen tuen ratkaisut Oppimisen tuen ratkaisut
- Iltapäiväkahvit klo 14.30-15
- Kello 15.35 Paluu pääsaliin

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Muut ajankohtaiset asiat

Ylijohtaja Petri Lempinen

Turvallisuus ja varautuminen

- Kasvatuksen ja koulutuksen järjestäjien on hyvä pikaisesti tarkistaa turvallisuuteen ja varautumiseen liittyvien asiakirjojensa ja suunnitelmiansa ajantasaisuus ja julkisuus. Yksityiskohtaiset turvallisuusjärjestelyt, kuten toimintatavat akuutissa kriisitilanteessa, ovat salassa pidettäviä tietoja.
- <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2023/kasvatuksen-ja-koulutuksen-jarjestajien-tulisi-tarkistaa-turvallisuuteen-liittyvien>
- Koulutuksen järjestäjien on syytä varmistaa valmiussuunnitelmien ajantasaisuus.

Rahoituspäätöksiä

- Ammatillisen koulutuksen strategiarahoitusta 2023 koskevat päätökset on tehty.
- Lukiokoulutuksen yksikköhintapäätös vuodelle 2024 tehty 9.11.
- Ammatillisen koulutuksen toinen suoritepäätös valmistumassa.
- Ammatillisen koulutuksen vuoden 2024 suoritepäätös on valmistelussa.

Tuoreita julkaisuja

- Ammatillisten tutkintojen kehittämistyöryhmän (TUTKE4) raportti on julkaistu OKM:n sivuilla.
- <https://okm.fi/julkaisu?pubid=URN:ISBN:978-952-263-738-3>
- Alikoulutuksen hinta julkisrahoitteisissa palveluissa OKM:n politiikka-analyysi on julkaistu OKM:n sivuilla.
- <https://okm.fi/julkaisu?pubid=URN:ISBN:978-952-263-937-0>

Kiitos!